

Příloha ke Zprávě o životním prostředí České republiky

2024

Informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci
jednotlivých krajů v oblasti životního prostředí¹

¹ Informace publikované v této kapitole vycházejí z podkladů zpracovaných a poskytnutých jednotlivými kraji.

Obsah

1.	Hlavní město Praha	3
2.	Středočeský kraj	14
3.	Jihočeský kraj.....	20
4.	Plzeňský kraj	26
5.	Karlovarský kraj	33
6.	Ústecký kraj	35
7.	Liberecký kraj.....	38
8.	Královéhradecký kraj	44
9.	Pardubický kraj	48
10.	Kraj Vysočina	53
11.	Jihomoravský kraj	60
12.	Olomoucký kraj.....	65
13.	Zlínský kraj	72
14.	Moravskoslezský kraj.....	76
	Seznam zkratk.....	82

1. Hlavní město Praha

Projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí v roce 2024

Název projektu	Cíle projektu
Klimatický plán hl. m. Prahy a jeho naplňování v roce 2024	Plán byl přijat Zastupitelstvem hl. m. Prahy v červnu 2021 jako soubor celkem 69 opatření, přijatých za účelem snížení množství emisí CO ₂ na území hl. m. Prahy o 45 % (do roku 2030). Tato opatření je možno rozdělit do čtyř zásadních oblastí – mitigační (energetická, zejména přechod k obnovitelným zdrojům a celkové snížení spotřeby energie), dopravní (dostavba významných dopravních staveb a co nejrychlejší přechod k udržitelnější mobilitě a podpora bezemisní mobility), opatření vedoucí k urychlení přechodu na cirkulární ekonomiku a opatření adaptační.
Klimatický plán hl. m. Prahy – Adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu	Na poli adaptace na změnu klimatu probíhaly práce na naplňování projektů, obsažených v Implementačním plánu ke Strategii adaptace na změnu klimatu pro roky 2020–2024. Dle monitorovací zprávy bylo v roce 2024 úspěšně ukončeno dalších 28 projektů, 172 projektů je probíhajících. Ke dni 15. 11. 2024 čítal zásobník celkem 534 projektových karet, z toho 146 projektů organizací města a odborů MHMP. Nejvíce ukončených adaptačních projektů městských částí Prahy se týkalo tzv. modrozelené infrastruktury – revitalizace vnitrobloků a zahrad, výsadby stromů a revitalizací veřejných prostranství, snížení dopadů městského tepelného ostrova, vln veder a sucha (řešení na zadržování vody, instalace pítek, mlžíték a dalších vodních prvků). Pro roky 2025–2029 byl přijat nový Implementační plán, po celkové revizi byla vytvořena nová projektová databáze. Přihlášené projekty budou nově podrobeny systému odborného hodnocení s důrazem na kvalitu a adaptační potenciál projektů. Další prioritou v roce 2024 bylo zvýšení komunikačních aktivit Strategie adaptace a podpora projektu tvorby Koncepce a systému zelené infrastruktury v Praze jako hlavního adaptačního opatření města a snižování dopadu klimatických změn.
Klimatický plán hl. m. Prahy – Udržitelná energetika	V roce 2024 byly v oblasti energetiky – mitigace realizovány studie, analýzy, evaluace, pilotní projekty a právní poradenství ve vztahu ke Klimatickému plánu, ÚEK a Komisi rady pro klima. Probíhala úhrada právních, odborných a poradenských služeb k projektům vyplývajícím z Klimatického plánu, SECAPu a Koncepce energetiky MHMP, příprava podkladů, studií proveditelnosti, veřejných zakázek a dotační podpory. Nově byly prověřovány projekty komplexní renovace vybraných školských a kulturních objektů v rámci programu ENERGov MODFond, včetně pilotních projektů na osmi školských budovách. Pokračovalo testování konceptu sdíleného energetika pro HMP a městské části a byly zahájeny práce na spuštění jednotné datové platformy pro energetický management. Současně probíhalo zpracování PENBů, kontroly energetických zařízení a postupná aplikace ISO 50001, metodická a dotační podpora organizací HMP a MČ včetně přípravy žádostí z Modernizačního fondu. Důraz byl kladen také na organizaci konferencí, workshopů a vzdělávání energetiků a na odborné studie

	a analýzy v oblasti energetické bezpečnosti, například využití odpadního tepla z ÚČOV, instalace OZE či příprava Strategie rozvoje teplárenství hl. m. Prahy.
Klimatický plán hl. m. Prahy – Cirkulární ekonomika	V průběhu roku 2024 probíhala implementace Akčního plánu strategie Cirkulární Praha 2030, v rámci které byl postupně ve spolupráci s externím dodavatelem a garanty vyhodnocován stav jednotlivých projektů popsaných v projektových kartách napříč všemi 4 klíčovými oblastmi, kterými jsou stavebnictví, odpadové a vodní hospodářství, zemědělství a veřejné zakázky. V roce 2024 bylo úspěšně realizováno 19 tzv. Reuse dnů na území 17 MČ hl. m. Prahy (komunitních venkovních akcí typu SWAP, na kterých se lze zbavit nepotřebných, ale funkčních předmětů z domácností, a naopak něco jiného si zdarma odnést). V rámci MHMP byly opět zorganizovány 2 SWAPy pro zaměstnance úřadu. Rovněž byl rozvíjen koncept Reuse opravárenských a upcylačních projektů na dalších školách a na rok 2024 byly městem poskytnuty finanční prostředky na jeho realizaci. V průběhu roku 2024 byla otevřena 3 Reuse centra finančně a metodicky podpořená hl. m. Praha, a to LIBRE (Pivovarnická 1022/3, Praha 8), Sto.re (Holešovická tržnice, hala 13A, Praha 7) a Reuse Praha 11 (K Milíčovu 674, Praha 11).
Klimatický plán hl. m. Prahy – Udržitelná mobilita	V roce 2024 pokračovala v Praze realizace a příprava řady investičních akcí, které zvětšují rozsah infrastruktury a služeb hromadné dopravy a tím její konkurenceschopnost vůči individuálnímu cestování autem. Probíhala mj. výstavba prvního úseku metra I.D1a Pankrác–Olbrachtova. Byla dokončena rekonstrukce stanice metra A – Jiřího z Poděbrad a zahájena rekonstrukce stanice metra B – Českomoravská. V rámci dalšího rozvoje tramvajové sítě byl dokončen nový úsek trati na Pankráci. Byla dokončena příprava stavby tramvajové trati Počernická do Malešic a zahájena výstavba tramvajové trati v horní části Václavského náměstí, která spojí Nové Město a Vinohrady. Pokračuje příprava nové tramvajové trati Malovanka–Strahov. Byla podepsána rámcová smlouva na nákup až 200 ks nových nízkopodlažních tramvají Škoda ForCity Plus 52T. Spolu s tím proběhla příprava rozšíření infrastruktury pro provoz hromadné dopravy (ve vozovnách v Motole, Hloubětíně a Braníku). V rámci dekarbonizace skončila příprava výstavby trolejbusové trati na Hanspaulku a zkraje roku 2025 byla zahájena její výstavba. Současně pokračuje rozvoj příměstské železniční dopravy. Bylo vydáno stavební povolení pro výstavbu Nádraží Smíchov, intermodálního přestupního terminálu s parkovištěm P+R i parkováním pro kola. Ve Středočeském kraji se rozšířil systém spěšných vlaků na hlavních tratích vedoucích z/do Prahy. Nově se objeví na lince Praha-Poříčany–Kolín v půlhodinovém taktu s tím, že každý druhý spoj pojedje až do Kutné Hory. Na trati Praha–Nymburk–Kolín začaly jezdit spěšné vlaky a další přibydou na trati Praha–Benešov–Tábor. Všechny tyto změny souvisejí s dodávkou 22 nových RegioPanterů pro systém Pražské integrované dopravy. Díky novým vlakům se kvalitativně zlepšila pražská příměstská železniční doprava. Středočeský kraj testoval na vybraných příměstských autobusových linkách nástup všemi dveřmi, aby se zkrátil cestovní čas příměstských autobusových linek a zvýšil komfort cestujících. Systém by měl být zaveden na většině příměstských linek 300, 400 a 900, které zajišťují spojení Prahy s nejbližším okolím.

	Pokračuje stavba Dvoreckého mostu, který poskytne nové spojení přes Vltavu pro prostředky hromadné dopravy, pěší a cyklisty. Přes tyto zásadní investice do rozvoje a dekarbonizace hromadné dopravy se v Praze nedaří zásadně snížit uhlíkovou stopu z dopravy ani emise znečišťujících látek v ovzduší. V současnosti jsou ⅔ výkonu hromadné dopravy v elektrické trakci, trvale však roste počet automobilů a individuálních cest autem, což představuje z hlediska ochrany klimatu největší problém. V průběhu roku 2024 seznamoval Odbor dopravy MHMP veřejnost s novým Akčním plánem udržitelné mobility na období 2024–2026. Následně akční plán schválila Rada hlavního města Prahy.
Vybudování protipovodňové ochrany (PPO) hl. m. Prahy	V roce 2024 pokračovala příprava navýšení PPO na Starém Městě a rovněž příprava doplnění a rozšíření PPO na základě zkušeností z povodně 2013.
Potoky pro život	Revitalizace v minulosti nevhodně upravených vodních toků (v roce 2024 se jednalo např. otevírání Litovicko-šareckého potoka v Ruzyni nebo revitalizace Pitkovického potoka v Benicích).
Obnova a revitalizace vodních nádrží	Celková revitalizace a odbahnění vodních nádrží (v roce 2024 se jednalo zejména o celkovou revitalizaci nádrže u Vodotoku).
Postupné snižování hlukové zátěže obyvatel	Na snižování hlukové zátěže obyvatel a zlepšování životních podmínek spolupracuje Praha s TSK a DPP a v návaznosti na strategické hlukové mapy aglomerace, které zajišťuje Ministerstvo zdravotnictví ČR, pořizuje akční plány snižování hluku. Ty jsou strategickým dokumentem města a zaměřují se na tzv. hot spots, které jsou řešeny prioritně. V roce 2024 probíhaly běžné opravy tramvajových tratí, rekonstrukce (např. Dukelských hrdinů) i výstavba nových tratí (např. Václavské náměstí), zvýšil se počet umístění mazníků na tratích (např. Malostranské náměstí), probíhalo broušení vlnkovitosti kolejnic na téměř 90 km tratí. Byly realizovány rekonstrukce komunikací (např. Vídeňská), probíhaly průběžné přípravy rekonstrukcí (např. Vršovická, Hlavní, Libeňský most), pokračovala příprava dokumentace k přípravě obchvatu Březiněvsi a byla dokončena celková oprava Barrandovského mostu.
Projekt komplexního hospodaření s odpady na území hl. m. Prahy	V rámci plnění cílů stanovených v Plánu odpadového hospodářství hl. m. Prahy (POH), spojených s předcházením vzniku odpadu a snižováním jeho měrné produkce, hl. m. Praha i v roce 2024 na svém území pokračovalo v poskytování služby svozu rostlinného bioodpadu a rozšířilo tím portfolio využitelných složek komunálního odpadu, které mohou občané hl. m. Prahy ve městě třídít. K 31. 12. 2024 bylo na území hl. m. Prahy na základě žádostí vlastníků nemovitostí umístěno a pravidelně sváženo téměř 44 tis. ks sběrných nádob ke sběru rostlinného bioodpadu. Na celkem 8 MČ hl. m. Prahy s převládající zástavbou rodinných domů byl zahájen i pilotní projekt sběru kuchyňských zbytků, prostřednictvím veřejně přistavených sběrných nádob umístěných u separačních stanovišť.

	V roce 2024 i probíhalo průběžné zahušťování sběrné sítě pro sběr kovových obalů, ale také například sběrných nádob ke sběru jedlých olejů a tuků jejichž počet již také přesáhl počet 900 ks nádob a vysbíráno bylo celkem 76 tun jedlých olejů a tuků. V roce 2024 byl počet Reuse pointů na sběrných dvorech hl. m. Prahy zvýšen na celkem 9, díky vzniku nového Reuse pointu na sběrném dvoře v Perucké ulici na Praze 2. Prostřednictvím Reuse pointů mají občané možnost věci nevyhazovat, ale dát druhou šanci použitým věcem, jako je nábytek, nádobí, knihy, hračky, sportovní vybavení, dětské kočárky apod. Darované věci jsou pak v Reuse pointech pro občany k dispozici zdarma.
Zalesnění zemědělské půdy	Zalesňování a ozeleňování původně zemědělských pozemků (v roce 2024 se jednalo zejména o dosadby v rámci 2. etapy projektu Les Robotka v Dubči na ploše více než 60 000 m ²).
Obnova historických sadů a alejí	Doplnění historických krajových odrůd do stávajících sadů (např. Seminářská zahrada, Vokovická třešňovka, sady na Klíčově atd.)
Obnova technických prvků v parcích	Celková obnova dětského hřiště Koníček ve Stromovce – kompletní oprava povrchů, nový mobiliář a výsadba stromů nebo obnova povrchů v části letenských sadů – plocha Pod kaštany.
Údržba zvláště chráněných území pastvou	Údržba stepních a polostepních lokalit pastvou kombinovaného stáda ovcí a koz.
Realizace Plánu udržitelné mobility Prahy a okolí	Plán udržitelné mobility Prahy a okolí je strategický dokument, kterým se od roku 2019 řídí rozvoj dopravního systému v Pražské metropolitní oblasti. První aktualizace v podobě Akčního plánu 2024-2026 byla schválena v červnu 2024. Připravila ji pracovní skupina složená ze zástupců dotčených organizací hlavního města v dopravě pod vedením odboru dopravy MHMP. Pilíři nového akčního plánu jsou větší provázanost prioritních opatření v dopravě s rozpočtovými možnostmi města a důraz na rozvoj veřejné hromadné dopravy. Nadále bude probíhat elektrifikace autobusových linek, rozvoj tramvajových tratí, výstavba metra D, automatizace metra C, zásadní rekonstrukce silniční infrastruktury (zejména mostů), zvyšování kvality veřejného prostoru a postupné rozšiřování sítě pro cyklistickou dopravu. Aktuální informace: www.poladprahu.cz .
Projekt rozšíření zón placeného stání (ZPS) na další městské části	V otázce úpravy cen parkování, která je v souladu s doporučením dokumentu Zóny placeného stání hl. m. Prahy – Strategie rozvoje parkování 2020–2025 i s doporučeními dopravních expertů, se hledá politická shoda.
Projekt pražského carsharingu	V průběhu roku 2024 běžel projekt pražského carsharingu v podobném rozsahu jako v přechozích letech. Celkový počet carsharingových vozidel v Praze mezi roky 2023 a 2024 vzrostl z 1 613 na 1 806 (svou činnost zahájil nový provozovatel).
Projekt Školní ulice	Od roku 2020 jsou v Praze realizovány tzv. školní ulice. V roce 2024 stoupl počet pražských školních ulic na celkem 11 (u ZŠ Stoliňská, Hanspaulka, Na Dlouhém

	lánu, Praha-Radotín, Pod Žvahovem, Umělecká, Letohradská, Františky Plamínkové a Grafická, rovněž u MŠ U Studánky a Kostelní). Zavedení školní ulice se připravuje u dalších 5 základních škol (Solidarita, Jílovská, Poláčkova, J. Seiferta, Suchdol). V oblasti zklidňování provozu kolem škol vznikly metodické materiály – Průvodce zklidňováním dopravy a tvorbou veřejných prostranství v okolí škol (K. Syrový a kol., vydalo Pěšky městem, 2024) a Metodika tvorby zadání a stavebních programů pro nové budovy základních škol v hl. m. Praze (O. Tuček, vydala Pražská developerská společnost, p.o., 2024).
Mikrodepa	Počet zásilek doručovaných přes mikrodepa Florenc a Anděl trvale roste. Měsíčních rekordů bylo dosaženo v březnu a v květnu 2025, kdy přes obě mikrodepa protéklo 19 300 zásilek. Celkem bylo za dobu fungování mikrodepa Florenc na cargokolech doručeno 407 tisíc zásilek (od listopadu 2020) a v případě mikrodepa Anděl přes 241 tisíc zásilek (od října 2021). V současné době se připravuje rekonstrukce obou mikrodep (změna z dočasného na trvalý stav + v případě Anděla také zlepšení přístupu) a doplnění balíkomatů před oplocení mikrodep.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Dotace na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Praha	Podpora následujících oblastí životního prostředí: Veřejná zeleň, Zelené učebny, Ochrana přírody, Ekologická výchova, Specifické projekty, Výukové a vzdělávací programy pro školy, Adaptace na klimatickou změnu. O dotace žádají jak právnické, tak i fyzické osoby. V roce 2024 bylo podpořeno 145 projektů v celkové výši 42 mil. Kč.
Program Čistá energie Praha 2024–2025	Hlavním cílem je motivace fyzických nebo právnických osob k realizaci úspor energií a zlepšení kvality ovzduší na území hl. m. Prahy v trvale obývaných bytových objektech s důrazem na potřebu snižování závislosti na dováženém zemním plynu. Program je určen na podporu instalací tepelných čerpadel, akumulčních nádrží v rodinných domech s vytápěním kotlem na pevná paliva 3. a vyšší emisní třídy, solárních termických systémů a regulace parametrů otopné vody z dálkového vytápění. Schválený rozpočet Programu je 50 mil. Kč.
Programy „Zlepšování kvality ovzduší v hl. m. Praze – pořízení ekologického vytápění v domácnostech Praha IV a V“, zkráceně „EU Kotlíkové dotace Praha IV“ a „EU Kotlíkové dotace V“	V případě kotlíkových dotací se jedná o dotační programy EU prostřednictvím OPŽP 2021–2027 (Prioritní osa 2, Specifický cíl 2.1) s cílem snížit emise z lokálního vytápění pevnými palivy v rodinných domech, podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek, obměnou za tepelné zdroje splňující emisní limity 3. a vyšší třídy. Program „EU Kotlíkové dotace IV“ byl vyhlášen v roce 2022, v roce 2023 pokračoval a v roce 2024 byl ukončen. Celkem bylo vyplaceno 12,4 mil. Kč 76 žadatelům (fyzickým osobám, které splnily podmínky Programu).

	Program „EU Kotlíkové dotace V” byl vyhlášen v roce 2023. V tomto roce byly vyplaceny dotace 4 žadatelům ve výši 720 tis. Kč. V roce 2024 tento dotační program pokračoval, bylo vyplaceno 3,7 mil. Kč 22 žadatelům (fyzickým osobám, které splnily podmínky Programu). Ukončení tohoto Programu bude v roce 2025, zbývající žadatelé mají na realizaci projektu 2 roky od podpisu smlouvy.
--	---

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Název aktivity	Cíle aktivity
Krajská konference EVVO hl. m. Praha 2024	Tématem 15. konference environmentální výchovy hl. m. Prahy byla „Voda a zeleň ve městě s důrazem na důležitost stromů “. Akce se konala 11. 10. 2024 v prostorech Národní technické knihovny. Výstupy z konference jsou k dispozici na www.konferenceevvopraha.cz .
Kampaň hl. m. Prahy v rámci Evropského týdne mobility (ETM)	Téma ročníku 2024 „Náš společný prostor“ se sloganem „Kombinuj a jed'!“ odkazovalo na veřejný prostor v našem městě. Vybrané akce: celý týden Mobilní cykloservis zdarma, 16. 9. – 20. 9. Pěšky do školy, 17. 9. Sejdeme se na nádraží (Praha-Kbely, Praha-Satalice, Praha-Rajská zahrada), 18. 9. Čitelná Palmovka, 18. 9. Den dopravní výchovy, 19. 9. Den bez aut plný poučení, diskuzí a zábavy za účasti odboru ODO a mnoha zřizovaných organizací MHMP, 19. 9. Poznej carsharing – sdílené vozy, 20. 9. Den bez bariér, 20. 9. Mikromobilita a budoucnost městské dopravy, 21. 9. Zažít město jinak, pořádající Automat, 21. 9. Vyjíždka cyklisté sobě, 22. 9. Nedělní cyklohráček do žel. Muzea v Lužné a na Křivoklát atd. Součástí kampaně v Praze je opět výzva Do práce na kole a mnoho jiných akcí zaměřených na udržitelnou dopravu (více informací na Evropský týden mobility – Evropský týden mobility – MHMP).
Zajišťování provozu dvou významných středisek ekologické výchovy (SEV) na území hl. m. Prahy, SEV Lesů HMP a SEV Toulcův dvůr	Postupná realizace dlouhodobého záměru provozování a rozvoje areálů středisek EV v hl. m. Praha se zastoupením různých typů přírodních a polopřírodních prostředí jako zázemí pro realizaci EVVO pro školy a veřejnost. Dlouhodobě je podporován rozvoj a péče o areál a zázemí EVVO ve SEV Toulcův dvůr. Od roku 2017 je v rámci SEV Lesů HMP v provozu Ekocentrum PRALES (Pražské lesní středisko) v MČ Praha 19-Kbely.
Tajemné sovy pro seniory	Realizace vzdělávacího programu v domovech pro seniory. Cílem programu je představení živých exemplářů sov žijících na území ČR a popis jejich etologie. V roce 2024 bylo realizováno 21 programů.
Návštěvnícká hra	Cílem hry je představit veřejnosti vybraná zapojená ekocentra a motivovat je k návštěvě těchto míst. V roce 2024 bylo zapojeno 10 ekocenter na území Prahy a Středočeského kraje.

Časopis – Pražská EVVOluce	E-časopis Pražská EVVOluce se věnuje různým tématům pražské přírody a EVVO nejen v hlavním městě. Je určen pro širokou veřejnost i odborníky a pro všechny zajímaví se o životní prostředí i EVVO (speciálně např. pro pedagogy). Všechna vydání jsou zdarma k dispozici na prazskaevvoluce.cz . Vychází již od roku 2016.
Zajištění ekologických výukových programů (EVP) a dlouhodobých vzdělávacích programů (DVP) pro školy	Kontinuální poskytování možnosti školám a dalším dětským kolektivům využívat komplexní sadu EVP a dlouhodobých vzdělávacích programů s dotovanou cenou a odpovídající aktuální poptávce. Pro školní rok 2023/2024 bylo za finanční podpory hl. m. Prahy zajištěno pro školy více než 440 různých typů EVP.
Eko-badatelský program pro žáky ZŠ na území hl. m. Prahy k filmu Planeta Praha.	
Osvětová kampaň Pastí na ptáky	V roce 2024 byla spuštěna kampaň na ochranu ptáků ve městě. Kampaň upozorňuje na zbytečné úhyny ptáků formou umělecky zpracovaného videa ve spolupráci se CCBC, ČSO a předními umělci Národního divadla.
Dny stromů 2024	Akce pro veřejnost a pro školy, u příležitosti dne stromů. Pestrá podzimní akce, která nabízí poučení i zapojení do aktivní činnosti formou workshopů a sázení stromů. Akce zahrnuje rovněž exkurze ve vybraných sadech a lesích. Dny stromů koordinují Lesy hl. m. Prahy, do akce je zapojeno mnoho dalších organizací, s informacemi a zážitky souvisejícími se stromy a lesními organismy (byliny v lese, včely, netopýři, ptáci a savci).
Putovní výstava fotografií NE! v přírodě	Celoroční osvětová kampaň upozorňující na nevhodné chování některých návštěvníků městských lesů a parků. Výstava řeší celkem 12 témat a každé téma má svou tvář z řad známých osobností. V roce 2024 byla výstava na 12 různých místech.
Putování za památnými stromy hl. m. Prahy	Environmentální projekt pro studenty ZŠ a SŠ v Praze na podporu popularizace památných stromů na území hl. m. Prahy. Odborně vedená exkurze po zajímavých a pozoruhodných památných stromech.
Projekce pro školy s diskusí – klima, krajina, voda	Filmové projekce pro žáky pražských základních a středních škol spojené s diskusí s odborníky na téma životního prostředí, změny klimatu a působení člověka v krajině.
Rozvoj Portálu životního prostředí hl. m. Prahy	Správa a rozvoj nových webových stránek města k životnímu prostředí jako součásti portálové rodiny HMP, s cílem vyšší integrace informací různého typu (mapové informace z centrálního skladu HMP, online informace z externích informačních zdrojů, informace z Portálu HMP a portálů městských částí HMP). V roce 2024 proběhlo spuštění nového Portálu ŽP hl. m. Prahy, včetně modernizovaných aplikací (Kalendář akcí v životním prostředí a EVVO, Databáze EVP pro školy, Produkce komunálních odpadů v Praze, Sběrné dvory HMP, Kvalita ovzduší v Praze). Byla publikována další sada online přednášek ve vztahu k EVVO a klimatické změně. Rozšířena byla rubrika s elektronickými verzemi materiálů pro veřejnost a zejména pro děti.

Komplet materiálů Praha životní prostředí	Každoroční příprava a publikace materiálů tvořících komplet Praha životní prostředí, od vydání 2014 v inovované podobě (podrobná Elektronická zpráva, stručná souhrnná zpráva o životním prostředí v Praze – vybrané údaje z Elektronické zprávy s mapovou přílohou). Publikace v tištěné i elektronické podobě (na internetu). Příprava sady materiálů za rok 2022, zahájení přípravy sady za rok 2023. Dále vydání 1 čísla materiálu Rychlé informace o ŽP v Praze.
Příprava informačních a osvětových materiálů pro veřejnost v oblasti péče a ochrany životního prostředí	Příprava informačních a osvětových materiálů (letáky, brožury, publikace, informační tabule v terénu apod.) se zaměřením na oblasti pražské přírody a krajiny, nakládání s komunálními odpady, využívání energie, adaptace na změnu klimatu aj. V roce 2024 pokračovalo doplňování sady „V Praze za přírodou“ (letáky k trasám, mapa a souhrnný leták), aktualizován byl opět leták „Pražské sady a aleje“ a pokračovala aktualizace sad „Lesy a lesoparky Prahy“. Pokračovala průběžná údržba naučných stezek a instalace informačních tabulí o pražských rybnících a vodních tocích v terénu. Část informačních materiálů byla připravena v německé a anglické verzi, nově také ukrajinské. Všechny nové materiály jsou publikovány také v el. verzi na Portálu ŽP hl. m. Prahy.
Aktivity v oblasti MA21 na úrovni městských částí	V roce 2024 pokračovala v Praze realizace MA21 ve vybraných městských částech hl. m. Prahy.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Název aktivity	Garant aktivity
Program GLOBE Celostátní program. Mezinárodní vzdělávací program, který rozvíjí badatelské dovednosti žáků a žákyň a posiluje jejich zájem o přírodu a životní prostředí. V roce 2024 bylo na území hl. m. Prahy do programu zapojeno 15 škol.	regionální aktivity zajišťuje TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.
Program Ekoškola Celostátní program. Mezinárodní vzdělávací program, ve kterém žáci a žákyně spolu s vyučujícími a dalšími dospělými mění své školy a obce na udržitelnější a příjemnější místa. V roce 2024 bylo na území hl. m. Prahy do programu zapojeno 52 škol.	regionální aktivity zajišťuje TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.
Program Les ve škole Celostátní program. Mezinárodní vzdělávací program, díky kterému žáci a žákyně poznávají přírodu a náš největší přírodní ekosystém – les – ve škole a jejím okolí. V roce 2024 bylo na území hl. m. Prahy do programu zapojeno 26 škol.	regionální aktivity zajišťuje TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.
Program Učíme se venku Celostátní program, který podporuje vyučující v učení venku. Inspiruje, motivuje a dává metodické tipy na venkovní výuku napříč předměty. V roce 2024 bylo na území hl. m. Prahy 14 škol	regionální aktivity zajišťuje TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.

zapojeno do dlouhodobé Akademie UsV, desítky dalších škol se do programu zapojily krátkodoběji.	
Projekt M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy pro základní školy) Celostátní program SSEV Pavučina s cílem zejména vytvářet funkční systémy školního a mimoškolního EVVO. V Praze bylo do projektu M.R.K.E.V. přihlášeno 19 škol.	regionální aktivity zajišťuje Botič o.p.s., Praha
Projekt Mrkvička (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy pro mateřské školy) Celostátní program SSEV Pavučina poskytuje metodickou a informační podporu a umožňuje vzájemnou výměnu zkušeností mezi školami v oblasti EVVO. V Praze bylo do projektu přihlášeno 63 mateřských škol.	regionální aktivity zajišťuje Botič o.p.s., Praha
Studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy pro pedagogy MŠ Cílem tohoto specializačního studia bylo vybavit 20 pedagogů MŠ znalostmi, dovednostmi a motivací potřebnými k realizaci efektivní EV, resp. vzdělání pro udržitelný rozvoj tak, aby získané znalosti a dovednosti mohli účinně aplikovat ve své praxi školního koordinátora EVVO.	regionální aktivity zajišťuje Botič o.p.s., Praha
Aktivity Klubu ekologické výchovy, z.s. (KEV) v Praze Podpora rozvoje komplexního pojetí ekologického vzdělávání a výchovy v kontextu udržitelného rozvoje. Důraz na posilování manažerských dovedností koordinátorů EV a vytváření sítě škol v rámci celé ČR. V roce 2024 bylo do sítě KEV zapojeno 364 škol z ČR (15 škol pražských). Individuálními členy KEV jsou také pracovníci výzkumných a vzdělávacích institucí (např. Institut vzdělávání a poradenství ČZU, Národní pedagogický institut) se sídlem v Praze. V průběhu roku 2024 pokračovalo kvalifikační studium koordinátorů EV (Praha 11. ročník, Ostrava 12. ročník, Šumperk 6. ročník). Ve spolupráci s Českou komisí pro UNESCO a s kraji pokračovala certifikace škol v oblasti aktivit k UR.	Klub ekologické výchovy, z.s.

Prioritní environmentální problémy kraje v roce 2024

Ochrana klimatu a adaptace na změnu klimatu

Současná zástavba v centrální oblasti města je málo odolná vůči změnám klimatu, jako jsou letní vedra, přívalové deště nebo sucho, a tak přetrvává efekt tzv. tepelného ostrova. V centru města a hustě obydlených částech může rozdíl v teplotách činit až 8 °C oproti zeleným částem města (okrajové části, čtvrti podél vodních toků, lesů apod.), což ohrožuje zdraví citlivých skupin obyvatel. Hl. m. Praha postupně realizuje projekty adaptačních opatření s přirozenou ochlazovací a stínící funkcí, jako je výsadba nové i údržba stávající zeleně, zakládání nových vodních prvků, nebo posílení jejich rekreačních funkcí. Podstatné pro realizaci projektů je přijetí a implementace Standardů pro hospodaření se srážkovou vodou na území hl. m. Prahy a Městského standardu plánování, výsadby a péče o uliční stromořadí.

EVVO

Na úrovni městských částí HMP existuje nevyrovnaná úroveň EVVO, jejího financování a environmentálního povědomí. Potřebné jsou posílení personálního zajištění EVVO v rámci samosprávy na úřadech MČ, dostatečná osvěta a informovanost o koncepčních a systémových opatřeních v oblasti změny klimatu, posílení pozitivnějšího vnímání ekologických spolků a iniciativ ze strany veřejné správy a veřejnosti.

Trvá určitá střednědobá nejistota a nestabilita v podpoře a zajištění projektů a aktivit NNO v této oblasti (finanční i systémová), navazující především na nejistotu spíše politické podpory, v kontrastu s kvalitním odborným zázemím ekovýchovných a ochranných organizací v Praze. Existuje stálá potřeba oslovení širšího spektra veřejnosti v rámci této oblasti a posílení důrazu na hodnotový a etický rozměr sounáležitosti s přírodou.

Ochrana ovzduší

Znečištění ovzduší způsobované převážně emisemi ze silniční dopravy a spalování biomasy v důsledku vzrůstající obliby používání krbů a krbových kamen (NO₂, suspendované částice PM_{2,5}, benzo[a]pyren).

Vodní hospodářství

Neuspokojivý technický stav části vodovodní a kanalizační sítě s akutní potřebou rekonstrukce. Vysoké množství odpadních vod a vysoká míra jejich znečištění přesahující možnosti stávající Ústřední čistírny odpadních vod (ÚČOV) s potřebou celkové přestavby a rozšíření ÚČOV. Narůstající množství odpadních vod z nové zástavby na okrajích hl. m. Prahy s potřebou intenzifikace pobočných čistíren odpadních vod. Přetrvávající vysoké znečištění povrchových i podzemních vod. Technické úpravy koryt vodních toků z minulosti. Přetížení vodních toků dešťovými kanalizacemi v důsledku nedostatečných retenčních opatření. Velmi nevyrovnané průtoky v drobných vodních tocích v průběhu roku v důsledku rozšiřování zastavěného území.

Příroda, krajina, zeleň

Zvýšený tlak na sportovně rekreační využití veškeré dostupné zeleně – parků, chráněných území a lesů, který je ještě zvyšován díky úbytku nezastavitelných ploch včetně volné krajinné zeleně, a to ve prospěch zastavitelných ploch, zejména obytných a smíšených. Dále dochází také k fragmentaci ploch zeleně. Nízké povědomí společnosti o tom, co je „příroda“ a jak ji lze účinně chránit a jak se v přírodě chovat šetrně a udržitelně. Zvyšující se důsledky automobilové dopravy. Zvýšené množství odpadků v přírodě, jako důsledek vysoké návštěvnosti a změny struktury a způsobu chování návštěvníků.

Hluková zátěž

Vysoká zátěž obyvatelstva nadměrným hlukem, jehož zdrojem je především silniční, dále železniční, tramvajová a letecká doprava, související s velkou aglomerací.

Doprava

Přes pokračující realizaci a přípravu řady investičních akcí, které zvětšují rozsah infrastruktury a služeb hromadné dopravy, se v Praze nedaří výrazně snižovat objem automobilové dopravy. Je pravděpodobné, že se bez účinného zpřísnění podmínek pro parkování aut na ulicích a snížení intenzity automobilové dopravy v celém širším centru města nepodaří snížit související negativní dopady v podobě hluku, znečištění ovzduší, zpoždování tramvají a zahlcení veřejného prostoru parkujícími auty. Hrozí mj., že se budou více než dosud zpoždovat tramvaje a ostatní prostředky povrchové dopravy, bude přibývat aut parkujících na chodnících a přechodech a konfliktů při snahách využívat uliční prostor pro cokoliv jiného než parkování, včetně výsadby zeleně a adaptačních opatření na změnu klimatu.

Energetika

Vysoká energetická náročnost části objektů ve vlastnictví hlavního města Prahy, znečištění ovzduší zastaralými zdroji tepla.

Odpadové hospodářství

Vysoká produkce stavebních odpadů a zároveň nedostatečné množství lokalit k jejich následnému využití nebo odstranění na povrchu terénu v souladu s legislativními požadavky. Stále nedostatečná kapacita vhodných zařízení na území města ke zpracování biologického odpadu.

Zdroj dat: Magistrát hl. m. Prahy

2. Středočeský kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Podpora automatické monitorovací stanice (AMS) – lokalita Beroun	Souvislý monitoring za účelem dlouhodobého zmapování a zavedení opatření na regulaci znečišťujících látek v nejvíce zatížených lokalitách Středočeského kraje, který reflektuje hlavní problémy v oblasti ochrany ovzduší ve Středočeském kraji (pokračující realizace projektu v roce 2024).
Podpora AMS – lokalita Kladno-Vrapice, Kladno-Buštěhrad, Kladno-Stehelčevy	
Podpora AMS – lokalita Mladá Boleslav	Oblast Mladé Boleslavi je dlouhodobě zatěžována suspendovanými částicemi PM _{2,5} . Při nepříznivých meteorologických podmínkách dochází k překračování denního a ročního imisního limitu pro polévatý prach – zmapování částic polévatého prachu frakce PM _{2,5} (pokračující realizace projektu v roce 2024).
Mobilní zařízení na měření kvality ovzduší ve Středočeském kraji	Zajištění lepšího monitoringu kvality ovzduší pořízením mobilního monitorovacího zařízení, které je určeno k měření polévatého prachu (částice PM ₁₀) a benzo[a]pyrenu. Monitorovací zařízení bude provozováno na různých lokalitách Středočeského kraje, lokalita se bude vždy měnit po jednom kalendářním roce (v roce 2024 proběhlo měření ve městě Dobříš).
Akční plán k implementaci Programu zlepšování kvality ovzduší Zóna Střední Čechy – CZ02	V roce 2021 vydán „Časový plán k implementaci Programu zlepšování kvality ovzduší Zóna Střední Čechy – CZ02,“ který obsahuje soubor opatření, jejich aktivit a dílčích kroků, prostřednictvím kterých bude plněn Program zlepšování kvality ovzduší Zóna Střední Čechy – CZ02. Dne 31. 5. 2024 vydalo MŽP Sdělení odboru ochrany ovzduší k Programu zlepšování kvality ovzduší zóna Střední Čechy – CZ02: aktualizace k roku 2024, ve kterém uvádí, že všechna dodatečná opatření stanovená v programu jsou považována za dostatečná ke splnění stanoveného cíle dosažení ročního imisního limitu pro benzo[a]pyren. Podpůrná opatření jsou rovněž aktuální a platná v dosavadní podobě. Aktualizací došlo k naplnění povinnosti § 9 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší, tj. aktualizovat Časový plán nejméně jednou za 4 roky.
Účast při plánování v oblasti vod	Průběžná spolupráce v rámci tvorby Plánů dílčích povodí Horního a Středního Labe, Ohře, Dolního Labe a ostatních přítoků Labe, Horní Vltavy, Dolní Vltavy a Berounky, a Národního plánu Labe (Plány dílčích povodí byly schváleny Zastupitelstvem Středočeského kraje v 11/2022 a 01/2023). Probíhala příprava prací na další plánovací období pro roky 2027 až 2033.

Rozšíření vodárenské soustavy v koridoru dálnice D3	Vybudování vodovodního přivaděče v lokalitách, kterými má procházet dálnice a které se již nyní potýkají s problémy se zdroji pitné vody z hlediska množství a někdy i kvality. V roce 2024 byl vybrán ve výběrovém řízení zhotovitel projektové dokumentace na stavby: – Rozšíření vodárenské soustavy v koridoru dálnice D3 – DSP – PD – Vyvolaná opatření na Posázavském vodovodu v souvislosti s připravovanou stavbou vodovodního přivaděče D3 – PD – Vyvolaná opatření na vodovodu Javorník–Benešov v souvislosti s připravovanou stavbou vodovodního přivaděče D3 – PD
Energetické úspory v budovách organizací Středočeského kraje (EPC II)	Příprava a realizace dílčích energetických projektů komplexně řešících energetické úspory v budovách organizací Středočeského kraje (106 budov). V roce 2024 byla zahájena realizace 6 projektů z celkových 12, u zbývajících 6 projektů je plánováno zahájení realizace v roce 2025. Celkové náklady jsou ve výši cca 3 mld. Kč.
Instalace FVE na vybraných budovách organizací Středočeského kraje	Příprava projektu na instalaci FVE na vybraných budovách příspěvkových organizací Středočeského kraje. V roce 2024 byla zahájena veřejná zakázka na zajištění komplexní přípravy projektu na instalaci FVE na 51 budovách příspěvkových organizací Středočeského kraje. Cílem projektu je zvýšení energetické soběstačnosti vybraných budov a současně i sdílení přetoků elektrické energie s dalšími organizacemi Středočeského kraje na daném území v rámci tzv. komunitní energetiky.
Energetické úspory v budovách organizací Středočeského kraje (EPC IV)	Příprava energetické investiční akce komplexně řešící energetické úspory v budovách organizací Středočeského kraje. V roce 2024 byla zahájena veřejná zakázka na dodavatele energetických služeb pro 13 objektů příspěvkových organizací kraje.
Management 4 lokalit soustavy Natura 2000 ve Středočeském kraji	Jedná se o dotaci z OPŽP čerpanou na management v přírodních památkách Polabské hůry, Žehuňsko-Báň, Žerka a Chlum u Nepřevázky s cílem zajistit prosperitu jejich předmětů ochrany.
Zlepšení stavu ZCHÚ Vršky pod Špičákem	Jedná se o dotaci z OPŽP čerpanou na management v přírodní památce Vršky pod Špičákem, konkrétně k obnově sukcesí ohrožených travobylinných společenstev.
Obnova stanoviště polopřirozených suchých trávníků v PP Žerka	Jedná se o dotaci z OPŽP čerpanou na regresi sukcesního vývoje zpět k stepním trávníkům.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Středočeský Infrastrukturní fond	V tematickém zadání Životní prostředí slouží ke kofinancování již podpořených vodohospodářských projektů z národních či EU zdrojů. V roce 2024 bylo schváleno 35 projektů za více než 69 mil. Kč. V tematickém zadání Drobné vodohospodářské projekty se naopak podporují vodohospodářské projekty, které nejsou podpořeny z jiných dotačních titulů. V roce 2024 bylo podpořeno 44 projektů ve výši 71,4 mil. Kč.
Středočeský Fond životního prostředí a zemědělství	V tematickém zadání Výsadba stromů přispívá ke zlepšení životního prostředí v obcích a jejich okolí prostřednictvím podpory následné péče o vysazené stromy. V roce 2024 se podařilo uspokojit 52 žadatelů a rozdělit 6,6 mil. Kč. V tematickém zadání Kofinancování vybraných výzev v oblasti životního prostředí poskytuje dotace přispívající k posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, snižování všech forem znečištění, k podpoře energie z obnovitelných zdrojů, podpoře přizpůsobení se změnám klimatu, prevenci rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům, k modernizaci ekocenter a záchranných stanic pro handicapované živočichy na území Středočeského kraje. Pro rok 2024 bylo rozděleno 4,6 mil. Kč. V tematickém zadání Rybníky a malé vodní nádrže slouží k podpoře výstavby nových a rekonstrukce stávajících rybníků, malých vodních nádrží, mokřadů a tůní. V roce 2024 bylo schváleno 31 projektů ve výši 28,6 mil. Kč.
Středočeský Fond podpory včasné přípravy projektů EU 2021+ a NIP	Podpora obcí při přípravě analýz a projektových dokumentací pro zamýšlené projekty v oblasti vodního hospodářství a dopravy.
Výměna zdrojů tepla na pevná paliva ve Středočeském kraji pro nízkopříjmové domácnosti 1 a 2	Účelem dotace je podpora výměny kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním v rodinných a bytových domech na území Středočeského kraje k dosažení pozitivního přínosu pro životní prostředí – navazující projekt.
Program pro poskytování dotací z rozpočtu Středočeského kraje na Environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Cílem programu je zvyšování environmentální gramotnosti obyvatel, která úzce souvisí se vzděláním k udržitelnému rozvoji v souladu s Konceptí EVVO Středočeského kraje. V roce 2024 bylo schváleno 40 projektů za 8 mil. Kč.
Havarijní fond pro ochranu jakosti vod Středočeského kraje	Dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, je fond určený pro úhrady nutných nákladů na realizaci opatření k nápravě při havarijních stavech na povrchových a podzemních vodách,

	dále na vypracování analýzy rizik v rámci řešení vlivu starých ekologických zátěží (spolufinancování OPŽP).
IROP – Výzva č. 36 – Infrastruktura pro cyklistickou dopravu	Výzvy: – Budování infrastruktury pro cyklistickou dopravu (stavba páteřní cyklostezky CT 7 Vltavská, úsek Zdiby–Klečany; Labská cyklostezka, úsek Kozly–Tuhaň)
Fond cyklistické infrastruktury	Podpora v rámci 3 tematických zadání: – Výstavba cyklistické infrastruktury na: a) dálkových páteřních trasách (Nymburk – Levobřežní cyklostezka s přemostěním Starého Labe; Zeleneč, cyklostezka okolo areálu datového centra) b) na vybraných páteřních regionálních trasách – Výstavba cyklistické infrastruktury na cyklotrasách spojujících cyklotrasy na území Prahy s cyklotrasami na území Středočeského kraje – Páteřní infrastruktura pro parkování jízdních kol (Cyklobox Černošice-Mokropsy)

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Krajská soutěž „My třídíme nejlépe“

Soutěž je pořádána pro obce Středočeského kraje, zapojené do systému společnosti EKO-KOM, se zaměřením na zvýšení motivace v oblasti odděleného sběru využitelných odpadů. Dlouhodobý projekt Středočeského kraje a společnosti EKO-KOM (více na <http://www.mytridimenejlepe.cz>).

Škola udržitelného rozvoje Středočeského kraje

Cílem soutěže mateřských, základních i středních škol je zhodnocení proenvironmentálních aktivit škol ve Středočeském kraji a ocenění nejenom těch nejlepších, ale i začínajících. Dlouhodobá akce pořádaná Klubem ekologické výchovy, z. s., a Středočeským krajem, v roce 2024 byl vyhodnocen 11. ročník (<https://stredoceskykraj.cz/web/zivotni-prostredi/evvo-sursk>).

Setkání koordinátorů environmentální výchovy Středočeského kraje

Každoroční setkání koordinátorů environmentální výchovy, pedagogů a ředitelů škol přispívá ke sdílení zkušeností a poskytuje náměty pro praktickou výuku environmentální výchovy ve školách. Dlouhodobá akce pořádaná Klubem ekologické výchovy, z. s., a Středočeským krajem, v roce 2024 se konal 16. ročník.

Středočeská konference k environmentální výchově

Konference je zaměřena na otázky environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na školách a školských zařízeních ve Středočeském kraji. Dlouhodobá akce pořádaná Podblanickým ekocentrem ČSOP Vlašim s přispěním Středočeského kraje, v roce 2024 se konal 24. ročník věnovaný problematice odpadů.

Návštěvnícká hra Putování po střediscích ekologické výchovy Středočeského kraje a hlavního města Prahy

Cílem hry je představit obyvatelům Středočeského kraje a Prahy vybraná zapojená střediska ekologické výchovy, kde mohou návštěvou tohoto ekocentra získat jeden ze 6 dílků skládačky, schematické mapy (puzzle). V roce 2024 nový projekt Středočeského kraje a Hlavního města Prahy.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Národní geopark Barrandien: Příběhy pravěku – Jedno velké dobrodružství, 4. etapa	Ekologické centrum Orlov, o.p.s.
Mezinárodní dlouhodobé programy EVVO pro školy ve Středočeském kraji ve školním roce 2024/2025	TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.
Technické zázemí pro EVVO v Domě NATURA	Ekologické centrum Orlov, o.p.s.
Jak na klima v Polabí?	ZO ČSOP Polabí
Ochrana motýlů v EVVO	Ochrana fauny ČR o.p.s.
Společně chráníme polní ptáky Středočeského kraje	Česká společnost ornitologická
Technické vybavení Ekocentra Klenice	ZO ČSOP Klenice Mladá Boleslav
Osvětové akce a ekovýchovné programy na Mladoboleslavsku	ZO ČSOP Klenice Mladá Boleslav
Ekocentrum Huslík v 21. století	ZO ČSOP Polabí
EVVO na Křivoklátsku a v okolí Prahy	01/71 ZO ČSOP Koniklec
Úpravy technického zázemí přírodní učebny a návštěvnícké zóny	Naučné středisko ekologické výchovy Kladno-Čabárna, o.p.s
Udržitelná energetika a využívání obnovitelných zdrojů energie v praxi.	Alter Ego s.r.o.
DEN LESŮ ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze Lesy ČZU
Po stopách velkých šelem ve Středočeském kraji	Hnutí DUHA Šelmy
Recyklohraní – lektorské programy pro školy ve Středočeském kraji 2024–25	Recyklohraní, o.p.s
Naučná stezka Cesta z města	Město Roztoky
EVVO na Mělnicku	Ekocentrum Koniklec, o.p.s.
Vybavení a technické zajištění EVVO na Křivoklátsku	01/71 ZO ČSOP Koniklec
Místo, kde žiju	Muzeum Říčany, příspěvková organizace
Jedna krajina – tři města	Okrašlovací spolek čelákovický
Přírodovědná soutěž – okresní kolo soutěže Zlatá srnčí trofej 2024	Českomoravská myslivecká jednota, z.s. – okresní myslivecký spolek Benešov

Aktivita	Garant aktivity
Klubovna DCK	Dobrovolnické centrum Kladno, z.s.
Prevence a cesta k záchraně včel – Včelí svět Hulice	Obec Hulice
Rozšíření technického a odborného zázemí ekocentra a paraZOO	ZO ČSOP Vlašim
Poznáváme ekosystémy	Základní škola Kolín III., Lipanská 420
Spolu a EKO	Brandýský Matýsek z.s.
Učíme se venku – vybavení venkovní učebny Ekocentra Vrátkov	Město Český Brod
Skautské patronáty ve Středočeském kraji	Junák – český skaut, Skautský institut, z.s.
Rozšíření zázemí pro EVVO programy	Zoopark Zájezd o.p.s.
Osvětová činnost v roce 2024	Bactrianus z.s.
EVVO Naše škola 2024	Naše základní škola, z.ú.
Tajemství lesa	Tajemný ostrov, z.s.
Klima ve škole – animovaným filmem proti změnám klimatu	Metaculture, z.s.
Podpora realizace workshopů H2Ospodař! ve školských zařízeních v rámci Středočeského kraje	RHYME z.s.
Profesionalizace práce koordinátorů ve školách Středočeského kraje	Klub ekologické výchovy, z.s.
Podpora programu environmentální výchovy v Dětské skupině V Zahradě	Spolek Černolice z.s.
Oslava Dne Země	Kristián, spol. s r.o.
Blíž k sobě, blíže přírodě, s radostí a respektem – rozvoj envi programů	EnviKlub Hurá ven z.s.
Hravá naučná stezka do Ekocentra Vrátkov	Český Brod
O krajině a lidech 2024+	O LESE, z.s.
Regionální identita v Regionu Taxis Bohemia	Region Taxis Bohemia

Zdroj dat: KÚ Středočeského kraje

3. Jihočeský kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Projekt Jihočeského kraje v rámci programu LIFE „Optimalizace zajišťování managementu lokalit soustavy Natura 2000 v Jihočeském kraji a na jižním Slovensku“	Cílem projektu je optimalizací a zavedením nových pracovních postupů dosáhnout zlepšení nepříznivého stavu ochrany 11 prioritních evropsky významných stanovišť a 3 prioritních evropsky významných druhů (hořeček mnohotvarý český, střívlík Ménétríésův a páchník hnědý). Předměty ochrany jsou v nepříznivém stavu v důsledku dlouhodobé absence managementu nebo nevhodného managementu lokalit, expanze invazních druhů rostlin aj. Realizace opatření probíhala na 58 evropsky významných lokalitách, z toho 25 v Jihočeském kraji a 33 na jižním Slovensku. Celkové náklady projektu byly 7,0 mil. EUR (příspěvek Evropské komise, program LIFE – 5,1 mil. EUR). Dotace MŽP pro českou stranu byla 10 mil. Kč. Příspěvek slovenského MŽP činil 665,4 tis. EUR.
Projekt Jihočeského kraje v rámci OPŽP „Rozvoj soustavy zvláště chráněných území v Jihočeském kraji 2023–2027“	Cílem projektu je zpracování celkem 266 inventarizačních průzkumů na celkové ploše 16 158 ha pro 16 skupin předmětů ochrany a 55 plánů péče. Rozsah inventarizačních průzkumů a výběr lokalit byl projednán s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR. V rámci projektu proběhne rovněž projednání a schválení plánů péče a přehlášení řešených zvláště chráněných území, a to formou nařízení Rady Jihočeského kraje. Celkové způsobilé výdaje činí 17,3 mil. Kč. Dotace EU činí 100 %.
Zpracování plánů zvláštních povodní pro vybraná vodní díla III. a IV. kategorie z hlediska TBD na území Jihočeského kraje	Hlavním cílem projektu je doplnění souboru plánů ochrany území pod vodním dílem před zvláštní povodní u vodních děl, která mohou způsobit škody na majetku, případně ohrozit zdraví a bezpečnost obyvatel. Projekt je spolufinancován Evropskou unií.
Zpracování digitálního povodňového plánu Jihočeského kraje	Hlavním cílem projektu je přehledné zpracování povodňového plánu v interaktivní podobě. Jedná se o propojení textové, databázové a mapové části. Projekt je spolufinancován Evropskou unií.
Obnova a rozšíření Blatské stezky v EVL Borkovická blata	Hlavním cílem projektu je obnova a rozšíření stávající stezky včetně aktualizace informačního systému. Projekt je spolufinancován Evropskou unií.
Analýza rizik staré ekologické zátěže bývalé skládky sklářských kalů Houžná	Předmětem průzkumných prací a následné analýzy rizik je ověření stávajícího stavu bývalé skládky sklářských kalů ze sklárny Lenora, situované na lesním pozemku v CHKO Šumava, poblíž hranice s NP Šumava a vyhodnocení zdravotních rizik a rizik pro ekosystémy z ní plynoucí. Projekt je spolufinancován Evropskou unií.

Komplexní vodohospodářská studie povodí Sudoměřské rybníční soustavy a rybníka Řežabinec	Cílem projektu je analýza stavu zájmového území a návrh souboru krajinářských úprav vedoucích k obnově a ochraně ekologicky stabilní harmonické kulturní krajiny zájmového území, zvýšení retenční schopnosti krajiny a adaptaci vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu. Projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy.
Komplexní vodohospodářská studie dílčích částí povodí v EVL a PP Horní Malše	Cílem projektu je analýza třech dílčích pravobřežních sub-povodí v povodí řeky Malše a části spodního toku Kabelského potoka a zejména návrh souboru opatření, jejímž cílem je revitalizace a renaturace zájmového území. Projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy.
Regenerace stanovišť pro předměty ochrany a vybudování návštěvnické infrastruktury v EVL Vrbenské rybníky v lokalitě Vávrovské rybníky	Cílem projektu je revitalizace soustavy vodních ploch na území Vávrovských rybníků včetně vybudování návštěvnické infrastruktury v evropsky významné lokalitě Vrbenské rybníky. Projekt je spolufinancován Evropskou unií

Vyhlášené dotační tituly kraje v roce 2024

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Rozvoj venkova a krajiny – Opatření č. 1: Ochrana druhů. Opatření č. 2: Chov ryb ve vodních tocích. Opatření č. 3: Chov včel. Opatření č. 4 Výsadba klimatické zeleně.	Opatření č. 1: Ochrana druhů 1.A Podpora záchranných stanic pro handicapované živočichy a část 1.B Podpora činnosti okresních mysliveckých spolků Českomoravské myslivecké jednoty, z. s. Opatření č. 2: Podpora chovu ryb ve vodních tocích – jedná se o podporu zarybňování tekoucích vod původními druhy ryb. Opatření č. 3: Podpora chovu včel 3.A Podpora začínajících včelařů a část 3.B Podpora činnosti okresních organizací Českého svazu včelařů, z. s. Opatření č. 4: Výsadba klimatické zeleně Na celý dotační titul bylo alokováno celkem 6 mil. Kč.
Podpora výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury – Opatření č. 1: Výstavba a obnova kanalizací. Opatření č. 2: Výstavba a obnova vodovodů, souvisejících objektů a úpraven vod. Opatření č. 3: Výstavba a intenzifikace čistíren odpadních vod.	Cílem dotační podpory je podpora řešení problémů s odkanalizováním v obcích do 2 000 obyvatel, čištěním odpadních vod do 500 ekvivalentních obyvatel (EO) a zásobováním obyvatelstva pitnou vodou v obcích do 2 000 obyvatel. Na opatření bylo alokováno 40 mil. Kč.

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)	Cílem dotačního programu je podpora v oblasti EVVO a EP na území Jihočeského kraje. V rámci dotačního programu budou podporovány neinvestiční projekty, zaměřené na environmentální vzdělávání, výchovu, osvětu a poradenství. Podporovány budou dále projekty, které reflektují aktuální témata (např. klimatické vzdělávání), rovněž regionálně působící organizace v možnosti získání prostředků z nadregionálních zdrojů (spolufinancování projektů). Na opatření byl alokován 1 mil. Kč.
Projekt „Kotlíkové dotace pro domácnosti s nižšími příjmy v Jihočeském kraji II.“	Dne 26. 5. 2023 byla vyhlášena 1. výzva dotačního programu „Kotlíkové dotace pro domácnosti s nižšími příjmy v Jihočeském kraji II.“ s alokací přes 131,5 mil. Kč. Kotlíkovou dotaci lze čerpat na výměnu kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním, které nesplňují 3., 4. nebo 5. emisní třídu. Příjem elektronických žádostí byl ukončen 31. 8. 2024.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

EVVO pro pedagogy a školy – vzdělávací semináře, workshopy a přírodovědné exkurze pro žáky základních škol Jihočeského kraje (hrazeno z rozpočtu kraje)

V průběhu roku 2024 se realizovaly například vzdělávací semináře „Celým tělem, všemi smysly“ na téma les (propojování environmentální výchovy a tvořivé dramatiky s arte přesahem), „Hra venku jako základ učení“, „Výprava ptačími oblastmi na Řežabinec“ (praktická ornitologie), „Poselství Velikonočního ostrova“, „Praktická geologie – Písek kamenný“, „Království vody a mokřadů“, „Ekopsychologie“, „Ptačí rok“ a pobytový seminář „Učíme se v šumavské přírodě“. Prostřednictvím Centra environmentální a globální výchovy Cassiopeia bylo zajištěno 10 exkurzí pro žáky ZŠ na významné přírodovědné lokality Jihočeského kraje.

Dále proběhly odborné semináře „Výsadba stromů a komplexní péče o dřeviny v obcích“, „Veřejná zeleň v obcích – výsadba a následná péče, řezy stromů a keřů, hodnocení stromů“, oba byly zajištěny ve spolupráci se Společností pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z.s. Seminář „Přírodě blízké hospodaření na rybnících“ realizovala Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, z.s. Ve spolupráci s Klubem ekologické výchovy Praha a jeho jihočeskou pobočkou bylo realizováno 15. setkání školních koordinátorů EVVO s vyhlášením výsledků 4. ročníku soutěže „Škola udržitelného rozvoje Jihočeského kraje“. Proběhla 10. Ekologická konference žáků ZŠ a SŠ, kde v prezentacích žáci představili své práce zaměřené na ekologii, krajinu a udržitelnost. Byl vyhlášen 1. ročník soutěže „Geologické kladívko“ s cílem motivovat žáky ZŠ a SŠ k badatelské činnosti v oblasti mineralogie a geologie.

Další činnost v oblasti EVVO

Spolek Krasec, z.s. České Budějovice (síťová organizace sdružující střediska a centra ekologické výchovy a ekologické poradny na území Jihočeského kraje) s finanční podporou z rozpočtu kraje uspořádal mimo jiné tyto akce pro veřejnost: komentované přírodovědné vycházky „Výprava za havrany a historií Českých Budějovic“, „Naučná stezka Sudslavický okruh“, „Vítání ptačího zpěvu“, „Pravětínské údolí“, „Po kaplických loukách“; komentované prohlídky dvou nových expozic v Přírodovědném muzeu Semenec; přírodovědnou exkurzi „Příroda dvorecké pískovny“; besedy „Lipno – rekreační areál bez limitů?“, „Elektromobilita a co od ní můžeme očekávat?“, „20 let přírodního parku

Novohradské hory“ a dále celodenní akce „Motýlí setkání“, „Ptačí setkání“, „Den fantazie“, „Ovčácké slavnosti v Borovanech“ a dvoudenní kolokvium 2024 „Na kameni kámen“ ve Slavonicích. S dotační podporou města České Budějovice realizoval Krasec čtyři zážitkové akce pro rodiny s dětmi v přírodní zahradě Centra environmentální a globální výchovy Cassiopeia: Vítání jara, Den dětí, Den stromů a Zamykání přírodní zahrady.

Lesní pedagogika – v rámci kraje se jí věnuje především pobočka Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů v Českých Budějovicích, Vojenské lesy a statky ČR, s.p., Lesy města Písku s.r.o. a Lesy a rybníky města Českých Budějovic. V roce 2024 se uskutečnila místní kola 14. ročníku soutěže Young People in European Forests, proběhlo krajské kolo 14. ročníku výtvarné soutěže škol „Lesy a příroda kolem nás“, sázení stromů s Majálem v Českých Budějovicích, seminář pro starosty s ukázkou lesního hospodaření a „Den lesů nové generace“ v muzeu Ohrada v Hluboké nad Vltavou. V průběhu roku se dále uskutečnily dny za obnovu lesa, programy lesní pedagogiky pro MŠ a ZŠ a v domovech pro seniory.

MEVPIS (Mezinárodní environmentální vzdělávací, poradenské a informační středisko) Fakulty rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity Vodňany působící pod Fakultou rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity pro všechny věkové kategorie a pro odbornou i laickou veřejnost realizovalo akce, programy a konference zaměřené na ochranu vodních ekosystémů, čistotu vod, udržitelnou akvakulturu a na téma klimatické změny.

CEV Dřípatka při DDM Prachatic na jaře ve spolupráci s A Rocha o.p.s. uspořádalo „Vítání ptačího zpěvu“ a „Výstavu hub“, ve spolupráci se Správou NP Šumava komentovanou exkurzi na Soumarské rašeliniště. V rámci projektu „Ať nematu o klimatu“ probíhalo celý rok vzdělávání žáků ZŠ a SŠ rozšířené o tematické akce pro veřejnost.

Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou připravila ve spolupráci s Klubem ekologické výchovy, z. s. seminář „Podíl zoologických zahrad při EVVO“ pro pedagogy všech stupňů škol. Kromě programů ve vlastním vzdělávacím centru realizovala 104 výjezdních programů a besed pro MŠ, střediska výchovné péče, knihovny, domovy seniorů apod. S finanční podporou Jihočeského kraje a ve spolupráci s Nadačním fondem České koalice pro ochranu biodiverzity a Jihočeským muzeem zorganizovala ZOO 1. ročník dvoudenního festivalu přírodovědných filmů „Nechme se překvapovat“ pro žáky ZŠ. Ekocentrum ZOO Hluboká uspořádalo v průběhu roku několik akcí pro veřejnost: May Day – 85. výročí založení ZOO, Zachraň karase – kde se návštěvníci mohli zapojit do záchrany karase obecného a Den zvířat. Ve spolupráci s Nadačním fondem České koalice pro ochranu biodiverzity bylo natočeno vzdělávací video „Vracíme sysla domů“, zaměřené na realizaci záchranného programu sysla obecného v České republice.

Správa NP a CHKO Šumava – kromě tradiční činnosti jako jsou výukové programy, akce pro školy, rodiče s dětmi a veřejnost, semináře pro pedagogy, přírodovědné exkurze, komentované vycházky k vlkům, jelenům a do šumavské divočiny, proběhl již 8. ročník mezinárodní konference „Aktuality šumavského výzkumu“. Na různých místech na území CHKO a NP Šumava bylo instalováno 10 nových tematických výstav zaměřených na přírodu a historii Šumavy. Byl ukončen šestiletý mezinárodní projekt „Life of Mires – Život pro mokřady“, jehož cílem byla obnova mokřadů a zlepšení vodního režimu na více než 2 000 ha. Součástí projektu byly osvětové vzdělávací akce pro odbornou i laickou veřejnost včetně praktické práce v terénu při obnově mokřadů.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Mezinárodní konference Nuclear Energy Conference 2024 s názvem „Rizika české jaderné zakázky století.“ Pokračování komentovaných vycházek pro veřejnost na přírodovědně zajímavé lokality v Českých Budějovicích a blízkém okolí a cyklu besed na různá environmentální témata – Zelené úterky. Biologické průzkumy na květnatých páslech městských trávníků v Českých Budějovicích a v pískovně Ledenice.	Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, z.s., České Budějovice
Pokračování projektu „Využívej změnu tvořivě: Rozvoj permakulturních přístupů v environmentálním vzdělávání“. Dlouhodobé projekty „Škola hrou s Cassiopeiou“ a „Škola hrou o klimatu“. Zapojení do realizace tříletého přeshraničního projektu „Clim-E-Do...Do Climate Education“ (ČR-Rakousko).	Základní článek Hnutí Brontosaurus Forest – Centrum environmentální a globální výchovy Cassiopeia, p.s., České Budějovice
V areálu muzea byly zpřístupněny dvě nové expozice: „Ze zemských pokladů“ (stálá výstava hornin a minerálů) a „Labyrint světa a ráj srdce“ vysázený z dřevin a doplněný velkoformátovými kolážemi M. Huptycha, které jsou inspirovány dílem J. A. Komenského.	Přírodovědné muzeum Semenec, o.p.s., Týn nad Vltavou
Dvoudenní exkurze do re-use provozů ve Vídni pro odbornou veřejnost, zástupce státní správy a neziskového sektoru. Osvětová kampaň v Českých Budějovicích k tématu cirkulární ekonomiky a předcházení vzniku odpadů.	Kabinet CB – cirkulární dům, z.s., České Budějovice
Projekt „Hrdinové H ₂ O“ pro ZŠ v Českých Budějovicích – úspory vody a prevence znečištění, využití dešťové vody, zadržení vody v krajině, péče o vodní zdroje. Spojeno s fotosoutěží – vítězové navštívili vodní elektrárnu, úpravnu vody a ČOV.	Energy Centre České Budějovice, z.s.
Realizace projektu „Klima? Bez vody a vegetace to nepůjde“, význam krajinného pokryvu pro lokální klima a vodní režim při zmírňování a předcházení dopadů změny klimatu.	ENKI, o.p.s, Třeboň
Realizace česko-německého projektu „Zahradní terapie pomáhá“. Odborné přednášky, workshopy, exkurze do terapeutických zahrad, ukázky zahradně terapeutických aktivit, sdílení zkušeností a předání inspirace. Pokračování přeshraničního česko-rakouského projektu „Plants4cooling“ zaměřeného na chladicí efekt a klimatizační funkci rostlin.	Přírodní zahrada, z.s., Jindřichův Hradec
Odborný seminář „Jak na řešení konfliktních situací a manipulaci s volně žijícími živočichy“ pro pracovníky IZS (PČR, Městská policie, HZS, SDH). Zlepšení kompetencí při řešení krizových situací se zraněnými volně žijícími druhy živočichů (odchyt, manipulace, prvotní ošetření, převoz).	Český nadační fond pro vydru, Třeboň

Prioritní environmentální problémy kraje

Mezi klíčové problémy v oblasti životního prostředí, kterým Jihočeský kraj čelí, patří absence zařízení na energetické využití odpadů (ZEVO), přičemž takové zařízení s dostatečnou kapacitou není k dispozici ani v blízkém okolí. Tato skutečnost omezuje možnosti efektivního a udržitelného nakládání s komunálním odpadem v regionu.

Dalším závažným problémem je zhoršující se kvalita vody ve vodních nádržích v důsledku výskytu sinic. V této souvislosti byla zadána Jihočeským krajem „Studie stavu a návrh řešení pro vodní nádrž Lipno“, která se zaměřuje na analýzu současných i zamýšlených zdrojů znečištění vody a navrhne opatření k jejich eliminaci.

Jihočeský kraj také čelí stále častějším projevům klimatických změn, jako jsou sucho, extrémní teploty a výkyvy srážek, proto byla zpracována Adaptační strategie jihočeského kraje na změnu klimatu 2024–2034.

Zdroj dat: KÚ Jihočeského kraje

4. Plzeňský kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Zlepšování kvality ovzduší v Plzeňském kraji – nízkopříjmové domácnosti	Poskytnutí podpory vlastníkům nebo spoluvlastníkům rodinného domu, bytové jednotky v bytovém domě nebo trvale obývaného rekreačního objektu na území Plzeňského kraje (nízkopříjmovým domácnostem) na výměnu stávajících kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním nesplňujících třídu 3, 4 nebo 5 dle ČSN EN 303-5, a to za nové účinné nízkoemisní tepelné zdroje (tepelné čerpadlo, kotel výhradně na biomasu, plynový kondenzační kotel).
Zlepšování kvality ovzduší v Plzeňském kraji – nízkopříjmové domácnosti II	Poskytnutí podpory vlastníkům nebo spoluvlastníkům rodinného domu, bytové jednotky v bytovém domě nebo trvale obývaného rekreačního objektu na území Plzeňského kraje (nízkopříjmovým domácnostem) na výměnu stávajících kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním nesplňujících třídu 3, 4 nebo 5 dle ČSN EN 303-5, a to za nové účinné nízkoemisní tepelné zdroje (tepelné čerpadlo, kotel výhradně na biomasu).
Studie na zlepšení jakosti vody na vodním díle Hracholusky	V roce 2023 byla zpracována studie odtokových poměrů městyse Chodová Planá.
Účast v procesu plánování v oblasti vod	Zastupitelstvo Plzeňského kraje na svém zasedání dne 19. 12. 2022 pod číslem usnesení 1021/22 schválilo pro území v působnosti Plzeňského kraje následující plány dílčích povodí Ohře, Dolního Labe a ostatních přítoků Labe, ostatních přítoků Dunaje, Horní Vltavy a Berounky a Národního plánu Labe a Dunaje.
Analýza rizik možných zdrojů znečištění – vodárenský zdroj Úhlava	V roce 2023 byly na základě výstupů studie mezi příslušnými ORP (Plzeň, Přeštice, Klatovy) a ČIŽP dohodnuty realizace kontrol vytipovaných rizikových subjektů zaměřených na havarijní plány, které proběhly v průběhu roku 2024.
Memorandum o společném zájmu a postupu ve věci spolupráce při přípravě propojení skupinových vodovodů Nýrsko–Klatovy a Nýrsko–Domažlice–Holýšov se skupinovým vodovodem Plzeň s cílem zvýšit zabezpečení dodávky pitné vody v jihozápadní části Plzeňského kraje	Memorandum bylo schváleno v řídicích orgánech (Zastupitelstvo, Rada, statutární orgán) na konci roku 2023 a v lednu 2024 bylo podepsáno všemi účastníky. Cílem je sjednocení a zefektivnění postupu při přípravě vodovodních přivaděčů propojujících spotřebišť zásobované z úpravny vody Milence a úpravny vody Plzeň-Homolka, včetně následného připojení.

Název projektu	Cíle projektu
Analýza rizik kontaminovaného území areálu podniku Komunálních služeb Kralovice – objekt prádelny	Zpracování „Analýzy rizik kontaminovaného území areálu podniku Komunálních služeb Kralovice – objekt prádelny“ je prováděno spol. G-servis Praha spol. s r.o. Termín dokončení bude v roce 2025. Realizace projektu bude podpořena z OPŽP 2021–2027.
Územní studie povodí Zlatého potoka od pramene po ústí do Příchovického potoka Územní studie povodí Chuchly od pramene po ústí do Radbuzy Územní studie povodí Srbického potoka od pramene po ústí do Radbuzy	V rámci aktivity Zdravá krajina probíhá zpracování územních studií, které danou lokalitu zhodnotí a stanoví důležité struktury pro zvýšení odolnosti krajiny na změnu klimatu. Jedná se zejména o optimalizaci hydrologického režimu, doporučení opatření pro další způsoby hospodaření v dotčeném území a návrh vegetačních úprav. Územní studie krajiny bude sloužit jako neopomenutelný podklad pro pořizování územně plánovacích dokumentací a pro rozhodování v území ve smyslu § 25 stavebního zákona. Projekt je realizován v souvislosti s aktivitou Zdravá krajina. Financováno v rámci NEXT GENERATION EU.
Pastevní management v areálu I. v přírodní rezervaci Janovský mokřad Pastevní management v areálu II. v přírodní rezervaci Janovský mokřad	Extenzivní pastva praturů a Exmoorských pony na části přírodní rezervace Janovský mokřad si klade za cíl zvýšit biodiverzitu přirozených rostlinných a živočišných společenstev. V odlehlejší části pastevního areálu byl v roce 2024 nainstalován solární zdroj energie a čerpadlo u vrtané studny, potřebné pro napájení zvířat na pastvině. Významným efektem pastvy je žádoucí disturbance (narušení) pastviny, při které dochází k uchycení a rozvoji různorodé bylinné vegetace obnažených stanovišť. Současně se zvyšuje pestrost hmyzu vázaného na tuto vegetaci. Jedním z dalších cílů managementu Janovského mokřadu je zvýšení atraktivity území pro migrující druhy vodních ptáků (např. jeřáby popelavé) a ptáků, kteří se zde zdržují v hnízdní době (např. chřástal kropenatý, vodouš kropenatý, bekasina otavní, vodouš rudonohý apod.). Realizace projektu je financována z OPŽP 2021–2027.
Zvyšování biodiverzity v přírodní rezervaci Janovský mokřad (tůň, val)	Hlavním přínosem zřízení přírodní rezervace je komplexní ochrana území zahrnující nejen ochranu rostlin a živočichů, ale i ochranu přirozeně se utvářejícího vodního režimu v území. V rámci těchto opatření byly vybudovány 2 tůně, přítokový kanál a zemní val. Účelem realizace zemního valu je podstatné snížení hlukového a světelného znečištění části přilehlého území přírodní rezervace. Realizace projektu je financována z OPŽP 2021–2027.
Ochrana sýčka obecného (<i>Athene noctua</i>) v česko-bavorském pohraničí	Plzeňský kraj se podílí na česko-bavorském projektu, který se zabývá ochranou ohroženého sýčka obecného. Vedoucím partnerem projektu je Česká zemědělská univerzita v Praze. Jejím úkolem je zejména koordinace celého projektu, vědecký

Název projektu	Cíle projektu
	výzkum chování vypouštěných sýčků, včetně jejich přežívání, potravních nároků, telemetrického sledování vypuštěných ptáků a shromažďování a vyhodnocování výsledků. Dalším partnerem je ZO ČSOP Spálené Poříčí, která se věnuje především odchovu sýčků, jejich vypouštění ve vybudovaných voliérách ve volné krajině, i v intravilánech obcí. Úlohou Plzeňského kraje v projektu je podpora divoké populace na jižním Plzeňsku, kde je důležitým úkolem zvýšení hnízdní i potravní nabídky pro sýčky, vyvěšování vhodných hnízdních budek a ochrana posledních hnízdících párů. Součástí přeshraniční spolupráce je každoroční předání nových chovných párů z českého odchovu do vypouštěcích voliér na bavorské straně v okrese Cham a účast při výzkumných aktivitách. Celý projekt je spolufinancován EU a probíhá od r. 2024–2026.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Podpora včelařství (2024)	Stabilizace a zvýšení počtu včelstev a zkvalitnění jejich chovu, společně se zvýšením opylovací služby rostlin v Plzeňském kraji (podpora začínajících a stávajících včelařů, realizace ozdravných a preventivních opatření proti závažným onemocněním včelstev). Alokováno 2,9 mil. Kč.
Podpora zemědělské činnosti v Plzeňském kraji 2024	Podpora zemědělské prvovýroby v Plzeňském kraji s cílem zvýšení konkurenceschopnosti regionální ekonomiky. Dotační tituly: A – INVESTICE DO NEMOVITOSTÍ PRO PRVOVÝROBU a B – INVESTICE DO TECHNOLOGIÍ PRO ZHODNOCENÍ PRVOVÝROBY. Alokováno 6,0 mil. Kč.
Pořízení ekologického vytápění pro nízkopříjmové občany II	Poskytnutí podpory vlastníkům nebo spoluvlastníkům rodinného domu, bytové jednotky v bytovém domě nebo trvale obývaného rekreačního objektu na území Plzeňského kraje (nízkopříjmovým domácnostem) na výměnu stávajících kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním nesplňujících třídu 3, 4 nebo 5 dle ČSN EN 303-5, a to za nové účinné nízkoemisní tepelné zdroje (tepelné čerpadlo, kotel výhradně na biomasu).
ZÁSOBNÍK – Pořízení ekologického vytápění pro nízkopříjmové občany II	Poskytnutí podpory vlastníkům nebo spoluvlastníkům rodinného domu, bytové jednotky v bytovém domě nebo trvale obývaného rekreačního objektu na území Plzeňského kraje (nízkopříjmovým domácnostem) na výměnu stávajících kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním nesplňujících třídu 3, 4 nebo 5 dle ČSN EN 303-5, a to za nové účinné nízkoemisní tepelné zdroje (tepelné čerpadlo, kotel výhradně na biomasu).

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Zdravá krajina 2024	Podpora regionálních projektů, činností a opatření, která napomůžou ke zlepšení stavu přírodního prostředí Plzeňského kraje a k adaptaci na změnu klimatu. Podpora se týká projektů ke zvyšování druhové rozmanitosti, ochraně biotopů a stanovišť ZCHVD, údržby významných stromů a jejich skupin, zachování původních krajových odrůd ovocných dřevin a údržba extenzivních (neprodukčních) sadů ve volné krajině, výsadeb dřevin ve volné krajině, zakládání a obnova extenzivních (neprodukčních) sadů ve volné krajině, zakládání nebo obnova větrolamů a trvalých rozčleňovacích pásů s dřevinami.
Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta 2024	Podpora škol k vytvoření co nejlepších podmínek pro realizaci výuky s environmentální tematikou, a to s využitím moderních výukových metod (místně zakotvené učení, učení venku apod.).
Dotační program vodohospodářské infrastruktury 2024	Podpora výstavby zejména nové vodohospodářské infrastruktury sloužící veřejné potřebě formou investiční účelové dotace. Cílem je zvýšit úroveň vybavenosti sídel, zlepšovat kvalitu vod jako významné složky životního prostředí, dosáhnout standardů EU v oblasti čištění odpadních vod a zlepšovat kvalitu zásobování obyvatel pitnou vodou. Podpora výstavby zejména nové vodohospodářské infrastruktury s alokací 103,5 mil. Kč.

Individuální dotace, dary

Jedná se o mimořádné dotace, účelové peněžité dary, které jsou poskytovány z rozpočtu kraje pro podporu a zvýšení kvality životního prostředí, a nejsou poskytovány v žádném ze standardních dotačních titulů. V roce 2024 činila tato podpora cca 16,4 mil. Kč.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Lesní pedagogika

Akce pořádané v rámci lesní pedagogiky s cílem seznámení veřejnosti a zejména mládeže s péčí lesníka o lesní ekosystém jako o významnou složku životního prostředí a s produkcí dřeva jako obnovitelné strategické suroviny (mimo účasti na těchto akcích je podporován i nákup pomůcek a vybavení pro prezentace, ukázky a poznávačky).

Ekologická výchova v oblasti nakládání s odpady

Kraj samostatně nebo prostřednictvím Regionální rozvojové agentury Plzeňského kraje v rámci osvěty v oblasti nakládání s odpady každoročně zajišťuje např. divadelní představení pro školy zaměřené na separaci odpadů a předcházení vzniku odpadů v přírodě, vybavování školních tříd nádobami na tříděný odpad v rámci akce „Třídy třídí“, organizuje odborné semináře pro samosprávy obcí na téma hospodaření s komunálními odpady, dále zajišťuje podporu akcí na propagaci zpětného odběru elektroodpadů, spolupráci při organizaci soutěže měst a obcí Plzeňského kraje v třídění odpadů v kategoriích do 300 obyvatel, 300 až 1 000 obyvatel a nad 1 000 obyvatel. Nově kraj podporuje environmentální výchovu v mateřských školách prostřednictvím programu Recyklohraní aneb Uklidme svět.

Místní akční skupiny (MAS)

V Plzeňském kraji působí celkem 11 MAS (9 MAS se sídlem v Plzeňském kraji a 2 MAS se sídlem mimo Plzeňský kraj). Do Národní sítě MAS je celkem zapojeno 10 MAS (8 MAS se sídlem v kraji a 2 MAS se sídlem mimo kraj).

Krajská koncepce EVVO Plzeňského kraje

Od roku 2023 probíhá implementace Krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Plzeňského kraje na období 2022–2031.

Aktivita neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Mezinárodní noc pro netopýry v areálu Zámku Červené Poříčí Mezinárodní noc pro netopýry s názvem: PODIVUHODNÝ SVĚT NETOPÝRŮ se uskutečnila 30. 8. 2024 na Zámku Červené Poříčí. Akce byla zahájena přednáškou na téma: „O životě netopýrů“, událost zahrnovala práci s ultrazvukovým detektorem, určování jednotlivých druhů, odchyt a pozorování netopýrů. Cílem akce bylo vzdělávání veřejnosti o životě a významu netopýrů, jejich ochraně a případném ohrožení.	Plzeňský kraj, Národní památkový ústav – Zámek Červené Poříčí, obec Červené Poříčí, Zoologická a botanická zahrada města Plzně, CHKO Český les, AOPK ČR ve spolupráci s ČESON, ZO ČSOP Sylva Lunae a Mezi lesy z.s. Akce je spolufinancována Státním fondem životního prostředí ČR.
Den Českého lesa 16. ročník akce „Den Českého lesa“ na téma: OPYLOVAČI ZNÁMÍ NEZNÁMÍ, se konal ve Vesnickém muzeu Halže. Akce se zaměřovala na opylovače a představovala různé druhy hmyzu, včetně samotářských včel, motýlů a sršní. Probíhala zde názorná ukázka čmelínů, úlů a sršních hnízd, dále ukázka výroby hmyzích hotelů a kosení trávy, a další aktivity pro děti s hmyzím tématem.	AOPK ČR, Plzeňský kraj, obec Halže, Lesy České republiky, s.p., Kolowratovy lesy, Domažlické městské lesy, Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů, Dům přírody Českého lesa, Destinace Český les, Svazek Domažlicko, Akční spolek Čerchov, ČSOP Sylva Lunae, Revis Tachov, ZS Royal Rangers, MAS Český les, MAS Zlatá cesta, Muzeum Českého lesa v Tachově, Centrum Bavaria Bohemia Schönsee, ORI s.r.o.
Krajská konference učitelů EVVO Tradiční celodenní setkání koordinátorů ekologické výchovy a učitelů se zájmem o ekologickou výchovu se zaměřením na „Příběh jídla“ – odkud se bere jídlo, jaké ekologické dopady může mít produkce jídla, jakou má naše jídlo kvalitu, přednášky a diskuse s odborníky, tipy na začlenění tématu do školní výuky, aktuální informace o dění v oblasti environmentálního vzdělávání.	Spolek Ametyst

Aktivita	Garant aktivity
Krajská environmentální konference pro učitele z Plzeňského kraje Setkání koordinátorů ekologické výchovy a učitelů se zájmem o ekologickou výchovu se zaměřením na Green Deal – jeho úloha v boji proti civilizačním faktorům ovlivňujícím změnu klimatu, jeho ekonomické dopady na evropskou konkurenceschopnost a další život Evropanů, reálnost dosažení jeho cílů ve stanoveném rozsahu a časovém vymezení.	Sdružení přátel Zoologické a botanické zahrady města Plzně IRIS, z.s.
Environmentální aktivity škol v Plzeňském kraji – zapojení do programů: GLOBE – zapojeny 3 základní školy; Ekoškola – zapojeno 7 škol; Les ve škole – zapojeno 29 škol; M.R.K.E.V. – zapojeno 17 škol; Mrkvička – zapojeno 21 škol	

Prioritní environmentální problémy kraje

Problematika zvládání sucha a nedostatku vody Plzeňského kraje

Vzhledem k opakujícím se projevům sucha na stavu podzemních a povrchových vod a na základě splnění povinnosti zpracovat Plán pro zvládání sucha dle § 87b zákona č. 254/2001 Sb., o vodách. Plán se sestává z textové a grafické části. Textová část mimo jiné předkládá přehled a využití zdrojů vody. Jsou zde popsána jednotlivá jímací území a vodní útvary, hloubky vrtů a jejich vydatnost. Také obsahuje odběry v rámci těchto zdrojů včetně dovolených a skutečných odběrů. Operativní část již obsahuje popis přenosu informací a celkově podává návod na hospodaření s významnými vodními zdroji pro zásobování vodou v období sucha. Grafická část obsahuje mapu vodních zdrojů a mapu vypouštění odpadních vod.

Analyzované pesticidní látky v podzemních a povrchových vodách, které jsou odebírány k úpravě na vodu pitnou

Provedenými rozbory byla prokázána vysoká sezonní zátěž některých částí povodí pesticidními látkami, případně jejich metabolity, a současně byla potvrzena závislost růstu koncentrace pesticidů ve vodě na intenzitě dešťových srážek. Pro úpravu takto znečištěných vod musí být vynakládány vyšší finanční prostředky, jsou kladeny vyšší nároky na technologii úpravy vody. Důraz by měl být kladen na správné hospodaření v povodí, aby nedocházelo ke znečišťování povrchových a podzemních vod pesticidy a jejich metabolity.

Problematika starých ekologických zátěží, které nejsou dořešeny, anebo není znám jejich stav

Z minulosti existuje v kraji mnoho lokalit, kde docházelo k nevhodnému skladování a zacházení se závadnými látkami a jejich následnému ukládání na nezabezpečené skládky komunálního odpadu. Jedná se o průmyslové a zemědělské areály, staré opuštěné objekty. Při přechodu nebo převodu majetku, vzhledem k nedostatečné legislativě, nebyla ošetřena případná kontaminace horninového prostředí a podzemních vod. Teprve nyní při důsledné kontrole jakosti povrchových a podzemních vod nebo při zemních pracích k nové výstavbě kraj zjišťuje jejich znečištění i původ znečištění a hledá řešení. Sanace území je velmi finančně nákladná a časově náročná záležitost a neměla by být tedy k tíži pouze obci, případně kraji (zejména když nejsou vlastníky nemovitostí). Řešení by mělo být systémové od legislativy přes inventarizaci kontaminovaných míst po možnosti úhrady nákladů na uvedení kontaminovaného místa do neškodného stavu.

Řešení odkanalizování malých obcí (pod 500 obyvatel)

Velká část obcí, nebo jejich částí, s méně než 500 obyvateli má z minulých dob kanalizace nevyhovujícího stavebně-technického stavu různého stáří. Jejich rekonstrukce se jeví mnohdy nákladnější než zřízení kanalizace nové. Vybudování nových kanalizací v délce několika desítek kilometrů s vyústěním do vodních toků je nad finanční možnosti jednotlivých obcí, zejména když jsou kladeny vysoké nároky na technologii čistírny a její požadovanou účinnost. Vzhledem k faktu, že obce mají problém dosáhnout i na příslušné dotace, musí být řešení problému systémové, mít oporu v legislativě a musí být finančně přijatelné jak v investicích, tak v provozních nákladech.

Výstavba a modernizace zpracovatelských kapacit pro vytríděné komunální odpady a zvýšení podílu vytríděných odpadů z komunálního odpadu

Plzeňský kraj (stejně jako celá ČR) čelí environmentálnímu problému v oblasti nakládání s komunálním odpadem. Jedním z hlavních problémů je nedostatečná kapacita pro zpracování vytríděných odpadů, zejména plastů, papíru, textilu a bioodpadu. Zároveň je nutné zvýšit podíl vytríděného odpadu z celkového množství komunálního odpadu, který je v kraji stále příliš nízký (zejména u kovů). Tento stav ohrožuje schopnost ČR plnit cíle stanovené Evropskou unií. EU požaduje, aby do roku 2025 bylo minimálně 55 % komunálního odpadu recyklováno, a tento cíl se dále zvyšuje – do roku 2030 má jít o 60 % a do roku 2035 až o 65 %. Česká republika tak musí nejen zvýšit míru třídění, ale zároveň investovat do rozšíření a modernizace zařízení na zpracování a recyklaci odpadů. Bez těchto kroků hrozí nejen environmentální dopady, ale i finanční sankce ze strany EU.

Zdroj dat: KÚ Plzeňského kraje

5. Karlovarský kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Projekt „Intenzifikace odděleného sběru a zajištění využití složek komunálních odpadů včetně jejich obalové složky na území Karlovarského kraje“ ve spolupráci se společností EKO-KOM, a.s.	Podpora obcí ve zkvalitňování infrastruktury sběru vytríděných odpadů (forma zapůjčení sběrných nádob na papír, sklo a plasty). Vzdělávání zástupců veřejné správy, soutěže měst a obcí. Realizace komunikační podpory technicko-organizačních opatření zaměřených na veřejnost ve vybraných oblastech Karlovarského kraje.
Projekt aktivit v rámci spolupráce Karlovarského kraje a ELEKTROWIN a.s.	Materiálová podpora a propagace zpětného odběru v kraji. Mediální kampaň v kraji.
Rozvoj sběru použitých elektrozařízení	Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, podpora zajištění sběru a využití odpadních elektronických a elektrických zařízení ve spolupráci se společností ASEKOL a.s.
Účast při plánování v oblasti vod	Průběžná spolupráce v rámci tvorby Plánů dílčích povodí Ohře, dolního Labe a ostatních přítoků Labe a Berounky, a Národního plánu Labe.
Projekt aktivit v rámci spolupráce Karlovarského kraje a Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky	Realizace aktivit za účelem vzdělávání veřejnosti v oblasti ochrany životního prostředí. Spolupráce na odborných přírodovědných setkáních pro veřejnost, společné vydávání přírodovědně-vlastivědného časopisu pro veřejnost, pořádání akcí pro veřejnost s environmentální tematikou.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Dotace na drobné vodohospodářské a ekologické akce	Dotace na výstavbu a rekonstrukce veřejné kanalizace, vodovodu, ČOV.
Dotace na opatření na ochranu před povodněmi v územích ohrožených povodněmi	Dotace na realizaci opatření na ochranu před povodněmi v územích ohrožených povodněmi.
Dotace na hospodaření v lesích	Dotace na opakovanou umělou obnovu lesů poškozených suchem a na ochranu lesa proti zvěři oplocenkami.
Dotace na podporu ochrany životního prostředí a environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty	Dotace na podporu ochrany životního prostředí, provozu celoročních středisek s ekovýchovným zaměřením a akcí s environmentální tematikou.
Dotace na podporu včelařství	Dotace na podporu včelařství.

Likvidace invazních druhů rostlin v Karlovarském kraji	Dotace na podporu likvidace invazních druhů rostlin určená vlastníkům zasažených pozemků.
Dotace na podporu prevence proti suchu, zadržení vody v krajině a péče o zeleň	Dotace na opatření zajišťující prevenci proti suchu a zadržení vody v krajině, péči o zeleň, údržbu stromořadí a na opatření pro zadržení vody a úpravu klimatických poměrů v zemědělské krajině (krajinné prvky) s možným využitím jako přírodního napajedla.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Karlovarský kraj podpořil v roce 2024 na základě uzavřených smluv o vzájemné spolupráci i činnost různých zájmových spolků a další aktivity spojené s EVVO individuálními dotacemi v celkové výši 1,8 mil. Kč. Podpořen byl například Český rybářský svaz, Okresní myslivecký spolek Cheb, Okresní myslivecký spolek Karlovy Vary, Komínová asociace, Český svaz chovatelů, DROSERÁ z.s., Kozodoj z.s., Základní škola, mateřská škola a dětské jesle Moudrá sova s.r.o. a další.

Karlovarský kraj v roce 2024 financováním dopravy umožnil mateřským, základním a středním školám návštěvu Biofarmy Kozodoj, Biostatku Valeč, Botanické zahrady v Bečově, Statku Bernard, Školního statku a Krajského ekologického střediska v Chebu, Přírodní zahrady „U nás doma“ (Tři sekery), Vojenských lesů a statků, Lázeňských lesů a parků, ZŠ a MŠ Kyselka, Záchranného kruhu – Světa záchranářů a Centrum vzdělávání odpadového hospodářství v Černošíně. Pro tyto exkurze mají ekologická centra připravené výukové programy, které děti absolvují. Celkem bylo uskutečněno 311 exkurzí pro 12 679 žáků a také 34 výjezdů do Černošína pro 1 478 žáků.

Karlovarský kraj uspořádal ve spolupráci s EKO-KOM, a.s. v roce 2024 soutěž Hrajeme si s odpady na téma „Dáme odpadu druhý život“, určenou pro mateřské školy, základní školy, střední školy a ZUŠ, jejímž cílem bylo kreativní zpracování recyklovaného, recyklovatelného nebo přírodního materiálu na dané téma. Celkem bylo přijato a hodnoceno 60 výtvarných prací.

Karlovarský kraj v roce 2024 pokračoval v soutěži o značku kvality regionálních výrobků pod názvem „Dobrota Karlovarského kraje“. V roce 2024 bylo do soutěže přihlášeno v 5 kategoriích 15 výrobců s 33 produkty. Cílem soutěže je především podpora a propagace regionálních potravinářských a zemědělských výrobků a podpora menších výrobců v rámci originality, kvality a regionálního původu produkce. Soutěž, pořádané ochutnávky, účast na veletrzích (Země živitelka, národní potravinářský veletrh CZECH FOOD EXPO) a reklamní materiály s tematikou Dobroty Karlovarského kraje pomáhají propagovat jak samotné výrobky, tak celý region v rámci ČR.

Prioritní environmentální problémy kraje

V Karlovarském kraji není koncové zařízení na využívání a odstraňování nebezpečných odpadů a odstraňování směsných komunálních odpadů po roce 2030.

Dlouhodobým problémem je vnos rtuti ze Spolkové republiky Německo do vodní nádrže Skalka a následná distribuce níže po toku Ohře.

Zdroj dat: KÚ Karlovarského kraje

6. Ústecký kraj

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Program pro rozvoj eko-agro oblastí v Ústeckém kraji na období let 2022–2025 – Podpora včelařů na území Ústeckého kraje	Zastavení dlouhodobě nepříznivého vývoje, oživení zájmového včelaření podporou jak nových zájemců o včelaření, tak i těch, kteří již včelaří, s cílem rovnoměrného zavčelení a ozdravení chovů v jednotlivých katastrech Ústeckého kraje.
Program pro rozvoj eko-agro oblastí v Ústeckém kraji na období let 2022–2025 – Obnova krajiny a biodiverzity na území Ústeckého kraje	Zvýšení biodiverzity a protierozní ochrany zemědělské půdy na území Ústeckého kraje prostřednictvím opatření realizovaných mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí.
Program pro rozvoj ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) na území Ústeckého kraje na období let 2022 až 2025	Poskytování dotace v souladu s Krajskou koncepcí EVVO v Ústeckém kraji: podpora získávání prostředků z vnějších zdrojů na projekty rozvoje EVVO; rozvoj EVVO ve školách a školských zařízeních; rozvoj EVVO v mimoškolní oblasti; podpora projektů EVVO; podpora lesní pedagogiky.
Program pro rozvoj eko-agro oblastí v Ústeckém kraji na období let 2022–2025 – Podpora záchranných stanic na území Ústeckého kraje	Zajištění péče o zraněné volně žijící druhy živočichů chráněné dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů na území Ústeckého kraje v působnosti záchranné stanice.
Program podpory rozvoje zemědělství a venkovských oblastí Ústeckého kraje na období let 2022–2025	1) Investiční podpora do zemědělských hospodářství související se zemědělskou prvovýrobou. 2) Podpora investic souvisejících se zpracováním zemědělských produktů a jejich uváděním na trh.
Program na podporu vodního hospodářství v Ústeckém kraji na období 2018–2025	Poskytování dotací na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury na území Ústeckého kraje dle § 88h odst. 1 vodního zákona.
Program pro podporu odpadového hospodářství obcí v Ústeckém kraji na období 2017–2025	Snižování měrné produkce smíšeného komunálního odpadu zvýšením účinnosti odděleného sběru a míry využití materiálově využitelných složek komunálního odpadu, míry využití biologicky rozložitelných odpadů, a snižování měrné produkce smíšeného komunálního odpadu zavedením motivačních prvků do systémů jeho svozu v obcích za účelem splnění závazných cílů Plánu odpadového hospodářství Ústeckého kraje pro období 2016–2025.
Program pro rozvoj eko-agro oblastí v Ústeckém kraji na období let 2022–2025 – Podpora myslivosti na území Ústeckého kraje	Podpora mysliveckých akcí s účastí veřejnosti a podpora uvádění zvěřiny na trh v rámci Ústeckého kraje.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Aktivity EVVO

V roce 2024 bylo v rámci Programu pro rozvoj ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) v Ústeckém kraji na období 2022 až 2025 dotací podpořeno celkem 38 žádostí v celkové výši 5,6 mil. Kč. Předmětem těchto projektů byly zejména výukové pobyty, venkovní učebny, pomůcky a vybavení učeben.

Mezi další aktivity EVVO lze zařadit:

- > pravidelné setkávání poradního sboru EVVO v Ústeckém kraji
- > příprava podpory certifikovaných ekostředisek v Ústeckém kraji
- > osvětová činnost v oblasti EVVO v Ústeckém kraji
- > vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO (externí koordinátorka)
- > výukové materiály pro školy
- > 17. ročník soutěže „Skleněná popelnice“ – třídění odpadů obcí a měst – EKO-KOM, a.s.

Další aktivity

Snížení koncentrací znečišťujících látek v ovzduší z dopravy, lokálních topenišť a stacionárních zdrojů – osvětové akce.

Podpora využívání místních zemědělských a potravinářských produktů – Regionální potravina, Potravina Přemysla Oráče, farmářské trhy.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Na území Ústeckého kraje působí ekologická centra, která organizují výukové programy, soutěže s ekologickou tematikou nebo semináře.

V databázi neziskových organizací v Ústeckém kraji je evidováno cca 30 organizací s environmentální tematikou, např.: EC Meluzína (Děčín), Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (Most), České Švýcarsko o.p.s. (Krásná Lípa), 4. ZO ČSOP Tilia (Krásná Lípa), CEV VIANA (Litvínov), Vzdělávací a rekreační centrum Lesná, o.p.s., Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice, Lesní akademie Mentaurov, Ekocentrum při Podkrušnohorském zooparku Chomutov, ZO ČSOP Klíny, Klub ekologické výchovy – krajská skupina Most. Mezi další organizace patří např. Zoologická zahrada Děčín, Zoologická zahrada Ústí nad Labem, Správa CHKO Labské Pískovce, Správa Národního parku České Švýcarsko, Správa CHKO České středohoří, Minifarma Dlouhá Louka.

Ekocentra v Ústeckém kraji podle Krajské koncepce EVVO:

Ekocentrum při Podkrušnohorském zooparku, Ekocentrum Klíny, Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice, ZO ČSOP Tilia, Centrum ekologické výchovy VIANA, Dům Českého Švýcarska, Ekocentrum Dymnivka, Plšíkova učebna – NPČŠ, pULec, Asociace TOM – Opárenský mlýn.

Prioritní environmentální problémy kraje

Kůrovcová kalamita

Na území Ústeckého kraje, především v oblasti Děčínska a Šluknovského výběžku, doznívá kůrovcová kalamita od roku 2018. Od roku 2021 je na území Ústeckého kraje zřízen Kůrovcový kalamitní štáb, který zasedá převážně 2 ročně a který je složen ze zástupců vlastníků, odborných organizací a zástupců státní správy.

Lokální vytápění

V důsledku novelizace zákona o ochraně ovzduší, kdy orgánům ochrany ovzduší na úrovni OÚ ORP od 1. 7. 2024 ubyla kompetence vydávat závazná stanoviska k umístění, provedení a užívání staveb stacionárních zdrojů neuvedených v příloze č. 2 zákona o ochraně ovzduší, vznikl prostor pro důsledné provádění opatření stanovených v programech zlepšování kvality ovzduší zaměřených na naplňování povinností spojených s provozem nevyjmenovaných stacionárních zdrojů resp. provádění kontrol technického stavu a provozu zdrojů (opatření PZKO_2020_1 „Účinná kontrola plnění požadavků kladených na provozovatele spalovacích zdrojů zákonem o ochraně ovzduší“ potažmo Opatření C.4.1 „Definice nových opatření v sektoru lokálního vytápění pro omezení znečištění ovzduší benzo[a]pyrenem“). Pro kalendářní rok 2024 byly na úrovni ORP zpracovány „Plány kontrol stacionárních zdrojů“ zaměřené na domácnosti pro vybrané obce v působnosti jednotlivých ORP. Krajský úřad následně v rámci kontrol výkonu přenesené působnosti obcí na úseku státní správy ochrany ovzduší dle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, monitoruje a hodnotí výsledky provedených kontrol.

Důležitým mezníkem v provozu lokálních topenišť bylo září 2024, resp. 1. 9. 2024, kdy vstoupil v účinnost zákaz provozu kotlů na pevná paliva horší než 3. emisní třídy umístěných v bytových domech, rodinných domech a stavebách pro rodinnou rekreaci. V návaznosti na tuto skutečnost MŽP představilo změny v dotační podpoře. Dosavadní tzv. kotlíkové dotace, které poskytovaly podporu ve výši až 95 % nízkopříjmovým domácnostem – seniorům v penzi, domácnostem s příspěvkem na bydlení či invaliditou 3. stupně, byly od 1. září výrazně nižší a přesunuly se pod program Nová zelená úsporám Light (Státní fond životního prostředí ČR). V průběhu roku 2024 byly administrovány dvě výzvy Kotlíkových dotací v Ústeckém kraji (5. a 6. výzva) pro nízkopříjmové domácnosti. Celkem bylo podpořeno 170 výměn zastaralých kotlů na pevná paliva nesplňujících podmínky 3. a vyšší emisní třídy za nové ekologické tepelné zdroje na OZE (kotel na biomasu, tepelné čerpadlo).

Odpadové hospodářství

V srpnu 2024 byla zahájena stavba zařízení k energetickému využití směsného komunálního odpadu – EVO Komořany, s kapacitou 150 kt/rok a s předpokladem zahájení zkušebního provozu v roce 2027. Kapacita zařízení by v případě potřeby měla dostačovat pro využití celokrajské budoucí produkce směsného komunálního odpadu.

Zdroj dat: KÚ Ústeckého kraje

7. Liberecký kraj

Projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí v roce 2024

Název projektu	Cíle projektu
Studie proveditelnosti protipovodňových opatření obcí na Lužické Nise	Předmětem Studie proveditelnosti je protipovodňová ochrana sídel Liberec, Bílý Kostel nad Nisou, Chrastava a Hrádek nad Nisou. Studie bude sloužit jako podklad pro další projektovou činnost. Obsahuje terénní průzkum, zajištění a zpracování mapových podkladů a rešerši geologických podmínek.
Vyhledávací studie retenčních kapacit v povodí uvažované nádrže Andělská hora	Vyhledání možných alternativních retenčních kapacit v povodí Lužické Nisy nad profilem Andělská hora za účelem minimalizace nebo odlišného technického řešení vodního díla Andělská hora.
Tvorba biotopu pro ropuchu krátkonohou v Žizníkově	Probíhal monitoring stavu realizace projektu financovaného z OPŽP. Předmětem podpory bylo rozšíření vhodných biotopů v přírodní památce Pískovna Žizníkov pro zdejší populaci ropuchy krátkonohé.
Významné aleje Libereckého kraje 1.–3. etapa	Cílem je stabilizace a ošetření vybraných významných alejí, které se nacházejí na území Libereckého kraje. V roce 2024 probíhala udržitelnost převážné části projektu. Byla ukončena udržitelnost u jedné aleje z 1. etapy projektu.
Projekt Interpretace maloplošných chráněných území ve správě Libereckého kraje	Bylo zahájeno zpracování projektu „Interpretace maloplošných chráněných území ve správě Libereckého kraje“ pro možnost podání žádosti na jeho spolufinancování z OPŽP v dubnu 2025.
Podpora populace kuňky ohnivé v EVL Dolní Ploučnice	V roce 2024 probíhala udržitelnost projektu financovaného z OPŽP, jehož cílem bylo vybudování tůní a výřez dřevin.
Podpora populace kuňky ohnivé v EVL Stružnické rybníky	Probíhala udržitelnost projektu financovaného z OPŽP. Předmětem bylo budování tůní, kácení dřevin a seč travin.
Osvětová kampaň „Jak správně topit“	Byly využity informace na mikrowebu spravnetopit.cz a audiospoty v místních rádiích.
Mapování a likvidace porostů bolševníku na Železnobrodsku	Pokračoval projekt na mapování a likvidaci bolševníku velkolepého na Železnobrodsku.
Transfer obojživelníků na vybraných úsecích silnic Libereckého kraje pro rok 2024	Byl proveden pravidelný transfer obojživelníků na 4 lokalitách v Libereckém kraji za finanční podpory z Programu podpory přirozených funkcí krajiny MŽP.
Strategické partnerství Libereckého kraje v oblasti EVVO	Dlouhodobé vzdělávací programy na školách byly v roce 2024 připravovány a pilotovány 6 organizacemi z oblasti EVVO. Projekt byl financován z prostředků Libereckého kraje.
Opatření pro zadržení vody ve vybraných lokalitách na Frýdlantsku I. a II.	Probíhala realizace projektu – realizace tůní a vodních ploch.

Projekt „Intenzifikace odděleného sběru a využívání vytríděných složek komunálního odpadu včetně jejich obalové složky na území Libereckého kraje“ ve spolupráci se společností EKO-KOM, a.s.	Podpora obcí ve zkvalitňování infrastruktury sběru vytríděných odpadů (formou zapůjčení sběrných nádob na papír, sklo, plasty a kovy). Vzdělávání zástupců veřejné správy, soutěže měst a obcí a osvětová činnost.
Projekty aktivit v rámci vzájemné spolupráce Libereckého kraje a společností ELEKTROWIN a.s. a ASEKOL a.s.	Materiálová podpora a propagace zpětného odběru elektroodpadu v Libereckém kraji. Vzdělávací a osvětová činnost.

Dotační tituly kraje vyhlášené v roce 2024

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Lesnický fond Libereckého kraje – Program Podpora hospodaření v lesích	Podpora trvale udržitelného hospodaření v lesích. Cílem bylo doplnit národní program zejména o ochranu lesa proti hmyzím škůdcům a škodám způsobenými zvěří.
Lesnický fond Libereckého kraje – Program Podpora myslivosti	Cílem programu byla prevence šíření afrického moru prasat. Z programu byl podporován nákup chladících boxů k uchování ulovené černé zvěře v místech, kde byla vyhlášena mimořádná veterinární opatření.
Fond ochrany vod Libereckého kraje – Program vodohospodářských akcí Libereckého kraje	Podpora výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury ve vlastnictví obcí a svazků obcí v působnosti Libereckého kraje.
Dotační fond Libereckého kraje – Program 8.1 – Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty	Zvýšení ekologického povědomí obyvatel Libereckého kraje (podpora středisek ekologické výchovy a škol, osvětová a publikační činnost).
Dotační fond Libereckého kraje – Program 8.2 – Podpora ochrany přírody a krajiny	Péče o krajinu, zvyšování druhové rozmanitosti a ochrana krajinného rázu. Podpora zařízení pečujících o zvířata v nouzi. Kastrace koček.
Dotační fond Libereckého kraje – Program 8.3 – Podpora včelařství	Zlepšení opylovací služby včelstev zlepšením podmínek pro dobrý zdravotní stav včelstev.
Dotační fond Libereckého kraje – Program 8.4 – Podpora zemědělství a lokální produkce	Rozvoj zemědělství, které vede ke zlepšování stavu půdy a krajiny. Zpracování místní produkce pro lokální trh.
Dotační fond Libereckého kraje – Program 8.5 – Podpora předcházení vzniku odpadů, využití bioodpadů a odděleného sběru kovových odpadů	Podpora opatření vedoucích k předcházení vzniku odpadů a k jejich opětovnému použití v souladu s Aktualizací Plánu odpadového hospodářství Libereckého kraje 2016–2025 s výhledem do 2035.

Dotační fond Libereckého kraje – Program 8.6 – Podpora retence vody v krajině a adaptace sídel na změnu klimatu	Optimalizace vodního režimu v krajině, zvyšování odolnosti vodních ekosystémů, zajištění dostatku podzemní i povrchové vody pro život v krajině a urbanizovaných územích.
Dotační fond Libereckého kraje – Program 2.8. – Podpora dodatečné instalace akumulací nádob u domácích kotlů na pevná paliva	Cílem je snížení znečištění ovzduší z domácího vytápění, dále úspora paliva, dosažení vyššího tepelného komfortu, nižších nákladů na energii a nižších nákladů na obsluhu.
Další informace viz https://dotace.kraj-lbc.cz/zivotni-prostredi-a-zemedelstvi .	

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Praktickou ekologickou výchovu zajišťoval odbor životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje prostřednictvím své příspěvkové organizace [Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje \(STŘEVLIK, p.o.\)](#). V roce 2024 působil STŘEVLIK na 3 pracovištích (Hejnice, Oldřichov v Hájích, Dolánky u Turnova).

Středisko ekologické výchovy DIVIZNA, které je součástí další příspěvkové organizace Libereckého kraje Zoologické zahrady Liberec, se zabývalo především podporou dlouhodobé realizace EVVO ve školních zařízeních.

V rámci **Kalendáře akcí resortu životního prostředí a zemědělství Libereckého kraje** bylo připraveno celkem 32 akcí z oblasti EVVO a 42 akcí z oblasti zemědělství. Jednalo se o akce s celokrajskou působností, lokální ekodny pro rodiny s dětmi i vzdělávací akce pro agrární sektor.

Krajský úřad Libereckého kraje byl opět spolupořadatelem krajského kola Ekologické olympiády. Klání družstev středoškoláků hostil STŘEVLIK ve svém zařízení v Oldřichově v Hájích.

Již od roku 2008 se Krajský úřad řídí organizační [směrnicí ředitele O ekologizaci provozu budovy Libereckého kraje](#), která stanoví povinnosti pro jednotlivé odbory i pro každého pracovníka v budově. Směrnice je každoročně vyhodnocována a výsledky zveřejňovány.

Pokračovala aktivní péče o 33 přírodních rezervací a památek, které krajský úřad spravuje. Byly zadávány nové plány péče pro některá tato území. Probíhala péče o tato území zacílená především na sečení cenných lučních biotopů, výsadby dřevin a likvidaci invazních druhů rostlin.

V rámci **předcházení vzniku odpadů** kraj dlouhodobě podporuje projekt s výrazným sociálním přesahem – [Potravinovou banku Libereckého kraje](#). Z krajského rozpočtu je systematicky podporován také provoz Nábytkové banky Libereckého kraje.

Liberecký kraj se dlouhodobě podílí na realizaci projektů na **podporu třídění komunálního odpadu** ve spolupráci se společností EKO-KOM a.s. a na **podporu zpětného odběru elektrozařízení** se společnostmi ASEKOL a.s. a ELEKTROWIN a.s.

Dne 18. 1. 2024 nabyla účinnosti obecně závazná vyhláška Libereckého kraje č. 1/2024 ze dne 19. 12. 2023, kterou se vyhláší závazná část **Plánu odpadového hospodářství Libereckého kraje pro období 2016–2025 s výhledem do roku 2035**.

Plánování v oblasti vod je hlavním nástrojem k dosažení dobrého stavu vod (nejpozději do roku 2027), které probíhá ve třech šestiletých obdobích. Pro 3. plánovací období, tj. pro období let 2021–2027 platí pro území Libereckého kraje 2 národní plány povodí (povodí Labe a povodí Odry), 3 plány dílčích povodí (Ohře, Dolního Labe a ostatních přítoků Labe; Horního a středního Labe; Lužické Nisy a ostatních

přítoků Odry) a 2 plány pro zvládání povodňových rizik (v povodí Labe a v povodí Odry). V roce 2022 byly schváleny Zastupitelstvem Libereckého kraje všechny plány dílčích povodí zasahujících do Libereckého kraje. V roce 2024 pokračovaly přípravné práce pro období let 2027–2033.

Africký mor prasat – Liberecký kraj byl zasažen nákazou afrického moru prasat. Nejpostiženější oblastí bylo Frýdlantsko. Liberecký kraj spolupracoval s krajskou veterinární správou na opatřeních na zabránění šíření nákazy.

Geoportál Libereckého kraje je mapový server poskytující údaje o složkách životního prostředí formou tematických map (<https://geoportal.kraj-lbc.cz/mapy>) včetně informací o poskytovaných datech (<https://geoportal.kraj-lbc.cz/data-a-sluzby>).

Pro oblast vzdělávání a osvěty zejména školní mládeže zajišťoval Liberecký kraj provoz mapového portálu **Atlas Libereckého kraje** (<https://atlas.kraj-lbc.cz>). Jeho cílem je informovat laickou veřejnost, studenty a žáky o stavu životního prostředí v Libereckém kraji, o jeho změnách za poslední období a v některých aspektech i o očekávaném vývoji do budoucna.

Portál Atlas poskytuje informace ke každoroční třídní akci věnované mapám **Mapy kolem nás** (<https://atlas.kraj-lbc.cz/mapy-kolem-nas>).

Pro podporu informovanosti pracovníků obcí, ale i veřejnosti, připravil kraj specializovaný **Portál sucho**, kde v prvním kroku shromáždil relevantní podklady k tématice. Portál je dostupný na webové adrese <https://sucho.kraj-lbc.cz/>. Na hlavní stránce je dostupné video s prezentací možností a ukázkou práce s portálem. Portál byl doplněn o data k realizovaným opatřením na zvyšování retence vody v krajině – <https://retence.kraj-lbc.cz/>. Portál sucho bude v budoucnosti nadále rozšiřován a bude navazovat na dlouhodobě provozovaný Povodňový portál Libereckého kraje.

Povodňový portál Libereckého kraje <https://povodnovyportal.kraj-lbc.cz/> je nástrojem pro podporu protipovodňové ochrany v Libereckém kraji, kde lze najít užitečné informace, databáze povodňových pracovníků a mnoho specializovaných mapových podkladů.

Na úseku **ochrany ovzduší** se kraj zabýval plněním opatření Programu zlepšování kvality ovzduší zóna Severovýchod – CZ05 (aktualizace programu pro období 2020+). V rámci Libereckého kraje se program věnuje problematice snižování emisí benzo[a]pyrenu. V návaznosti na aktualizaci byl plněn časový plán plnění opatření, který je [zveřejněn na webových stránkách Libereckého kraje](#).

Liberecký kraj uzavřel smlouvu na spolufinancování sanace staré ekologické zátěže v areálu společnosti Kortan spol. s r.o. v Hrádku nad Nisou.

Vybrané aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
SEV sídlí v Sedmihorkách, kde provozuje ekocentrum s malou zvířecí farmou a lesní klub pro předškolní děti. Školám nabízí jednodenní i pobytové ekovýchovné programy. Realizuje unikátní pobytový program Strážci Země .	Středisko ekologické výchovy Český ráj www.sevceskyraj.cz
Hlavní specializací činnosti společnosti Čmelák je přeměna ekologicky narušených míst na lokality atraktivní pro lidi i přírodu. Nedílnou součástí projektů je environmentální výchova a zapojení široké veřejnosti. Nejznámějšími revitalizovanými lokalitami jsou Nový prales a Mokřady Jablonné .	Čmelák – Společnost přátel přírody www.cmelak.cz

Aktivita	Garant aktivity
Hlavními aktivitami Jizersko-ještědského horského spolku jsou praktická ochrana přírody (např. kosení horských luk, likvidace invazních druhů rostlin, údržba zimovišť netopýrů a oprava turistických stezek) a činnost pozemkového spolku.	Jizersko-ještědský horský spolek http://horskyspolek.cz
Společnost se spolu s místní komunitou lidí a dětí z nejbližší školy věnuje aktivitám pro lepší krajinu, např. výsadba stromů v Českém ráji a nejbližším okolí (od roku 2014 více než 1 000 stromů na 39 lokalitách), zakládání polních a školních sadů, bylinkových medonosných záhonů, sdílení bramborových a zeleninových políček, sídlištní komposty a komunitní chovy slepic.	ZAzemí z.s., Turnov (www.zazemi.cz)

Vybrané projekty neziskového sektoru s environmentální tematikou podpořené z Dotačního fondu Libereckého kraje 2024

Program 8.1 – Podpora ekologické výchovy a osvěty	
Název projektu	Nositel projektu
Environmentální vzdělávání v ptačím parku Mnišské louky	Česká ornitologická společnost
Skautské patronáty v Libereckém kraji	Junák – český skaut, Skautský institut, z.s.
Program 8.2 – Podpora ochrany přírody a krajiny	
Název projektu	Nositel projektu
Ochrana a hnízdní podpora sov v Libereckém kraji v r. 2024	TYTO, z.s.
Kastrace opuštěných a zdivočelých koček a kocourů	Azyl pes Krásný Les z.s.
Program 8.4 – Podpora zemědělství a lokální produkce	
Název projektu	Nositel projektu
Země Česká, domov můj	ZAzemí z.s.
Program 8.5 – Podpora předcházení vzniku odpadů a využití bioodpadů	
Název projektu	Nositel projektu
Předcházení vzniku odpadu z jednorázových plen a opětovné využití (RE-USE) šatstva	Centrum pro rodinu M.E.D., z.s.
Oříšek – Cesta bez odpadu	Oříšek – pro život s hudbou z.ú.
Program 8.6 – Podpora retence vody v krajině a adaptace sídel na změnu klimatu	
Název projektu	Nositel projektu
Vytvoření nových tůní Nad Zámečkem v Lomnici nad Popelkou	Čmelák – Společnost přátel přírody
Bedřichov, zadržení vody v krajině 2. etapa	Společnost pro Jizerské hory, o.p.s.

Prioritní environmentální problémy kraje

Je třeba zvýšit podíl vytrídění a recyklace odpadů. V kraji je nedostatek zařízení ke zpracování některých typů odpadů (např. kompostárny, bioplynové stanice, zpracování textilního odpadu), což vede k nižší míře vytrídění a následné recyklace využitelného komunálního odpadu.

V Libereckém kraji je nedostatek realizovaných protipovodňových opatření, zejména pak v povodí Smědé na Frýdlantsku.

Další problémy se týkají kalamity lýkožrouta smrkového, škod způsobených vlkem obecným na hospodářských zvířatech či ohrožení hladiny podzemních vod v oblasti Hrádecka a Frýdlantska v důsledku rozšiřování dobývacího prostoru polského hnědouhelného dolu Turów.

Vodní toky a podzemní vody v Libereckém kraji jsou zatíženy poměrně velkým podílem odpadních vod, které nejsou čištěny v komunálních čistírnách odpadních vod, a také vysokým, až extrémním (v případě Liberce a Jablonce nad Nisou) podílem odlehčovaných odpadních vod z jednotné kanalizace na celkovém látkovém zatížení recipientu.

Zdroj dat: KÚ Libereckého kraje

8. Královéhradecký kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Čistá obec, čisté město, čistý kraj	Předmětem dlouhodobého projektu s autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s. a provozovateli zpětného odběru elektrozařízení – ASEKOL a.s. a ELEKTROWIN a.s. je zkvalitňování systému odděleného sběru komunálních a obalových odpadů a zpětného odběru elektrozařízení. V roce 2024 bylo z projektu podpořeno pořízení technického vybavení pro oddělený sběr komunálních odpadů ve školách, vzdělávací a osvětové aktivity a soutěž obcí ve sběru tříděných odpadů.
Inventarizace starých nepotřebných vrtů	Předmětem pilotního projektu je zmapování a případná následná odborná likvidace starých průzkumných vrtů, které představují riziko pro podzemní zdroje pitné vody z pohledu jejich kontaminace nebo tlakového odlehčení hlubokých vodárenských obzorů. V roce 2024 byl zadán prvotní průzkum jedné z vodohospodářsky nejcennějších oblastí ČR – Polické pánve, následně budou prozkoumány další hydrogeologické rajony na území kraje.
Instalace QR kódu na hraničníky ZCHÚ jako prvku návštěvnické infrastruktury	Předmětem projektu s finanční podporou OPŽP je informovat návštěvníky malých ZCHÚ ve správě krajského úřadu Královéhradeckého kraje dle zákona č. 114/1992 Sb. o důvodech jejich ochrany, ohrožení a způsobech péče o území a současně je inspirovat k pohybu v území v souladu s nastavenými pravidly z důvodu zachování a udržení cennosti území. V roce 2024 bylo zahájeno zpracování podkladů směřující k instalaci informačních tabulí s QR kódy s hlavním sdělením dle stanovených cílů interpretace každého ZCHÚ a s odkazem na webové stránky kraje s podrobnými informacemi.

Dotační tituly kraje vyhlášené v roce 2024

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod	Účelová finanční podpora zaměřená na projektování a výstavbu infrastruktury vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu v obcích Královéhradeckého kraje do 2 000 obyvatel. V roce 2024 byl program rozšířen o podporu zpracování podkladů pro revizi stávajících či stanovení nových ochranných pásem zdrojů pitné vody s cílem ochránit vydatnost, jakost a zdravotní nezávadnost těchto zdrojů v reakci na klesající účinnost stávajících ochranných pásem, zvýšenou potřebu ochrany podzemních vod vyplývající z klimatické změny a zvýšené potřeby získávání geotermální energie.

Opatření k zadržování vody v krajině	Podpora projektů pro posílení retence a akumulace vody v krajině, zvýšení zásob povrchových vod, zlepšení technického stavu rybníků, vodních toků a malých vodních nádrží s cílem navrácení jejich základních vodohospodářských funkcí.
Ochrana přírody a krajiny	Podpora projektů územních systémů ekologické stability místní a regionální úrovně (biocentra a biokoridory), tvorba podmínek pro posílení populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů ve volné přírodě (záchranné přenosy, likvidace invazních druhů, ošetření památných stromů).
Včelařství	Podpora plošného vyšetření moru včelího plodu.
Propagace zemědělství a místní produkce	Podpora prezentačních a osvětových akcí zaměřených na propagaci zemědělství, lesnictví, myslivosti, včelařství, chovatelství a pěstitelství v Královéhradeckém kraji včetně prezentace odborného školství a propagace regionálních potravin.
Podpora akcí a aktivit v oblasti EVVO	Podpora vzdělávacích akcí pro různé profesní, zájmové a sociální skupiny zaměřené na ochranu životního prostředí, udržitelnou spotřebu a výrobu apod., pořádání exkurzí, pobytových programů, zpracování informačních a výukových materiálů, interpretace přírodního dědictví, krajiny, životního prostředí, např. naučné stezky, průvodce, expozice.
Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta	Podpora a rozvoj systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (např. podpora vzdělávacích akcí a aktivit v oblasti EVVO, podpora celoroční činnosti středisek EVVO včetně pořízení technického vybavení a pomůcek).
Podpora celoroční činnosti a rozvoje středisek ekologické výchovy	Podpora pořízení technického vybavení, materiálu a pomůcek investičního charakteru, zlepšení kvality služeb středisek ekologické výchovy, např. vzdělávání lektorů, zkvalitňování výukových programů, certifikace poskytovatelů environmentální výchovy, management středisek apod.
Program obnovy venkova (účely v oblasti životního prostředí)	Nakládání s odpady – předcházení vzniku odpadů a opatření vedoucí ke snížení produkce odpadů, systémy řešení nakládání s komunálními odpady v obcích. Podpora zpracování stavební dokumentace pro obnovu a technické zajištění stávajících vodních nádrží s cílem zlepšení malého vodního cyklu a prostředí v obcích.
Kotlíkové dotace	V roce 2024 byla vyhlášena další výzva k předkládání žádostí o dotace na výměnu kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním, které nesplňují třetí a vyšší emisní třídu dle ČSN EN 303-5 pro nízkoprahové domácnosti.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Významná pozornost je dlouhodobě věnována rozvoji EVVO, kdy ve spolupráci s externím neziskovým subjektem – krajským koordinátorem EVVO vybaveným nezbytnou odborností, personální a materiální kapacitou, je průřezově zajišťována praktická environmentální výchova ve školách a neziskových organizacích včetně specializačního studia pro lektory v oblasti EVVO.

V rámci implementace soustavy chráněných území NATURA 2000 je krajem zajišťována soustavná péče o stávající zvláště chráněná území v působnosti Královéhradeckého kraje (přírodní památky, přírodní rezervace).

Nad rámec dotačních programů jsou podporovány trvalé či jednorázové aktivity neziskových organizací a spolků, např. provoz záchranné stanice handicapovaných živočichů, trvalý informační servis a propagace zemědělství, aktivity mysliveckých spolků.

Královéhradecký kraj podporuje provoz a investiční rozvoj ZOO Dvůr Králové, a.s., dále též činnost Výzkumného institutu ochrany genofondů, v.v.i. zřízeného při ZOO, jehož posláním je vědecký i aplikovaný výzkum zaměřený na ochranu genofondů a ohrožených zvířecích druhů, účast v mezinárodních projektech, vědecká činnost a přístup ke grantové podpoře aplikovaného výzkumu.

Královéhradecký kraj provozuje informační portál pro veřejnost (www.datakhk.cz), ve kterém jsou mimo jiné prezentována otevřená a průběžně aktualizovaná data o životním prostředí v Královéhradeckém kraji formou přehledů, infografik, statistických a mapových výstupů a datových karet.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Konference KAPRADÍ 2024 25. výroční setkání škol a institucí zabývajících se ekologickou výchovou a vzděláváním uskutečněné v ZŠ Úprkova, Hradec Králové s nosným tématem pro rok 2024 „Budoucnost ve vzdělávání – vzdělávání v budoucnosti“.	Středisko ekologické výchovy SEVER
Ekologická olympiáda 2024 Krajské kolo vědomostní soutěže pro studenty středních škol Královéhradeckého kraje v oblasti životního prostředí (30. ročník) zaměřené na porovnání znalostí a dovedností v oblasti ekologie, ochrany přírody a péče o životní prostředí.	Správa Krkonošského národního parku
Provoz záchranných stanic pro volně žijící živočichy k zajišťování záchranných programů zvláště chráněných druhů živočichů a komplexní péče o handicapované živočichy.	ZO ČSOP
Ochrana zvěře proti střetu s motorovými vozidly – instalace pachových a optických zradidel podél dopravních komunikací.	Okresní myslivecké spolky ČSMJ

Prioritní environmentální problémy kraje

K největším environmentálním rizikům kraje patří staré ekologické zátěže s kontaminací horninového prostředí a podzemních nebo povrchových vod, ke které v minulosti došlo nevhodným nakládáním s rizikovými látkami. V roce 2024 byly ukončeny sanační práce v areálu KOVOPLAST Nový Bydžov (trichlorethylen, tetrachlorethylen). K běžícím projektům patří realizace hydraulické clony pomocí ochranného čerpání s monitoringem vývoje kvality vodního zdroje Třebechovice-Bědovice a další etapa sanace areálu ELTON Nové Město nad Metují (chlorované uhlovodíky).

Zdroj dat: KÚ Královéhradeckého kraje

9. Pardubický kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Střednědobá strategie zlepšení kvality ovzduší v ČR (do roku 2020 s výhledem do roku 2030)	Střednědobý rámec opatření ke zlepšení kvality ovzduší do roku 2020 s výhledem do roku 2030 byl vytyčen v rámci usnesení vlády ČR ze dne 2. 12. 2015 č. 979 o Střednědobé strategii (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR (dále jen „Strategie“). Strategie je zastřešujícím koncepčním dokumentem, který shrnuje výstupy Národního programu snižování emisí České republiky (dále jen „Program“) a Programů zlepšování kvality ovzduší (dále jen „PZKO“). Strategie je podkladem pro financování opatření ke snížení emisí a ke zlepšení kvality ovzduší z fondů EU prostřednictvím operačních programů. K dosažení cílů této Strategie je nutné realizovat opatření obsažená v Programu a v jednotlivých PZKO. Aktuálně platný Program schválila vláda ČR v prosinci 2023.
Program zlepšování kvality ovzduší PZKO 2020+ (zóna severovýchod CZ05)	PZKO 2020+ pro jednotlivé zóny a aglomerace byly vydány ve Věstníku MŽP (publikované v roce 2020 a 2021). V návaznosti na novelu zákona o ochraně ovzduší z roku 2018 (č. 172/2018 Sb.) nahrazují PZKO 2020+ předchozí programy zlepšování kvality ovzduší z roku 2016, a to dnem vyhlášení příslušného PZKO 2020+ ve Věstníku MŽP. PZKO 2020+ stanovují závazná opatření k dosažení imisních limitů. Tato opatření byla stanovena na základě analýzy příčin znečištění ovzduší a na základě imisní projekce vývoje kvality ovzduší se zohledněním existujících opatření (projekce byla vyhotovena k roku 2023). Kromě těchto závazných opatření stanovují PZKO 2020+ také tzv. Podpurná opatření. Obec a kraj jsou povinny vypracovat do 12 měsíců ode dne vyhlášení PZKO 2020+ ve Věstníku MŽP svůj časový plán provádění opatření a tento plán zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 9 odst. 4 zákona o ochraně ovzduší). Časový plán provádění opatření uložených v PZKO 2020+ je zveřejněn na internetových stránkách Pardubického kraje (https://www.pardubickykraj.cz/program-zlepsovani-kvality-ovzduisi).
Intenzifikace odděleného sběru a zajištění využití komunálních odpadů včetně jejich obalové složky v Pardubickém kraji	Technická podpora sběru, práce s obcemi a samosprávami, informování občanů. Soutěž obcí v třídění odpadů „O perníkovou popelnici“, podpora realizace školní ekologické výchovy občanského sdružení Ekocentrum PALETA, spotové kampaně v médiích, propagace třídění odpadů, podpora projektu „Krajské komunikační kampaně ASEKOL“, podpora projektu ve městech Pardubického kraje.
Ochrana migrace obojživelníků	Projekt řešil ochranu migrujících živočichů (především obojživelníků) třemi opatřeními – trvalými bariérami oboustranně podél silniční komunikace

v lokalitě Přívrat – 5. úsek (realizováno, probíhá udržitelnost)	v celém řešeném úseku, třemi propustky pod silnicí a čtyřmi zabezpečenými sjezdy na okolní zemědělské a lesní pozemky. Celková délka silničního úseku, ve kterém byly úpravy provedeny, je 0,472 km. Jednotlivá opatření jsou umístěna buď ve stávajících místech – sjezdy na okolní pozemky (nově provedeny tak, aby byly bezpečné proti vniknutí migrujících živočichů na vozovku), anebo byla realizována zcela nově (trvalé bariéry se související drenáží, trubní propustky). Projekt řešil bezbariérovou migraci obojživelníků do místa rozmnožování především ze severního směru, tedy jednoho ze směrů s nejvyšší početností migrujících jedinců. Na základě zkušeností z jeho realizace bude přikročeno ke zpracování a realizaci obdobných projektů i pro směry západní a jižní. Po jejich realizaci bude lokalita komplexně ochráněna způsobem trvale udržitelným.
Spoluúčast Pardubického kraje na odstraňování SEZ	V roce 2024 nebyly poskytnuty žádné prostředky na odstraňování SEZ.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Dotační program Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí v Pardubickém kraji pro rok 2024	Dotační program je vypsán pro právnické osoby, které působí na území Pardubického kraje a zároveň jsou organizacemi typu nestátní neziskové organizace (spolky, obecně prospěšné společnosti, církve a jejich zařízení, zapsané ústavy) nebo neziskové organizace – školy a školská zařízení a další organizace tohoto typu. Projekty musí splňovat podmínky následujících témat: provoz střediska s ekovýchovným zaměřením, přímé akce pro veřejnost (zaměřené především na mládež nebo na ostatní cílové skupiny veřejnosti), akce pro obecnou veřejnost (zaměřené na osvětu v různých oblastech životního prostředí nebo zaměřené na výstavbu, opravy, údržbu a provoz naučných stezek) nebo tiskoviny s ekovýchovnou tematikou (tiskoviny periodického charakteru, tiskoviny neperiodického charakteru, tiskoviny s charakterem regionálních učebních textů). Celkem bylo v roce 2024 rozděleno 1,6 mil. Kč, požadavky byly vykryty na 91,2 %.
Rozvoj vodohospodářské infrastruktury (zásobování pitnou vodou a odkanalizování) obcí Pardubického kraje (podpora výstavby kanalizací a ČOV, podpora výstavby vodovodů a zdrojů pitné vody)	Dotační titul umožňuje čerpat dotace z účelového, tzv. „vodního“ účtu k žádostem obcí do 2 000 obyvatel anebo do 5 000 obyvatel pro jejich místní části o velikosti do 2 000 obyvatel nebo svazkům obcí (pro obec do 2 000 obyvatel) za účelem vypracování projektové dokumentace (PD) k územnímu anebo stavebnímu řízení (max. do 300 tis. Kč/dokumentace) a k realizaci výstavby vodovodů a objektů s nimi souvisejících, k realizaci kanalizací a ČOV a dalších objektů s nimi souvisejících (anebo na jejich úpravy) a k realizaci centrálně řízených soustav domovních ČOV. V roce 2024 byly na PD z dotace čerpány finanční prostředky ve výši 1,7 mil. Kč na projektové dokumentace pro kanalizace a ČOV, 0,8 mil. Kč na projektové dokumentace na vodovody, 36,8 mil. Kč pro realizaci kanalizací a ČOV a 32,0 mil. Kč pro realizaci vodovodů.
Dotační program Péče o životní prostředí	Dotační program je vypsán pro právnické osoby, které působí na území Pardubického kraje a zároveň jsou organizacemi typu nestátní neziskové

v Pardubickém kraji pro rok 2024	organizace (spolky, obecně prospěšné společnosti, církve a jejich zařízení, zapsané ústavy) nebo neziskové organizace – školy a školská zařízení a další organizace tohoto typu. Konkrétní témata nebyla pro rok 2024 stanovena – projekty byly zaměřeny na základní složky životního prostředí, zejména na péči o vodní toky a vodní plochy, na péči o prvky územního systému ekologické stability či na jejich realizaci, na péči o prvky podílející se na utváření místního krajinného rázu, na péči o cenné botanické či zoologické lokality, na likvidaci invazních a expanzivních druhů rostlin a živočichů nebo na odstraňování migračních překážek pro živočichy. Celkem bylo v roce 2024 rozděleno 164 tis. Kč, požadavky byly vykryty na 99,4 %.
Podpora přípravy protipovodňových staveb – průběžné	Ochrana zdraví a majetku obyvatel Pardubického kraje před povodněmi. V roce 2024 nebyly požadovány na tato opatření žádné prostředky.
Podpora včelaření v Pardubickém kraji	Dotační program pro poskytnutí neinvestičních dotací z rozpočtu Pardubického kraje byl schválen jako podpůrný systém začínajícím včelařům Pardubického kraje za účelem rozšíření včelařské základny, zvýšení počtu včelstev na území kraje, a tím i zlepšení opylovací služby včelstev na kulturních či planě rostoucích rostlinách. V roce 2022 byl program rozšířen o finanční podporu na obnovu úlů v ohnisku moru včelího plodu. V roce 2024 byla 10 žadatelům vyplacena částka 148,3 tis. Kč.
Finanční podpora na hospodaření v lesích	V roce 2024 vyhlásil Pardubický kraj dotační program v souvislosti s postupující kůrovcovou kalamitou na roky 2024 a 2025 (Těžba kůrovcových stromů), v roce 2024 bylo podáno 25 žádostí a celková vyplacená částka činila 0,45 mil. Kč.
Kotlíkové dotace pro nízkopříjmové domácnosti v Pardubickém kraji	V roce 2024 bylo podpořeno 131 žádostí o celkovém objemu 18,8 mil. Kč.
Kotlíkové dotace pro nízkopříjmové domácnosti v Pardubickém kraji II	V roce 2024 bylo podpořeno 201 žádostí o celkovém objemu 29,3 mil. Kč.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Specializační studium EVVO pedagogů z Pardubického kraje v letech 2023–2024

Ekocentrum PALETA, z. s., zajišťovalo za Pardubický kraj realizaci projektu specializačního studia EVVO pedagogů z Pardubického kraje v letech 2023–2024. Obsah studia v celkovém rozsahu 250 vyučovacích hodin byl vytvořen dle Standardu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků EVVO. Jedná se o společné studium organizované a financované účastníky a třemi kraji (Královéhradeckým, Libereckým a Pardubickým) rovným dílem. Pardubický kraj projekt podpořil poskytnutím neinvestiční dotace na rok 2024 ve výši 104 tis. Kč.

Podpora záchranných stanic handicapovaných živočichů v roce 2024

Pardubický kraj finančně podpořil činnost tří záchranných stanic handicapovaných živočichů působících na území kraje. Jednalo se o tyto stanice: záchranná stanice pro volně žijící živočichy v Pasíčkách (provozovatel: 44/03 ZO ČSOP Záchranná stanice a ekocentrum „Pasíčka“, Bor u Skutče), ve Vendolí (provozovatel: 50/10 ZO ČSOP Zelené Vendolí, Vendolí) a v Lipci (provozovatel: Jan Kuchynka, Lipeč). Stanice byly podpořeny celkovou částkou 1 mil. Kč.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Provoz záchranné stanice pro volně žijící živočichy v Pasíčkách (Bor u Skutče, okres Chrudim) a ve Vendolí (okres Svitavy) – zajišťování záchranných programů zvláště chráněných druhů živočichů a komplexní péče o handicapované živočichy.	44/03 ZO ČSOP Záchranná stanice a ekocentrum „Pasíčka“, Bor u Skutče 50/10 ZO ČSOP Zelené Vendolí, Vendolí, podpora Pardubickým krajem
Akce ke Dni Země – Pardubice, Chrudim, Choceň, Vysoké Mýto aj. Jednalo se především o různé soutěže, kvízy či přednášky na dané téma – ochrana životního prostředí.	různé spolky, podpora Pardubickým krajem
Záchranný transfer obojživelníků v lokalitě Přívrat – každoročně (od roku 2004) opakovaný transfer obojživelníků přes silniční komunikace v celkové délce cca 1,5 km. Kromě vlastního přenosu živočichů i péče o část podél trvalých bariér.	52/01 ZO ČSOP „Podorlicko“, Česká Třebová, podpora Pardubickým krajem
Ochrana a podpora genofondu sovy pálené a motáka lužního v Pardubickém kraji – v případě sovy pálené se jedná o kontrolu a údržbu části instalované sítě budek. Na zemědělských farmách jsou průběžně monitorovány a zabezpečovány rizikové typy nádrží a cisteren, v nichž dochází k tonutí sov a dalších druhů ptáků. V případě motáka lužního šlo o zajištění fyzické ochrany hnízd v intenzivně obhospodařovaných oblastech vybraných lokalit kraje.	TYTO, z.s., Nenakonice, podpora Pardubickým krajem
Péče o tůň a jejich okolí v Pardubickém kraji v roce 2024 – jednalo se o údržbu tůní a jejich nejbližšího okolí v několika lokalitách kraje. Údržba spočívá především v prohlubování tůní a odstraňování drnů, udržovány jsou i kamenné zídky pro ještěrky.	Zelený dům Chrudim, z. s., podpora Pardubickým krajem

Aktivita	Garant aktivity
Podpora činnosti environmentálních center, poskytujících jedno i vícedenní aktivity pro školy i veřejnost.	APOLENKA z.s., Pardubice; Ekocentrum Linhartice, z.s., Linhartice; Ekocentrum Skřítek z.s., Pomezí; Hiporehabilitace Baneta, z.s., Janov; Království sov, z.ú., Králíky; EKO PALOUČEK, z.ú., Oucmanice; podpora Pardubickým krajem
Vydání 34. čísla časopisu Panurus – obsahem periodika jsou odborné i popularizační články tematicky zaměřené na výzkum a ochranu ptáků v regionu Pardubického a Královéhradeckého kraje a v jeho blízkém okolí. Je určen především profesionálním i amatérským ornitologům a zájemcům o ornitologii a ochranu ptáků, distribuován je v celé ČR i v zahraničí.	Východočeská pobočka České společnosti ornitologické při Východočeském muzeu v Pardubicích, podpora Pardubickým krajem
Národní výstava jiřinek	ZO Českého zahrádkářského svazu Dagla Dolní Roveň
Krajská výstava drobného zvířectva	Český svaz chovatelů, z.s., ZO 1 Litomyšl
Krajská výstava ovcí a koz Pardubického kraje	Svaz chovatelů ovcí a koz, z.s.
Prima FRESH festival Pardubice	Pigs production s.r.o.
Včelařská výstava	Český svaz včelařů, z.s., ZO Brandýs nad Orlicí
Den medu	Český svaz včelařů, z.s., ZO Pardubice
Včelařská výstava 2024	Český svaz včelařů, z.s., ZO Rohovládová Bělá
Udržitelná spotřeba v Pardubickém kraji	Ekocentrum PALETA, z.s.; Ekocentrum Linhartice, z.s.; ČSOP – Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“; ZO ČSOP PODORLICKO Česká Třebová; EKO PALOUČEK, z.ú.

Zdroj dat: KÚ Pardubického kraje

10. Kraj Vysočina

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Detailní monitoring polycyklických aromatických uhlovodíků v návaznosti na zpřesnění Plánu zlepšení kvality ovzduší zóny Jihovýchod CZ06Z 2020+	Projekt „Detailní monitoring polycyklických aromatických uhlovodíků v návaznosti na zpřesnění Plánu zlepšení kvality ovzduší zóny Jihovýchod CZ06Z 2020+“ (PAUPZKO) z výzvy č. 2A „Tromso“ z programu „Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu“ financovaného z Norských fondů. Proběhl od května 2021 do dubna 2024. V rámci projektu bylo prováděno detailní měření a vyhodnocení koncentrací polycyklických aromatických uhlovodíků včetně karcinogenního benzo[a]pyrenu na vybraných 60 lokalitách Kraje Vysočina. Na základě zjištěných výsledků byl vytvořen akční plán s návrhem konkrétních účinných opatření na snížení koncentrací těchto škodlivin v ovzduší, který byl schválen Radou Kraje Vysočina.
Měření kvality ovzduší ve vybraných lokalitách Kraje Vysočina zaměřené na vliv lokálních topenišť	Kraj Vysočina se zapojil jako partner také do projektu s názvem „Měření kvality ovzduší ve vybraných lokalitách Kraje Vysočina zaměřené na vliv lokálních topenišť“. Tento projekt navazoval na dříve realizovaná měření a kladl si za úkol proměřit vliv lokálních topenišť na znečištění ovzduší v obcích, které byly z dlouhodobých měření vybrány jako nejproblematictější a jejich srovnání s pozadovými oblastmi v rámci Kraje Vysočina. Do projektu bylo zapojeno 5 obcí Kraje Vysočina – Jaroměřice nad Rokýtnou, Otín, Žirovnice, Ledec nad Sázavou a Fryšava pod Žákovou horou. V každé z lokalit docházelo v rámci projektu (od 1. 6. 2023 do 31. 3. 2024) k odběru 40 vzorků pro analýzu PAU (polycyklických aromatických uhlovodíků) a ke kontinuálnímu monitoringu koncentrací aerosolových částic frakcí PM ₁₀ a PM _{2,5} . Ambicí projektu bylo také vyhodnocení účinnosti kotlíkových dotací. Informace o projektu naleznete na https://www.mereniovzduši.cz/vysocina .
Informační systém kvality ovzduší v Kraji Vysočina pro roky 2025–2029 (ISKOV III.)	V roce 2024 proběhla příprava třetího krajského projektu sledování kvality ovzduší – byla vyhlášena nadlimitní veřejná zakázka a vybrán dodavatel monitoringu, který ve spolupráci s Krajem Vysočina zahájil přípravné práce. Do konce roku 2024 byla vytvořena webová stránka projektu a byly vybrány konkrétní lokality umístění měřících stanic tak, aby bylo možné od 1. 1. 2025 monitoring spustit. ISKOV III má za úkol proměřit vliv lokálních topenišť na znečištění ovzduší v 5 obcích, které byly z dřívějších měření v rámci projektů Kraje Vysočina (ISKOV I a ISKOV II) a dalších projektů realizovaných s podporou z Norských fondů vybrány jako reprezentativní, a srovnat naměřené hodnoty s pozadovými oblastmi v rámci kraje. Cílem je navázat na výše uvedené projekty, doplnit a upřesnit jimi poskytnuté výstupy a závěry detailním dlouhodobým měřením polycyklických aromatických uhlovodíků a aerosolových částic (pětileté měření). Dlouhodobé měření přináší příležitost vyhodnocení trendů díky možnosti odfiltrovat vliv počasí v jednotlivých letech měření, a tím umožnit hodnotit vliv legislativního zákazu provozu kotlů I. a II. třídy, ale také např. opatření, jako jsou výměny starých kotlů na spalování pevných paliv. Veškeré informace o projektu lze nalézt na webu https://www.ovzdušivysocina.cz/ .

Revitalizace parků v zařízeních zřizovaných Krajem Vysočina	Cílem zrealizovaných projektů v rámci OPŽP 2014–2020 bylo zvýšit dlouhodobou perspektivu dřevin, zvýšit biodiverzitu v rámci areálů a přispět k celkovému zlepšení kvality území, která obklopují dané objekty a vytvářejí jejich bezprostřední rekreační zázemí. V tomto programovém období bylo zrealizováno 5 projektů na revitalizaci parků. V r. 2024 byla předložena projektová žádost k projektu Zlepšení funkčního stavu zeleně v areálu Nemocnice Pelhřimov v rámci zjednodušených metod vykazování OPŽP 2021–2027. V přípravě jsou další plochy v areálech ve vlastnictví Kraje Vysočina.
Biodiverzita	Cílem projektů řešených Krajem Vysočina je posílení biodiverzity. V roce 2024 byly podány schváleny žádosti na projekty: Zpracování průzkumů a plánů péče přírodních památek a rezervací Kraje Vysočina; Zpracování průzkumů a plánů péče přírodních památek a rezervací Kraje Vysočina, lokality Natury 2000; Podklady pro nové vyhlášení vybraných MZCHÚ v péči Kraje Vysočina a Umístění trvalých zábran na ochranu obojživelníků. Ve fázi přípravy jsou projekty: Revitalizace malých vodních nádrží ve vlastnictví Kraje Vysočina, Revitalizace rybníku Žofka v PP Dobrá Voda, Obnova vodních poměrů v EVL a PP Koupaliště u Bohuslavic, PR Rašeliniště Kaliště – revitalizace Hamerského potoka, Revitalizační zásahy v EVL a PR Doupský a Bažantka, Obnova MNV Březina, Obnova rybníka na území PP Ivaniny rybníčky. Projekty řeší zlepšení stavu biotopů zvláště chráněných druhů a předmětů ochrany ve zvláště chráněných územích a evropsky významných lokalitách Natura 2000, popřípadě biotopů zvláště chráněných druhů ve volné krajině.
Implementace Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2024–2028 (dále také „DZ KV“)	Cílem projektu je implementace aktivit a opatření naplánovaných v tomto dokumentu a v Krajském akčním plánu rozvoje vzdělávání III na rok 2024. Předpokladem pro naplnění cílů projektu je kvalitně zpracovaný DZ KV, jehož úkoly a opatření byly stanoveny prostřednictvím akčního plánování, opřené o relevantní data a analýzy a podložené rolí kraje v celém regionálním školství. Jednou z aktivit je Podpora environmentální a badatelské výuky, zahrnující podaktivity: 1. badatelské workshopy, 2. environmentální pobyty a letní škola pro učitele – třídní setkání zaměřená na odborná témata, 3. jednodenní praktické aktivity v terénu pro učitele, 4. specializační studium pro koordinátory environmentální výchovy na ZŠ/SŠ, realizuje finanční partner projektu Chaloupky o.p.s., projekt je financován z OP JAK.

Úspory energií	Cílem projektů je snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví kraje. Byla dokončena energeticky úsporná opatření na objektech dílen Kamenice n/L SPŠ a SOU Pelhřimov, dílen Žďárského SPŠ Třebíč a objektu v ulici Křemešnická SPŠ a SOU Pelhřimov. V roce 2024 byly zahájeny nebo probíhaly stavební práce na budově infekčního oddělení a administrativy v Nemocnici Havlíčkův Brod, na pavilonu gynekologie v Nemocnici Nové Město na Moravě, na domovu mládeže SUPŠ Jihlava-Helenín. Dále FVE Parkovací dům Nemocnice Třebíč, FVE Střední škola stavební Třebíč – přístavba domova mládeže a FVE Muzeum Vysočiny Pelhřimov – společný depozitář. Další projekty včetně projektů fotovoltaických elektráren budou realizovány v následujících letech.
Účast při plánování v oblasti vod	Spolupráce se státními podniky Povodí na realizaci opatření vyplývajících ze schválených Plánů dílčích povodí Horního a Středního Labe, Dyje, Horní Vltavy a Dolní Vltavy.
Ověření hospodářského využití vybraných dřevin v podmínkách Kraje Vysočina	Výzkumný projekt na ověření možnosti hospodářského využití vybraných nepůvodních dřevin, které by mohly být perspektivní s ohledem na probíhající klimatickou změnu. K výsadbě byly vybrány tři vhodné plochy o celkové výměře 0,47 ha. Realizace probíhá na základě dohody o spolupráci mezi Krajem Vysočina, lesnickou a dřevařskou fakultou Mendelovy univerzity v Brně a Správou městských lesů Jihlava, s.r.o., projekt běží od roku 2022 do roku 2031.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Fond Vysočiny – programy: Stavby ve vodním hospodářství 2024 Projektová příprava ve vodním hospodářství 2024	Podpora výstavby nebo intenzifikace vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod pro veřejnou potřebu a souvisejících objektů a realizace opatření na ochranu před povodněmi nebo suchem. Alokace finančních prostředků 111 mil. Kč. Podpora zpracování projektových dokumentací v oblasti zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod a ochrany před povodněmi a před suchem. Alokace finančních prostředků 13 mil. Kč.
Fond Vysočiny – program Odpady – oběhové hospodářství 2024	Podpora předcházení vzniku odpadu, třídění odpadů, využívání recyklovaných materiálů a zpracování dokumentací pro zařízení k nakládání s odpady. Alokace finančních prostředků 4,5 mil. Kč.
Fond Vysočiny – program Ekologická výchova 2024	Podpora environmentálního vzdělávání, osvěty a aktivní účasti na péči a ochraně životního prostředí. Alokace finančních prostředků 2 mil. Kč.
Kotlíkové dotace v Kraji Vysočina pro nízkopříjmové domácnosti	Podpora na výměnu stávajících kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním nesplňujících třídu 3, 4 nebo 5 dle ČSN EN 303-5, a to za nové ekologické zdroje tepla (tepelné čerpadlo, kotel výhradně na biomasu). Dotace byla určena pro nízkopříjmové domácnosti v Kraji Vysočina. Projekt byl financován z OPŽP 2021–2027.

	Výzva k podávání žádostí byla vyhlášena v roce 2022. Realizace projektů byla stanovena nejpozději do 31. 8. 2024. Celkem bylo schváleno 788 žádostí s celkovou výší dotace 116,2 mil. Kč a z těchto žádostí bylo kompletně profinancováno 713 dílčích projektů v částce 103,9 mil. Kč.
Kotlíkové dotace v Kraji Vysočina pro nízkopříjmové domácnosti II	Podpora na výměnu stávajících kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním nesplňujících třídu 3, 4 nebo 5 dle ČSN EN 303-5, a to za nové ekologické zdroje tepla (tepelné čerpadlo, kotel výhradně na biomasu). Dotace je určena pro nízkopříjmové domácnosti v Kraji Vysočina. Projekt je financován z OPŽP 2021–2027. Výzva k podávání žádostí byla vyhlášena v roce 2023. Realizace projektů byla stanovena nejpozději do 31. 8. 2025. Celkem bylo schváleno 724 žádostí s celkovou výší dotace 100,3 mil. Kč a z těchto žádostí bylo kompletně profinancováno prozatím 479 dílčích projektů v částce 67,3 mil. Kč.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Činnost pracovní skupiny „Želivka – vodárenská nádrž Švihov“

Pro ochranu kvality povrchové vody ve vodárenské nádrži Švihov jsou stanovena ochranná pásma – v současné době se jedná o celé povodí nádrže. V souvislosti s návrhem Povodí Vltavy, s.p. na změnu ochranných pásem vznikla rozsáhlá diskuse především nad kompenzacemi za navržená omezení. V roce 2024 pokračovala činnost pracovní skupiny „Želivka – vodárenská nádrž Švihov“ k řešení problematiky vzájemně provázaných oblastí voda – veřejný zájem – zemědělské hospodaření – turistika – obyvatelé a život v místě – doprava. V rámci této skupiny byly vytvořeny podskupiny (zemědělská, udržitelného rozvoje v povodí, pro bodové zdroje znečištění, pro monitoring), z jejichž činnosti jsou k dispozici výstupy zveřejněné na webových stránkách kraje. Jedná se o dlouhodobou aktivitu.

Spolupráce Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje při přípravě propojování vodárenských soustav

Kraj Vysočina a Jihomoravský kraj uzavřely Memorandum o společném zájmu a postupu ve věci propojování vodárenských soustav a spolupráci při přípravě opatření ke zvýšení zabezpečení dodávky pitné vody na území obou krajů. Důvodem pro uzavření memoranda byla zejména skutečnost, že se dlouhodobě v důsledku klimatické změny zvyšuje riziko snížení vydatnosti vodních zdrojů využívaných pro stávající vodárenské soustavy na území obou krajů.

Oba kraje dlouhodobě spojují významné zdroje povrchových vod a stávající vodárenské soustavy. Vodní nádrž Vranov v Jihomoravském kraji slouží jako vodní zdroj k zásobování velké části okresu Třebíč pitnou vodou, a naopak vodárenská nádrž Vír v Kraji Vysočina slouží jako významný zdroj k zásobování brněnské aglomerace pitnou vodou. V roce 2024 byla dokončena studie proveditelnosti „Propojování vodárenských soustav Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina“. Objednatelem studie byly společně Kraj Vysočina a Jihomoravský kraj. Hlavním cílem studie je posoudit pro území obou krajů možnosti propojování vodárenských soustav a skupinových vodovodů včetně napojení na úpravný vody a zřízení nového objektu k odběru povrchové vody z vodní nádrže Vranov. Studie slouží jako jeden z prvních podkladů k vytvoření robustního systému k zásobování obyvatelstva pitnou vodou v nadregionálním a regionálním měřítku. V současné době kraje společně s jednotlivými vlastníky

a provozovateli vodovodů pro veřejnou potřebu hledají možnosti zajištění dostatečných finančních zdrojů na projektovou přípravu a výhledově i na postupnou realizaci jednotlivých navržených opatření (staveb).

Výstava na téma „Nový život starým knihám“

V roce 2024 byla vytvořena výstava, která se skládá z 11 plakátů, a na krajském úřadu byly instalovány 2 knihobudky. Výstava je také ke stažení na webové stránce <https://www.kr-vysocina.cz/vystavy%2Dk%2Dzapujceni/ds-305252/p1=122340>. Cílem výstavy je rozšířit povědomí o tématech opětovného používání a předcházení vzniku odpadů.

Badatelské sady

Kraj Vysočina pořídil pro všechny žáky 3. tříd základních škol v Kraji Vysočina tzv. badatelské sady. Jde o batůžek s badatelským vybavením, které umožňuje bádání v okolí školy v rámci vyučování i volnočasových aktivit. Pro usnadnění práce s badatelskou sadou obsahuje batůžek také metodiku, která je návodem hlavně pro vyučující nebo rodiče, jak sadu ve škole a přírodě používat, a Atlas Vysočiny společně se zajímavými informacemi pro žáky z oblasti lesní pedagogiky a ochrany životního prostředí. Sady jsou pořizovány každoročně od roku 2022. Do škol žákům a jejich vyučujícím jsou dodány vždy na podzim, nově navíc doplněné i o možnost zúčastnit se workshopu k jejich použití.

Dvouletý kalendář „Ochrana ovzduší a správné vytápění domácností“

V roce 2024 byl vytvořen dvouletý nástěnný kalendář tematicky zaměřený na ochranu ovzduší s důrazem na správné vytápění domácností. Kalendář přináší základní názorné informace o daných problematikách, vysvětluje pojmy a dává je do souvislostí a přináší také celou řadu příkladů dobré praxe a správných vzorců chování vedoucích ke zlepšení stavu ovzduší a snížení rizik pro lidské zdraví. Kalendář byl distribuován zejména mezi starostky a starosty obcí Kraje Vysočina.

Činnost Výboru pro rozvoj strategických projektů, životního prostředí a MA21 zastupitelstva Kraje Vysočina

Výbor pro rozvoj strategických projektů, životního prostředí a MA21 zastupitelstva Kraje Vysočina projednával aktivity z oblasti MA21 a udržitelného rozvoje kraje, kterými jsou např. anketa „Skutek roku“, kampaň „Čistá Vysočina“, metodická a finanční podpora pro realizátory MA21 a školy zapojené do programu „Škola podporující zdraví“, nebo vzdělávací akce, jako byl například Diabetologický den nebo Konference Zdravých škol Kraje Vysočina. Dne 6. 3. 2024 se v prostorách krajského úřadu konal seminář organizovaný Českou federací nábytkových bank a re-use center. V březnu proběhly v pěti okresních městech semináře s podtitulem Jak na komunitní energetiku v praxi obcí. Ústředním tématem seminářů byla komunitní energetika v obecní praxi, s důrazem nejen na potenciální přínosy, ale i rizika, která z využití a rozvoje tohoto konceptu plynou. 26. 6. 2024 se v budovách Krajského úřadu Kraje Vysočina konal seminář s názvem „Kvalita ovzduší, změny klimatu, odpadové hospodářství – co možná nevíte“. Hlavním cílem bylo interaktivní naučnou formou přiblížit problematiku kvality a ochrany ovzduší a změn klimatu dětské i dospělé populaci. Zúčastnilo se ho na 220 účastníků ze stran úředníků a studentů. Kraj Vysočina je členem Národní sítě Zdravých měst ČR a realizátorem MA21 na svém území. Počet realizátorů MA21 v Kraji Vysočina je 43, z toho 1 kraj, 11 malých obcí, 10 obcí, 2 mikroregiony, 3 MAS, 16 ostatních subjektů. Počet mateřských a základních škol v programu „Škola podporující zdraví“ byl 49.

Akce pro veřejnost a EVVO

Kraj finančně podporuje činnost Stanice Pavlov, o.p.s., která zajišťuje akce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, dále též pečuje o handicapované živočichy (zejména zraněné vzácné druhy ptáků aj.) a realizuje záchranné programy pro vzácné druhy živočichů.

Čistá Vysočina

V roce 2024 (v období 8. 4. – 21. 4. 2024) již popatnácté probíhala akce Čistá Vysočina, která se koná u příležitosti Dne Země. V rámci akce více než 30 tisíc dobrovolníků pomohlo přírodě ulehčit od 64 tun odpadků a nepořádku. Krajská správa a údržba silnic Vysočiny z více než 2 500 km silnic II. a III. třídy odvezla 37,5 tuny takto sebraných odpadků. Ředitelství silnic a dálnic ČR zajistilo svoz 4 tun od státních silnic I. třídy a dalších více než 21 tun z přihlášených silnic a pozemků odvezly služby obcí. Více než 1 tunu z břehů a vodního toku řeky Sázavy také vysbírali dobrovolníci v rámci akce Čistá Sázava. Do velkého úklidu se pravidelně zapojují členové Rady Kraje Vysočina. Celkově Kraj Vysočina jako organizátor a koordinátor akce registroval 790 skupin a organizací. Nejpočetnější ze skupin přihlášených byly obce, města a městyse, kterých se do úklidu Vysočiny zapojilo 259. Silnou skupinou jsou také spolky a mateřské, základní i střední školy. Akce Čistá Vysočina přispívá ke zlepšení stavu životního prostředí v kraji a je realizována v rámci projektu Zdravý Kraj Vysočina a MA21. Více aktuálních informací o akci naleznete na <https://cista-vysocina-vysocina.hub.arcgis.com/>.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Spolupráce Kraje Vysočina s autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s. – aktivity na podporu informovanosti a technická podpora třídění, soutěž obcí My třídíme nejlépe, semináře pro obce, opětovně použitelné batůžky pro prvňáčky včetně tematického materiálového vkladu se zaměřením na předcházení vzniku odpadů a na správné nakládání s odpady.	Krajský úřad, EKO-KOM, a.s.
Spolupráce Kraje Vysočina se společností ELEKTROWIN a.s., provozovatelem kolektivního systému zpětného odběru elektrozařízení – aktivity na podporu informovanosti a technická podpora zpětného odběru elektrozařízení, krajské soutěže Recyklujeme s hasiči a Recyklujte s mladými hasiči, podpora vybavení sběrných dvorů kontejnery, zabezpečení sběrných dvorů aj.	Krajský úřad, ELEKTROWIN a.s.
Spolupráce Kraje Vysočina se společnostmi ASEKOL a.s. a ECOBAT s.r.o., provozovateli kolektivního systému zpětného odběru elektrozařízení a baterií – aktivity na podporu informovanosti a technická podpora zpětného odběru elektrozařízení a baterií, podpora vybavení sběrných dvorů kontejnery, zabezpečení sběrných dvorů aj.	Krajský úřad, ASEKOL a.s., ECOBAT s.r.o.

Prioritní environmentální problémy kraje

Řešení dopadů dlouhodobého sucha a nedostatku vody

Problémem nadále zůstává zásobování pitnou vodou v části menších obcí, napojených pouze na lokální zdroje podzemních vod, zpravidla s kolísající vydatností i kvalitou surové vody.

Kraj Vysočina problematiku dlouhodobého sucha a nedostatku vody vnímá velice intenzivně a snaží se ji řešit. Podpora přípravy a rovněž realizace možných opatření k ochraně před dopady sucha (včetně zásobování pitnou vodou) je zohledněna v dotačních programech Kraje Vysočina v oblasti vodního hospodářství, které jsou zařazeny do Fondu Vysočiny (viz výše).

Zahájeny byly práce na projektové přípravě prioritních opatření navržených ve studii proveditelnosti „Propojování vodárenských soustav Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina“ (viz výše).

Plnění Plánu odpadového hospodářství Kraje Vysočina

Vybudování stabilní a kapacitní sítě zařízení pro nakládání s odpady, síť je většinou funkční, chybí však některá klíčová zařízení (především ZEVO) která ale vznikají v okolních krajích. Do budoucna je nutný rozvoj sběrných dvorů obcí, posílení kapacit na dotřídění odděleně sbíraných komunálních odpadů. Místy bude nutné dobudovat kompostárny na zpracování bioodpadů.

Zdroj dat: KÚ Kraje Vysočina

11. Jihomoravský kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Implementace soustavy Natura 2000 v Jihomoravském kraji II	Pořízení nezbytných podkladů a následné vyhlášení přírodních památek na evropsky významných lokalitách Letiště Medlánky, Volkramy, Velký kopec a Kobylská skála, které byly zařazeny do evropského seznamu a nebude u nich uplatněna smluvní ochrana. V roce 2024 bylo podáno tzv. závěrečné vyhodnocení akce (ZVA).
Obnova cenných biotopů vybraných evropsky významných lokalit Jihomoravského kraje – I. etapa	Realizace obnovního technicko-biologického managementu (výřez nežádoucích dřevin, kosení, pastva) v šesti EVL v kompetenci krajského orgánu ochrany životního prostředí. V roce 2024 řídicí orgán pokračoval ve zpracování ZVA podaného roku 2023.
Plants4cooling – chladicí efekt rostlin a aplikace inovativních nástrojů pro přizpůsobení se změnám klimatu	Řešení a spolupráce v rámci opatření pro přizpůsobení se změně klimatu v oblasti zeleně a realizace pilotního projektu inovativního měření chladicího efektu rostlin v příhraničním regionu. Budou nalezena 3 dílčí inovativní řešení – pro zastínění ulic, výsadbu na problematických místech silnic a pro lepší vsakování vody v městském prostředí (řešení pro správné hospodaření s vodními zdroji). Výsledky projektu jsou potřebné při přizpůsobení se změně klimatu v obcích. Spolufinancováno v rámci Interreg VI-A, Rakousko/CZ 2021–2027, hlavní partner je Jihočeská Silva Nortica, Odbor regionálního rozvoje (partner projektu).
Edukativní měření kvality ovzduší s důrazem na vliv lokálních topenišť v Jihomoravském kraji	Cílem projektu realizovaného v letech 2023–2024 společností ENVITECH Bohemia, s.r.o. ve spolupráci s Jihomoravským krajem bylo zjištění vlivu lokálních topenišť na kvalitu ovzduší ve 3 městech JMK a ze získaných dat vyplývající osvětová edukace pro vybrané studenty místních gymnázií. Studenti pod odborným vedením provedli analýzu výsledků měření a navrhli opatření ke zlepšení stavu ovzduší v daném sídle. Tato odprezentovali zástupcům místní samosprávy a státní správy. Projekt vznikl na základě Výzvy č. SGS-2 „Svalbard“, vyhlášené Státním fondem životního prostředí, zprostředkovatelem Programu „Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu“ financovaného z Norských fondů 2014–2021. 90% podpora projektu Norskými fondy umožnila nasazení jak nízkonákladových jednotek, tak referenčních jednotek, které zajistily kvalitní vypovídající hodnotu naměřených dat po celou dobu měření.
Detailní monitoring polycyklických aromatických uhlovodíků v návaznosti na zpřesnění PZKO zóny Jihovýchod CZ06Z 2020+.	Centrum dopravního výzkumu realizovalo ve spolupráci s JMK v letech 2021–2024 projekt PAUPZKO podpořený z výzvy 2A „Tromso“ z programu „Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu“ financovaného z Norských fondů. Cílem projektu bylo kromě zjištění stavu znečištění ovzduší také zpracování akčních plánů pro Kraj Vysočina a Jihomoravský kraj, kde byla navržena vhodná opatření ke snížení koncentrací benzo[a]pyrenu.

Snížení emisí z lokálního vytápění domácností v Jihomoravském kraji IV	Dotační program navazuje na již ukončené programy Snížení emisí z lokálního vytápění domácností v JMK I až III. Program byl vyhlášen a příjem žádostí byl ukončen v roce 2022, účelu dotace musí být dosaženo do 31. 12. 2025. Podpora je určena pro tzv. nízkopříjmové domácnosti. Předmětem podpory je náhrada kotlů na tuhá paliva s ručním přikládáním, které nedosahují min. třídy 3 dle ČSN EN 303-5. Novým zdrojem může být plynový kondenzační kotel, tepelné čerpadlo nebo kotel na biomasu s ručním či automatickým přikládáním. Cílem projektu je prostřednictvím náhrady zastaralých a neekologických kotlů na tuhá paliva dosáhnout pozitivního přínosu pro životní prostředí na území kraje. Aktuálně je vyměněno 527 kotlů, celkem se předpokládá 535 výměn.
Snížení emisí z lokálního vytápění domácností v Jihomoravském kraji V	Dotační program navazuje na projekt Snížení emisí z lokálního vytápění domácností v JMK IV. Byl vyhlášen v roce 2023, příjem žádostí byl ukončen v roce 2024, účelu dotace musí být dosaženo do 31. 12. 2026. Podpora je určena pro tzv. nízkopříjmové domácnosti. Předmětem podpory je náhrada kotlů na tuhá paliva s ručním přikládáním, které nedosahují min. třídy 3 dle ČSN EN 303-5. Novým zdrojem může být tepelné čerpadlo nebo kotel na biomasu s ručním či automatickým přikládáním. Cílem projektu je prostřednictvím náhrady zastaralých a neekologických kotlů na tuhá paliva dosáhnout pozitivního přínosu pro životní prostředí na území kraje. Celkem se předpokládá se 585 výměn.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Dotační program v oblasti vodního hospodářství	Podpora výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury specifikovaná jednotlivými dotačními programy. Možný souběh dotace s finanční podporou ze SFŽP ČR, MZe, MŽP, fondů EU nebo z jiných zdrojů. Cílem dotačního programu je v souladu s ustanovením § 88h odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb. (vodní zákon) naplňovat jeho účel a využívat příjmy z poplatků za odběr podzemní vody formou dotací na podporu výstavby vodohospodářské infrastruktury specifikovanou jednotlivými dotačními podprogramy: • Podprogram 1: Podpora v oblasti vodárenství • Podprogram 2: Podpora v oblasti odkanalizování a čištění odpadních vod • Podprogram 3: Podpora tvorby projektů podporujících snížení znečištění povrchových vod.
Dotační program pro poskytování dotací v oblasti EVVO (pro rok 2024)	Podpora neinvestičních a investičních projektů nevládních neziskových organizací, obcí Jihomoravského kraje, dobrovolných svazků obcí a škol v oblasti EVVO, jejichž zřizovatelem není kraj.

Snížení emisí z lokálního vytápění domácností v Jihomoravském kraji IV a V, OPŽP	Viz výše v Aktuální projektové činnosti kraje a dále zde k etapě IV a zde k etapě V .
Podpora adaptačních opatření na změnu klimatu v roce 2024	Podpora procesu plánování, projektové přípravy a realizace opatření a aktivit na zmírnění dopadů změny klimatu, zpracování projektové dokumentace, zpracování koncepčních dokumentů k integrovaným adaptačním opatřením v zastavěném území a volné krajině, následné péče o zeleň, výstavby nových a zlepšení technického stavu současných rybníků, drobných vodních toků a malých vodních nádrží, a podpora retenčních opatření, která podpoří hospodaření s povrchovou a podzemní vodou v krajině, posílí retenci vody v krajině a zvětší bezpečnost při zvýšených průtocích. Opatření přispějí ke zvýšené schopnosti zadržení vody v krajině v dané lokalitě, diverzifikaci krajiny, biodiverzitě a ke zmírnění dopadů změny klimatu na vodní ekosystémy. V roce 2024 bylo poskytnuto 177 dotací v celkové výši 26,5 mil. Kč.
Podpora rozvoje cyklistiky a cyklistické dopravy v Jihomoravském kraji v roce 2024	Zkvalitnění infrastruktury cyklistické dopravy včetně projektové přípravy jako jedné ze základních forem bezpečné dojížděky do zaměstnání, škol, za službami a rozvoj cykloturistiky jako součásti budování systému bezpečných mezinárodních, národních a krajských cyklostezek a cyklotras a tras pro mountainbiking na území Jihomoravského kraje. Podpora rozvoje cykloturistiky je chápána jako součást péče o zdraví, dále jako zdroj zábavy, rekreace, bezpečného dosažení turistických cílů a cestovního ruchu. Podpora vede ke snižování podílu individuální automobilové dopravy, a tím dopadů na životní prostředí. V roce 2024 bylo poskytnuto 43 dotací v celkové výši 30,9 mil. Kč.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO, aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Publikační činnost – vydání zpravodaje pro obce a veřejnost na téma Udržitelná krajina II.	Jihomoravský kraj – odbor životního prostředí
Soutěže – soutěž studentských prací zaměřená na závěrečné práce studentů vysokých škol v bakalářském nebo magisterském stupni, zaměřené na životní prostředí se vztahem k území Jihomoravského kraje.	Jihomoravský kraj – odbor životního prostředí
Vzdělávání úředníků – školení a semináře v oblasti životního prostředí pro pracovníky úřadů ORP – odpadové hospodářství, vodní hospodářství (přestupky, metodiky, havárie, hydrogeologie aj.), ochrana přírody (zákon o ochraně přírody, významné krajinné prvky, klimatická změna, invazní druhy), jednotné environmentální stanovisko, ochrana zemědělského půdního fondu, lesní hospodářství a myslivost (ochrana pozemků určených k plnění funkcí lesa a lesních porostů).	Jihomoravský kraj – odbor životního prostředí

Zpracování Plánu odpadového hospodářství kraje – kraj je povinen zpracovat a zveřejnit Plán odpadového hospodářství kraje (dále i jen “POH kraje”) do 18 měsíců ode dne vydání závazné části Plánu odpadového hospodářství ČR. Cílem POH kraje je vytvoření podmínek pro předcházení vzniku odpadů a nakládání s odpady v souladu se zákonem o odpadech. POH kraje je podkladem pro zpracování územně plánovací dokumentace kraje a obcí. Aktivita předcházející zveřejnění POH kraje: zpracování POH kraje; zpracování dokumentace a projednání POH kraje v rámci posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (SEA); projednání POH kraje v dotčených komisích rady kraje, v dotčených výborech zastupitelstva kraje, v radě JMK a v zastupitelstvu JMK.	Jihomoravský kraj – odbor životního prostředí
V roce 2024 proběhl 3. ročník soutěže Cena za krajinu, vyhlášené Jihomoravským krajem, do které jsou přihlašovány projekty z území JMK. Projekty hodnotí odborná porota a veřejnost. Součástí je vydaná brožura „Voda v krajině”.	Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje, odbor kancelář hejtmána
Festival EKOFILM – Jihomoravský kraj poskytl záštitu i finanční podporu. Národní konference EVVO – pořádalo MŽP ve spolupráci s Lipkou – školským zařízením pro environmentální vzdělávání, p.o.	Neziskové organizace a jiné subjekty; Jihomoravský kraj (resp. odbor životního prostředí) pouze participoval (věcně nebo finančně)
Klimatický akční plán Jihomoravského kraje – cílem KAP JMK je zpracovaný dokument, který vytvoří komplexní rámec pro realizaci opatření umožňující adaptaci, snížení nebo zmírnění dopadů změny klimatu na území kraje do roku 2035 tak, aby mohlo docházet k lepší koordinaci místních aktivit a vzájemnému synergickému propojování tematicky zaměřených intervencí. Výsledný dokument se skládá z Manažerského shrnutí, Popisu současného stavu, Strategické části a doplňku Zásobníku aktivit.	Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje, Jihomoravská agentura pro veřejné inovace JINAG
Zpráva o uplatňování Územní energetické koncepce (ÚEK) Jihomoravského kraje za období 2019–2023 – po pěti letech od schválení aktuálně platné ÚEK Jihomoravského kraje MPO v roce 2019 proběhlo zpracování další pravidelné Zprávy o uplatňování ÚEK Jihomoravského kraje. Zpráva reaguje na překotný vývoj na trzích s energiemi, energetickou krizi, novou evropskou legislativu a bezpečnostní situaci v posledních letech, kdy je sektor energetiky zejména v Evropě vystaven tlaku na rychlejší transformaci a dekarbonizaci energetických zdrojů. Tento trend ještě více akceleroval v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny a záměrem vlády ČR stát se nezávislými na importu fosilních paliv z Ruska. Posilování energetické bezpečnosti a soběstačnosti nahrává rozvoji obnovitelných zdrojů energie. Na základě závěrů bude zpracována ÚEK Jihomoravského kraje na následující období.	Jihomoravský kraj – odbor regionálního rozvoje, CEJIZA, s.r.o.

Prioritní environmentální problémy kraje

V poslední době se klimatické podmínky na území kraje významně mění, když dochází k růstu průměrné roční teploty vzduchu, snižování průměrného ročního úhrnu srážek a pravidelnému výskytu období sucha a s tím související eroze. Na zhoršujících se podmínkách s negativními dopady na životní prostředí se významnou měrou podílí i lidská činnost. V následujících letech lze očekávat především:

- růst průměrné roční teploty vzduchu, na celém území kraje lze očekávat do roku 2050 zvýšení teploty vzduchu minimálně o 2 °C,
- snížení průměrného ročního úhrnu srážek, už nyní lze sledovat významný úbytek srážek na území Dyjsko-svrateckého úvalu,
- z toho vyplývající celkový nedostatek vody v krajině,
- vyšší riziko výskytu horkých, suchých a deletrvujících period, nejvyšší změna je patrná v jižní části kraje,
- vyšší riziko výskytu extrémních meteorologických jevů,
- produkci emisí znečišťujících látek silniční dopravou a stacionárními zdroji a také plošné překračování koncentrací ozonu prakticky na území celého kraje,
- rozšiřování rozsáhlých urbanizovaných území, pravidelně ohrožovaných povodněmi,
- další zábor půdního fondu, nevhodná struktura ZPF, společně s uplatňováním nevhodných agronomických postupů vedoucích ke ztrátě přirozené úrodnosti půd, intenzivnímu rozvoji vodní a větrné eroze, snížení retenčního potenciálu půd a kontaminaci půd cizorodými látkami,
- pokles biologické rozmanitosti, ubývání rostlinných a živočišných druhů spojené s antropogenními vlivy v krajině.

Zdroj dat: KÚ Jihomoravského kraje

12. Olomoucký kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Program zlepšování kvality ovzduší zóna Střední Morava – CZ07: Aktualizace 2020	Na úseku koncepčních činností na regionální úrovni, v souladu se současnou právní úpravou oblasti ochrany ovzduší, Olomoucký kraj (OLK) spolupracoval s MŽP při zpracování aktualizace stávajícího Programu zlepšování kvality ovzduší – Zóna Střední Morava – CZ07 (PZKO). V roce 2020 byl projekt definitivně dokončen pod názvem: Program zlepšování kvality ovzduší zóna Střední Morava – CZ07: Aktualizace 2020 (PZKO CZ07 2020). V roce 2024 byl program zlepšování kvality ovzduší pro Zónu Střední Morava v návaznosti na ustanovení § 9 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší doplněn aktualizacím dodatkem, který byl zveřejněn sděleními odboru ochrany ovzduší MŽP ve Věstníku MŽP. Na základě § 9 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je MŽP povinno ve spolupráci s příslušným krajským úřadem nebo obecním úřadem a s příslušným krajem nebo obcí v samostatné působnosti aktualizovat program zlepšování kvality ovzduší podle potřeby, nejméně však jednou za 4 roky. Pro určení rozsahu aktualizace PZKO CZ07 2020 se MŽP nejdříve zabývalo stávající kvalitou ovzduší a hodnocením výsledků nové modelové projekce vývoje kvality ovzduší k roku 2025. Na základě posledních dostupných validovaných dat (rok 2022) imisního monitoringu kvality ovzduší bylo konstatováno, že na území zóny Střední Morava – CZ07 nedochází k překračování imisního limitu pro denní koncentrace částic PM₁₀ ani pro roční koncentrace částic PM_{2,5} (data za rok 2022) s tím, že dle modelové projekce vývoje kvality ovzduší k roku 2025 lze očekávat, že koncentrace částic PM₁₀ a PM_{2,5} budou i nadále setrvávat pod hodnotou imisního limitu. Na základě posledních dostupných validovaných dat (rok 2022) imisního monitoringu kvality ovzduší bylo současně konstatováno, že na území zóny Střední Morava – CZ07 stále dochází k překračování ročního imisního limitu pro benzo[a]pyren. Z modelové projekce vývoje kvality ovzduší k roku 2025 však vyplývá, že u imisních koncentrací benzo[a]pyrenu lze v dohledné době, tj. do roku 2025, očekávat na území zóny Střední Morava – CZ07 dosažení souladu s imisním limitem pro benzo[a]pyren. V návaznosti na provedenou analýzu stávající kvality ovzduší a modelovou projekci vývoje kvality ovzduší k roku 2025 bylo shrnuto, že s ohledem na cíle stanovené pro částice PM₁₀, PM_{2,5} a benzo[a]pyren PZKO CZ07 2020 plní svůj účel a závěry v něm učiněné je možné považovat i nadále za platné, a to bez ohledu na posun platnosti zákazu provozu zastaralých kotlů, který je těžištěm projektovaného snížení znečištění ovzduší dle PZKO CZ07 2020. Realizace stávajících opatření PZKO CZ07 2020 společně s realizací opatření vyplývajících ze zákona o ochraně ovzduší a opatření vyplývajících z Národního programu snižování emisí ČR (ve znění aktualizace z roku 2023) jsou pro dosažení stanovených cílů dostatečná.

Intenzifikace odděleného sběru a zajištění využití komunálních odpadů včetně jejich obalové složky v Olomouckém kraji (EKO-KOM a.s.)	Technická podpora sběru – nákup sběrných nádob, kartonových boxů a tašek pro veřejné instituce i domácnosti, práce s obcemi a samosprávami formou vzdělávacích akcí, informování občanů a vzdělávání veřejné správy na úseku nakládání s komunálními a obalovými odpady, soutěž měst a obcí OLK v separaci využitelných složek odpadů „O Keramickou popelnici“, odpadová talkshow – environmentální pořady pro děti na základních školách ve vybraných městech OLK.
Rozvoj sběru použitých elektrozařízení (ASEKOL a.s.)	Technická podpora sběru elektroodpadu a zpětného odběru elektrozařízení – nákup sběrných nádob na elektroodpad pro samosprávy i soukromé subjekty, práce s obcemi a samosprávami, spolupráce se sbory dobrovolných hasičů, informování občanů, soutěž obcí „O Keramické sluchátko“, projekt „Odlož mobil“ na vybraných středních školách v OLK, školní sběrový projekt „Recyklohraní“, charitativní projekt „Věnuj mobil“ a projekt Redbag.
Intenzifikace zpětného odběru elektrozařízení a odděleného sběru elektroodpadu v Olomouckém kraji (ELEKTROWIN a.s.)	Technická podpora sběru elektroodpadu a zpětného odběru elektrozařízení – rozšíření kontejnerového výměnného systému, podpora místních samospráv ve formě motivačního programu, spolupráce se sbory dobrovolných hasičů (akce „Recyklujte s hasiči“), informování občanů, akce v ZOO Olomouc, soutěž obcí „O Elektrooskara“ a společné venkovní akce pro širokou veřejnost – „Zaostřeno na elektro“, „Přelez, Přeskoč, Recykluj“.
Opatření na zlepšení jakosti vod v povodí vodního díla Plumlov 2024	Odstranění fosforu z povrchových vod přitékajících do vodního díla Plumlov jako limitujícího faktoru pro růst cyanobakterií – finanční podpora na provoz srážecích stanic fosforu umístěných na přítocích do VN Plumlov ve výši 125 000 Kč.
Účast při plánování v oblasti vod	Průběžná spolupráce v rámci tvorby Plánů dílčích povodí Moravy a přítoků Váhu, Dyje a Horní Odry, a „Národního plánu Odry a Dunaje“ pro OLK.
Příprava podkladů pro péči o zvláště chráněná území v Olomouckém kraji	Jedná se o projekt OLK navazující na tři předchozí realizované projekty OLK, který bude realizován v letech 2024–2029. V rámci projektu budou zpracovány inventarizační průzkumy a plány péče, zpracovány komplexní informace k ZCHÚ v OLK ke zveřejnění na webu a realizována publikační činnost.
Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje	Na základě Zprávy o uplatňování Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje (ZÚR OLK) za období 09/2019–06/2023 schválené ZOLK dne 18. 9. 2023 bylo zahájeno pořízení Změny č. 6a a 6b ZÚR OLK. Změna č. 6a ZÚR OLK prověří všechny koncepce navržené v ZÚR OLK z hlediska jejich aktuálnosti, souladu s nadřazenými dokumentacemi a právními předpisy a také navrhne koncepce nové, mimo jiné související s novými potřebami a požadavky v oblasti životního prostředí, např. opatření k adaptaci území na změnu klimatu, opatření k podpoře rozvoje v oblasti obnovitelných zdrojů energie, protipovodňové ochrany apod. Změna č. 6b ZÚR OLK samostatně řeší koncepci vodního díla Skalička, které je základním a nezbytným prvkem systému protipovodňové ochrany v povodí řeky Bečvy.

Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu příspěvkových organizací v Olomouckém kraji IV. a V.	V roce 2022 byly v návaznosti na pilotní projekt zrealizovány další dva projekty zaměřené na hospodaření se srážkovými vodami. Předmětem obou projektů byla instalace nových retenčních nádrží, určených na retenci srážkových vod, v dalších celkem 11 příspěvkových organizacích OLK. Projekty byly spolufinancovány v rámci OPŽP.
Projekt Pořízení vozidel pro poskytovatele sociálních služeb v Olomouckém kraji	Realizace projektu v letech 01/2022–9/2023. Projekt řeší obnovu a zkvalitnění materiálně technické základny stávajících sociálních služeb pořízením 23 kusů vozidel (elektrovozidel) pro 7 poskytovatelů sociálních služeb – příspěvkových organizací OLK, aby mohly lépe reagovat na dopady krize související s pandemií covid-19. Projekt je spolufinancován z IROP React. Projekt je do roku 2029 v udržitelnosti.
Koncepce rozvoje cykloprojezdů v Olomouckém kraji	V roce 2024 pokračovalo naplňování Koncepce cykloprojezdů, jejímž předmětem je strategie dalšího rozvoje cyklostezek a cyklotras v kraji, provázanost místních, regionálních i nadregionálních cyklistických tras, zpracování informačního systému cyklotras v kraji a návrh opatření ke zvýšení využití cyklostezek a cyklotras jako alternativního dopravního proudu za účelem zvýšení bezpečnosti dopravy při cestě do práce, školy, i za zábavou (cestovní ruch, sport atd.) a zejména v maximální možné míře oddělení cyklistické dopravy od automobilového provozu. V roce 2024 mj. došlo k představní možnosti spolupráce krajského cyklokoordinátora a České komory architektů v rámci iniciativy Architekti pro bono v souvislosti s obnovou cyklistické infrastruktury po povodních v září 2024.
Akční plán reuse systému Olomouckého kraje	V roce 2024 byl jako SMART projekt zpracován „Akční plán reuse systému Olomouckého kraje“. Akční plán je součástí komplexního projektu zavedení reuse systému OLK, na kterém kraj spolupracuje s Českou federací nábytkových bank a reuse center, z.s. Akční plán má vést k nastartování a především k udržení rozvoje reuse systému Olomouckého kraje a organizovanou dlouhodobou snahu vzniku odpadu předcházet.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti	Obnova, zajištění a výchova lesních porostů do 40 let věku. Ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese. Finanční příspěvek na ochranu lesa. Finanční příspěvky poskytované uživatelům honiteb a vlastníkům loveckých psů a dravců. V roce 2024 bylo podáno 618 žádostí o celkové výši 256 mil. Kč.
Finanční příspěvek na zmírnění škod způsobených na lesních cestách povodněmi v září 2024	Finanční příspěvek obsahuje poškození, případně zničení lesní cesty se stmeleným, nestmeleným krytem, propustky, mosty, brody a svodnice na lesních cestách. V roce 2024 byly podány 2 žádosti o celkové výši 14 mil. Kč.

Výstavba, dostavba a intenzifikace čistíren odpadních vod včetně kořenových čistíren odpadních vod a kanalizací (v rámci dotačního programu „Fond na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury na území Olomouckého kraje 2024“)	Dotace z rozpočtu OLK obcím nebo svazkům obcí v územním obvodu OLK na výstavbu, dostavbu a intenzifikaci ČOV včetně kořenových ČOV, kde po realizaci budou splněny ukazatele jakosti vypouštěné vyčištěné odpadní vody, stanovené příslušným vodoprávním úřadem. Dále dotace na výstavbu kanalizace spojené s výstavbou ČOV, výstavbu a dostavbu kanalizace, za předpokladu, že odpadní vody budou odváděny a čištěny na již existující a kapacitně vyhovující ČOV. V roce 2024 bylo podpořeno 17 akcí s celkovou výší podpory 30,5 mil. Kč.
Výstavba a dostavba vodovodů pro veřejnou potřebu a úpraven vod (v rámci dotačního programu „Fond na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury na území Olomouckého kraje 2024“)	Dotace z rozpočtu OLK obcím nebo svazkům obcí v územním obvodu OLK na výstavbu a dostavbu vodovodů včetně souvisejících objektů pro veřejnou potřebu, výstavbu zařízení ke zkvalitnění technologie úpravy vody, její akumulace a čerpání, s cílem splnění ukazatelů jakosti pitné vody stanovených právními předpisy. V roce 2024 bylo podpořeno 7 akcí, celková výše podpory činila 9,8 mil. Kč.
Obnova environmentálních funkcí území (v rámci dotačního programu „Fond na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury na území Olomouckého kraje 2024“)	Dotace z rozpočtu OLK obcím nebo svazkům obcí v územním obvodu OLK na revitalizaci a obnovu environmentálních funkcí pramenných oblastí, realizaci opatření na ochranu zdrojů pitné vody, zakládání nových retenčních prostorů, zakládání suchých poldrů a na revitalizaci v minulosti zaniklých a poškozených retenčních prostorů. V roce 2024 byly podpořeny 2 akce, celková výše podpory činila 1,0 mil. Kč.
Program na podporu aktivit v oblasti životního prostředí a zemědělství 2023	Dotační program je zaměřen na podporu aktivit v oblasti životního prostředí a zemědělství a rozdělen do tří dotačních titulů. V roce 2024 bylo podpořeno celkem 191 žádostí v celkové výši 8,7 mil. Kč.
Dotace obcím na území Olomouckého kraje na řešení mimořádných událostí v oblasti vodohospodářské infrastruktury 2024	Dotační program je zaměřen na podporu opatření k řešení mimořádných situací (havárií) na infrastruktuře vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, řešení mimořádných situací (např. havárií) a zabránění škodám na vodních dílech v majetku obcí v důsledku povodňové situace na území Olomouckého kraje V roce 2024 byly podpořeny 2 akce, celková výše podpory činila 0,7 mil. Kč.
Program na podporu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Olomouckém kraji v roce 2024	Program byl určen pro školy a školská zařízení a certifikovaná střediska ekologické výchovy se sídlem v OLK. Celkem bylo podpořeno 43 projektů ve výši 2,4 mil. Kč. Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s. získal dotaci ve výši 800 tis. Kč a Středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Doris Šumperk obdrželo dotaci na provoz střediska ekologické výchovy Švagrov ve výši 500 tis. Kč.

Soutěž Zelená škola Olomouckého kraje	Podpora mateřských, základních a středních škol, které se aktivně zapojují do realizace environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v OLK. Finanční příspěvek za ocenění lze použít na nákup výukových pomůcek, zahradního nářadí a materiálu, dětských herních prvků a na úhradu služeb vztahujících se k realizaci ekologické výchovy ve škole. Za školní rok 2023/2024 bylo celkem podpořeno 7 škol celkovou částkou 150 tis. Kč.
Podpora výstavby a oprav cyklostezek 2024	Podpora cyklistiky, výstavba a opravy cyklostezek nebo jejich částí, zlepšení ekologicky šetrné dopravy při cestě občanů kraje do zaměstnání, škol a na úřady, podpora bezpečnosti cyklistické dopravy.
Podpora opatření pro zvýšení bezpečnosti provozu a budování přechodů pro chodce na rok 2024	Podpora zvyšování bezpečnosti všech účastníků silničního provozu na pozemních komunikacích I., II. a III. třídy.
Kotlíkové dotace v Olomouckém kraji IV.	Realizace projektu zahájena v roce 2022 prostřednictvím stejnojmenného dotačního programu. K 31. 12. 2023 bylo schváleno k podpoře 1 304 žádostí s celkovou výší dotace 186,2 mil. Kč a z těchto žádostí bylo kompletně profinancováno prozatím 1 100 dílčích projektů v částce 157,9 mil. Kč.
Kotlíkové dotace v Olomouckém kraji V.	Realizace projektu zahájena v roce 2023 prostřednictvím stejnojmenného dotačního programu. K 31. 12. 2023 bylo schváleno k podpoře 1 250 žádostí s celkovou výší dotace 170,3 mil. Kč a z těchto žádostí bylo kompletně profinancováno prozatím 214 dílčích projektů v částce 30,8 mil. Kč.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Krajské konference EVVO

Ve dnech 17. 9. 2024 a 18. 10. 2024 proběhl XX. ročník krajských konferencí. V programu se prezentovala střediska ekologické výchovy, Zelené školy Olomouckého kraje, školská zařízení i nestátní neziskové organizace.

Konference pro mateřské školy se konala 17. 9. 2024 ve venkovní učebně Základní školy a mateřské školy Olomouc, Dvorského 33, příspěvkové organizaci. V důsledku povodní se této akce účastnilo pouze 28 pedagogů mateřských škol a program připravilo 10 lektorů.

Konference pro základní střední školy proběhla ve středisku ekologické výchovy Švagrov, které se účastnilo 54 pedagogů základních a středních škol a 15 lektorů zajistilo program.

V rámci krajských konferencí EVVO proběhlo také sdílení dobré praxe a výměna zkušeností týkajících se nových prvků obohacujících školní zahradu a filozofie ekoprogramu školy, rozmanité nabídky aktivit v zahradě a na budování vztahů s rodiči. Celkem se exkurzí zúčastnilo 37 pedagogů.

Další akcí byl terénní program v biokoridoru Hloučela, který vedla Mgr. Petra Floderová z Ekocentra Iris. Čtrnáct pedagogů se za pomoci poutavých atlasů, mobilních aplikací a různých typů lup zaměřilo na poznávání rostlin, vodních živočichů, lesních bezobratlých i ptáků.

Oslavy lesa na Floře

V roce 2024 proběhl již 14. ročník této akce, která se konala na výstavišti Flora v Olomouci. První den se do programu zapojilo přes 700 dětí a žáků z 26 základních škol. Druhý den se aktivně zapojilo cca 300 dětí v doprovodu rodičů a prarodičů, kteří zároveň navštívili podzimní část výstavy Flora. Programem bylo zábavné poučení o lese a přírodě pro malé i velké – soutěže a hry o drobné ceny, ukázky sochání ze dřeva, vystoupení řezbářů, sokolníků, geologa, loveckých trubačů, mysliveckých kynologů atd.

Ekologická výchova Olomouckého kraje (on-line publikace)

Přehled ekologických výukových programů, seminářů, publikací, pomůcek a akcí určených pro školy a školská zařízení ve školním roce 2024/2025. Ucelená nabídka aktivit, programů a opatření organizací, které se profilují v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě.

Koncepce vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje 2021–2024

Zastupitelstvo OLK dne 26. 4. 2021 schválilo Koncepci vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje 2021–2024.

Chovatelské přehlídky trofejí zvěře (výsledků chovu zvěře) za oblasti chovu Bouzovsko – sika japonský; Klopinská, Stará Červená Voda, Maleník – daněk skvrnitý; Hrubý Jeseník – kamzík horský; Králícký Sněžník, Jeseníky – jih, Jeseníky – sever s Rychleby – jelen evropský.

Vzdělávání a spolupráce s veřejností v myslivosti podle § 59 odst. 2 písm. e) a f) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

Výpočet zjednodušené uhlíkové stopy pro Krajský úřad Olomouckého kraje a příspěvkové organizace

V souvislosti s požadovaným monitoringem skleníkových plynů byla v první polovině roku 2021 poskytovatelem aplikace pro provádění energetického managementu (Energy Broker) provedena úprava spočívající v možnosti zjištění uhlíkové stopy pro Krajský úřad OLK a jeho příspěvkové organizace. Jedná se o zjednodušený výpočet uhlíkové stopy pouze na základě přepočtu ze spotřeby elektrické energie, plynu a tepla. Za rok 2024 byla zjištěna hodnota uhlíkové stopy 24 663 tun CO₂ ekv. V porovnání s hodnotou uhlíkové stopy za rok 2023 byl zaznamenán pokles o 2 066 tun CO₂ ekv.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Zajištění specializačního kurzu pro koordinátory EVVO ve spolupráci se Střední odbornou školou, Zemědělská 3, Šumperk.	Klub Ekologické výchovy, o.s.
Environmentální vzdělávání pro školy a veřejnost Olomouckého kraje – poskytování environmentálního vzdělávání dětí, žáků a pedagogů včetně aktivit pro rodiny. 34. ročník festivalu Ekologické dny Olomouc 2024.	Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.
Den Země, Den životního prostředí a Den stromů, akce na pomoc přírodě, např. v rámci kampaně „Uklidme si svět“, úklid odpadů v biokoridoru Hloučela. Odborné vycházky a exkurze pro pedagogy i širokou veřejnost včetně aktivit pro rodiny s dětmi a seniory.	Ekocentrum Iris

Aktivita	Garant aktivity
Každoroční konference Učíme v souvislostech Týden globálního vzdělávání Organizace prestižního ocenění „Světová škola“, které se zaměřuje na začlenění globálních témat do výuky i do života školy. Klub globálního vzdělávání poskytuje vzdělavatelům (učitelům, studentům VŠ, lektorům) neformální prostor k setkávání, sdílení a rozšiřování obzorů a spolupráci při začleňování globálního vzdělávání do škol.	Arpok, o.p.s.
Osvětové akce, ekologické výukové programy zaměřené na vodní biotopy a ekosystémy.	Nemeleme, z.s.

Prioritní environmentální problémy kraje

V současnosti je zásadním nedořešeným problémem nastartování systému využívání směsných komunálních odpadů na území OLK, kde skládkování představuje převažující způsob nakládání se směsným komunálním odpadem. Z tohoto důvodu došlo v posledních letech k posouzení možností a navržení způsobu, jak zajistit využívání zbytkových směsných komunálních odpadů vznikajících na území kraje. Navrhovaný svoz odpadu na překládací stanice a následná přeprava odpadu ke koncovému zařízení představuje zásadní změnu oproti současnému stavu. Vybudování překládacích stanic je klíčovým předpokladem pro ekonomicky udržitelné odpadové hospodářství v OLK i po avizovaném termínu zákazu skládkování (rok 2030).

V roce 2023 byly zahájeny projekční práce a dále zajištěna některá z povolení pro výstavbu Odpadového centra Olomouc, které má být první velkou investicí Servisní společnosti odpady Olomouckého kraje, a.s. Tato společnost zajišťuje obcím a městům v OLK převzetí a zpracování komunálních odpadů v souladu s příslušnými právními předpisy. Ke dni 14. 12. 2023 participuje na municipálním řešení Servisní společnosti odpady Olomouckého kraje, a.s. 109 obcí čítajících 297 783 občanů.

Konkrétně dne 22. 9. 2023 bylo ukončeno posuzování v rámci procesu EIA, tzn., že je tak možné z pohledu posouzení vlivů na životní prostředí realizovat záměr výstavby „Odpadového centra města Olomouce“ v areálu panelárny ve Chválkovicích. Zadávací řízení na veřejnou zakázku na zpracování projektové dokumentace stavby bylo zahájeno dne 29. 9. 2023. Vybraný dodavatel má za úkol kromě zpracování projektové dokumentace haly samotné, vyprojektovat i celou infrastrukturu v rámci předmětného areálu.

Dne 24. 7. 2023 také zadalo představenstvo Servisní společnosti odpady Olomouckého kraje, a.s. vypracování studie proveditelnosti na „Odpadové centrum Olomouc“. Cílem studie proveditelnosti je vyhodnocení technických a ekonomických aspektů projektu včetně analýzy rizik a vyhodnocení analýzy CO₂. Závěry studie byly prezentovány akcionářům 16. 1. 2024.

V roce 2024 pokračovala Servisní společnosti odpady Olomouckého kraje, a.s. v přípravách realizace výstavby odpadového centra města Olomouce v areálu panelárny ve Chválkovicích. Výstavba odpadového centra bude rozdělena do 8. etap.

Zdroj dat: KÚ Olomouckého kraje

13. Zlínský kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Program výměny zdrojů tepla v domácnostech Zlínského kraje	Projekt za účelem dotací na výměnu kotlů lokálních topenišť.
Účast při plánování v oblasti vod	Průběžná spolupráce v rámci tvorby Plánu dílčích povodí Moravy a přítoků Váhu a Plánu dílčího povodí Dyje a Národního plánu povodí Dunaje.
Projekty na měření kvality ovzduší v 17 obcích Zlínského kraje se zaměřením na znečištění pocházející z lokálních topenišť	Ověření kvality ovzduší v sídlech Zlínského kraje ve vztahu k nastavení opatření v PZKO, osvěta v oblasti ochrany ovzduší.
Finalizace strategické koncepce "Aktualizace surovinové politiky Zlínského kraje"	Zmapování stavu zásob surovin a možnosti jejich těžby po 20 letech včetně mapování možností využití náhrad formou recyklace stavebních odpadů

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Podpora vodohospodářské infrastruktury	Zvýšení vybavenosti sídel Zlínského kraje o velikosti do 2 000 obyvatel vodohospodářskou infrastrukturou, zvýšení počtu napojených obyvatel na pitnou vodu a na kanalizaci s vyhovující likvidací odpadních vod, zlepšení zásobování pitnou vodou. V roce 2024 byla v rámci programu schválena podpora projektových dokumentací komplexního řešení vodohospodářské infrastruktury obcí pro 13 žádostí ve výši 14,4 mil Kč a realizace staveb vodohospodářské infrastruktury pro 12 žádostí o celkové částce podpory 38,8 mil Kč.
Podpora ekologických aktivit v kraji	Podpora aktivit EVVO v neziskovém sektoru, školách a školských zařízeních.
Dotační program na zmírnění negativních následků sucha v lesích	Zvýšení odolnosti lesních porostů, usměrnění, zadržení a vsakování vody do podzemí lesních pozemků.
Příspěvek na údržbu maloplošných zvláště chráněných území	Plnění plánů péče o maloplošná zvláště chráněná území vlastníky a nájemci pozemků.
Dotace na činnost záchranných stanic volně žijících živočichů	Podpora záchrany handicapovaných druhů.
Podpora včelařů ve Zlínském kraji	Udržení a rozvoj včelařství v kraji. Zlepšení zdravotního stavu včelstev.

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Podpora v rámci Programu na obnovu venkova	Podpora pořízení mobiliáře, vybavení dětských hřišť a sportovišť v obcích, vybudování míst na umístění kontejnerů na separované odpady s podmínkou využití materiálů a výrobků z odpadů.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Kraj finančně podporuje činnost Lísky, z.s. – servisního sdružení pro EVVO ve Zlínském kraji. Dne 23. 10. 2024 se ve Zlíně konala **XXIII. Krajská konference EVVO ve Zlínském kraji** na téma Spokojený učitel. Dne 22. 5. 2024 ve Zlíně-Štípe proběhlo krajské kolo 14. ročníku Ekologické olympiády základních škol. Krajské kolo Ekologické olympiády SŠ se uskutečnilo ve dnech 10. – 12. 10. 2024 ve Valašských Kloboukách a okolí.

Osvěta v oblasti včelařství

V roce 2024 vzhledem k rekonstrukci Čiperovy vily a probíhajícím úpravám na pozemcích v okolí stavby neprobíhal živý přenos z úlu na stanovišti včelstev a nebylo možné pořádat prohlídky přímo na místě. Přesto v červnu proběhly 3 přednášky pro 1. stupeň základních škol, kdy včelař spolu s pracovníky Zlínského kraje přivezl včely v pozorovacím úlu přímo za školáky a seznámil je s tímto důležitým opylovačem.

Ochrana ovzduší

V roce 2024 Zlínský kraj zajistil aktualizaci povozu ISKOZ – informačního systému kvality ovzduší ve Zlínském kraji (www.ovzdusizlin.cz), který slouží široké veřejnosti jako zdroj informací o aktuální kvalitě ovzduší ve Zlínském kraji a o výsledcích ambulantních měření a aktivitách Zlínského kraje v oblasti ochrany ovzduší. V rámci dvou dotačních projektů s cílem ověření kvality ovzduší v sídlech Zlínského kraje byla provedena jak kontinuální, tak kampaňovitá měření se zaměřením na znečištění pocházející z lokálních topenišť. Součástí tohoto projektu bylo uspořádání semináře na téma ochrany ovzduší pro širokou veřejnost a osvěta prováděná přes speciální webové stránky věnované této problematice. Započaly práce na přípravě „Edukativního projektu zaměřeného na monitoring kvality ovzduší, sledování základních meteorologických parametrů a klimatickou změnu“, jehož hlavním cílem je osvěta v oblasti ochrany ovzduší a vzdělávání středoškolské mládeže předními odborníky na danou problematiku.

Odpady a odpadové hospodářství

V rámci osvěty, která je považována za zcela zásadní nástroj k předcházení vzniku odpadů a zlepšování kvality nakládání zejména s komunálními odpady, proběhla celá řada aktivit ve spolupráci s AOS EKO-KOM a kolektivními systémy ASEKOL, ELEKTROWIN (viz níže), a to včetně modernizace a posilování sítí nádob na třídění odpadů a pořádání seminářů pro obce Zlínského kraje zaměřených na novou legislativu a provoz systému sběru tříděných odpadů v obcích.

Aktivity kraje ve spolupráci s AOS EKO-KOM a kolektivními systémy ASEKOL, ELEKTROWIN

Aktivita

Byl vyhlášen a vyhodnocen již 18. ročník **Soutěže o Keramickou popelnici** – soutěž obcí Zlínského kraje v třídění využitelných složek komunálního odpadu za období roku 2023. V kategorii měst nad 15 000 obyvatel zvítězilo Uherské Hradiště, v kategorii obcí s počtem obyvatel od 1 501 do 15 000 zvítězilo Staré Město a mezi obcemi do 1 500 obyvatel patří první příčka obci Kateřinice. Nejúspěšnější mezi malými obcemi do 500 obyvatel byla v třídění obec Rudimov. Zlínský kraj podpořil vítězné obce dary v celkové výši 240 tis. Kč, které obce přednostně využijí na další zkvalitnění nakládání s odpady.

V rámci **komunikační kampaně o třídění odpadů** organizované ve spolupráci se společnostmi kolektivního sběru odpadů EKO-KOM a.s., ASEKOL s.r.o. a ELEKTROWIN a.s. proběhly i tradiční venkovní aktivity. Byla publikována řada informačních článků v regionálním tisku nebo v celostátním tisku s regionální přílohou a dále spoty na podporu třídění odpadů v rozhlasu. Byla vydána metodická publikace pro obce. Pokračovala distribuce boxů na třídění odpadů do škol a tašky na třídění využitelných složek komunálních odpadů do obcí. Mimoto byly realizovány další polepy svozových vozidel k propagaci separace využitelných složek komunálních odpadů. Ve spolupráci s kolektivním systémem EKO-KOM byla uspořádána exkurze pro zástupce obcí do zařízení k využívání odpadů (KRONOSPAN CR, spol. s r. o.). Zastupitelstvem Zlínského kraje byla schválena aktualizace POH Zlínského kraje 2016–2025 a její Závazná část byla vydána formou Obecně závazné vyhlášky Zlínského kraje.

Byla organizována soutěž mezi obcemi v třídění vyřazených elektrospotřebičů, a to jak ve spolupráci s kolektivním systémem ASEKOL, tak i s kolektivním systémem ELEKTROWIN.

V rámci provozu školicího střediska na Logistickém centru odpadů ve Vsetíně byly realizovány osvětové akce pro školní děti, mládež a veřejnost formou exkurzí do zařízení ke sběru, výkupu a využití komunálních odpadů s odborným výkladem a praktickými ukázkami.

V několika městech Zlínského kraje byly za účasti občanů realizovány rozbory směsného komunálního odpadu tak, aby přímo v místě vzniku občané zjistili, kolik recyklovatelného a využitelného odpadu vyhazují do popelnic se směsným komunálním odpadem, který skončí na skládce.

Další aktivity kraje ve spolupráci s neziskovými organizacemi s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita
„Potravina Zlínského kraje 2024“ a „Chut' Zlínska“, soutěž zaměřená na propagaci a výběr nej kvalitnějších potravinářských výrobků z území celého Zlínského kraje
„Ovčácký den na Valašsku“, který přibližuje návštěvníkům problematiku chovu ovcí, zpracování produktů z jejich chovu a vše, co s chovem ovcí souvisí (ve spolupráci s Agrární komorou ZLK).
„TOP víno Slovácka“, akce, která je další prezentací regionálního zemědělství již od roku 2008. Jde o ukázkou novinek na úseku vinohradnictví, která je spojena s vyhlášením nejlepších výrobců vína v této oblasti (ve spolupráci s Agrární komorou ZLK).
Ve spolupráci s IS pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. kraj uspořádal cyklus „Otevřené farmy“, kdy na provozech ekologicky hospodařících zemědělců ukázal široké veřejnosti, jak jsou produkovány lokální potraviny.
Celokrajská osvětová kampaň „Ptáci – žijí tady s námi“ (Líska, z.s.), 1. – 30. 4. 2024
Celokrajská osvětová kampaň „Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny“ (Líska, z.s.), 1. 5. – 30. 6. 2024
Celokrajská osvětová kampaň „Stromy a my“ (Líska, z.s.), 15. 9. – 31. 10. 2024
Celokrajská osvětová kampaň „Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené“ (Líska, z.s.) – celoročně
Celokrajská osvětová kampaň „Poctivě vyrobené, podpora místní udržitelné ekonomiky“ (Líska, z.s.) – celoročně

Prioritní environmentální problémy kraje

Problém zajištění čištění odpadních vod v obcích, kde dosud vyřešeno není, zejména s ohledem na enormně vzrůstající náklady na koncepční a ucelená řešení.

Nedostatek zařízení na recyklaci a materiálové využití vytríděných složek komunálních odpadů.

Stabilní a kvalitní lidské zdroje pro EVVO.

Nerovnoměrné pokrytí Zlínského kraje nabídkou služeb EVVO.

Zdroj dat: KÚ Zlínského kraje

14. Moravskoslezský kraj

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Projekt LIFE-IP for Coal Mining Landscape Adaptation	Moravskoslezský kraj jako jednu z priorit považuje mírnění dopadů změny klimatu na území kraje. Dlouhodobým (globálním) cílem projektu je úspěšně implementovat cíle Adaptační strategie MSK na dopady změny klimatu (přijaté v lednu 2020), a tím zvýšit klimatickou odolnost MSK, zlepšit kvalitu prostředí pro život jeho obyvatel a podpořit udržitelný rozvoj kraje. Hlavním cílem projektu je zavést systém adaptace a ve vazbě na ni i mitigace v MSK, který se stane součástí běžných agend na úrovni místních samospráv i MSK. Zlepšit využití i koordinaci potřebných nástrojů, zapojit významné stakeholdery, navázat těsná partnerství s podobnými regiony v EU, čímž se přispěje k úspěšné transformaci MSK a dlouhodobému zlepšení jeho image. Projekt bude probíhat v letech 2022–2032. Nositelem projektu je MSK, partneři jsou MSID, MSIC, MEC, Karviná, Havířov, Orlová, VŠB, MŽP, Nadace Partnerství, DIAMO, s.p., Slezské vojvodství a Główny Instytut Górnictwa. Rozpočet projektu činí cca 433 mil. Kč. Pro zajištění cílů projektu má být nastaven systémový přístup. Proces adaptace bude začleněn do většiny důležitých agend zajišťovaných MSK a místními samosprávami. Po skončení projektu zůstanou zachovány klíčové prvky adaptační infrastruktury (plánovací dokumentace, informační systém, adaptační tým, ekonomické nástroje) a MSK bude odpovídat za funkčnost nástrojů a jejich financování. MSK bude plnit úlohu koordinátora celého procesu adaptace i v budoucnu a bude se starat o klimatickou politiku MSK.
Podpora regionálního monitoringu kvality ovzduší	Zajištění monitoringu kvality ovzduší i v oblastech, které nejsou pokryty státní sítí imisního monitoringu, a získání tak co nejpodrobnější informace o stavu ovzduší v Moravskoslezském kraji. V roce 2024 proběhla tato měření znečištění ovzduší na lokalitách Zátor, Malé Morávky, Vrbna pod Pradědem, Heřmanovice a Světlá Hora.
Nadlimitní čištění komunikací	Snížení koncentrací znečišťujících látek a zamezení jejich opětovného zvržení v okolí komunikací s vysokou intenzitou dopravního provozu a současně s vysokou hustotou obyvatel (obytné zástavby) v jejich okolí. V roce 2024 Správa silnic Moravskoslezského kraje realizovala častější výjezdy zametacích a kropících vozů na vytipované komunikace v kraji na základě finančního příspěvku kraje na nadlimitní čištění ve výši 13 mil. Kč. Jednalo se o čištění 952 km silnic II. a III. třídy v průjezdních úsecích vybraných obcí a měst, a to po zimním období v průjezdních úsecích silnic obcemi, kde je používán inertní posyp, a ve 4 cyklech během teplé poloviny roku v měsících

	duben až říjen. Kromě nadlimitního čištění během letního období je prováděno také čištění průjezdných úseků silnic II. a III. tříd obcemi, které jsou v souladu s Plánem zimní údržby silnic udržovány inertním posypovým materiálem. Čištění bylo realizováno v průběhu zimního období (leden–březen), pokud klimatické podmínky dovozovaly. Reálné náklady na nadlimitní čištění dosáhly částky 13,1 mil. Kč, náklady na zimní čištění byly v hodnotě 5,5 mil. Kč a na letní čištění 7,6 mil. Kč. Ze silnic bylo odstraněno až 2 212 tun nečistot (částic) všech frakcí, které se tak opětovně nemohou dostat do ovzduší, z toho v zimním čištění 787 t, v letním 1 425 t.
Spolupráce na projektech „Intenzifikace odděleného sběru a využívání vytríděných složek komunálního odpadu včetně obalové složky v Moravskoslezském kraji“, „Rozvoj sběru použitých elektrozařízení“ a „Intenzifikace zpětného odběru elektrozařízení a odděleného sběru elektroodpadu v Moravskoslezském kraji“	Cílem projektů je rozšiřování a zkvalitňování sběrné sítě, propagace a osvěta třídění formou komunikačních a mediálních kampaní, školení zástupců samosprávy a vyhlašování nejlépe třídících obcí v kraji.
Účast při plánování v oblasti vod	Průběžná spolupráce v rámci tvorby Plánů dílčích povodí Moravy a přítoků Váhu a Horní Odry a Národního plánu Odry a Dunaje.
Účast v rámci celorepublikové dobrovolnické úklidové akce „Uklidme svět, uklidme Česko“	Úklid vybraných lokalit na území kraje.
Dobrovolné dohody	Dobrovolné dohody, uzavírané mezi krajem a významnými průmyslovými podniky v regionu, jsou dalším nástrojem k omezení zátěže životního prostředí. Společným cílem jsou další opatření a aktivity nad rámec zákonných požadavků EU a ČR, které jsou obsahem dobrovolných dohod. V roce 2022 došlo k podepsání nové dobrovolné dohody se společnostmi TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a.s., BorsodChem MCHZ, s.r.o., AL INVEST Břidličná, a.s., Lenzing Biocel Paskov a.s. a OKK Koksovny, a.s. Seznam uzavřených dobrovolných dohod je dostupný na webových stránkách kraje v sekci životní prostředí. Poslední vyhodnocení závazků z dobrovolných dohod probíhá v roce 2025 za realizované aktivity v roce 2024.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Podpora dobrovolných aktivit v oblasti udržitelného rozvoje a místní Agendy 21	Podpora projektů zaměřených na oblast udržitelného rozvoje v Moravskoslezském kraji. Podpora projektů zaměřených na proces místní Agendy 21, tzn. projektů zaměřených na osvětu v oblasti environmentální, sociální a zdravotní, na podporu občanské a společenské odpovědnosti a kvalitu veřejné správy, které povedou ke zvýšení celkové kvality života obyvatel kraje. Místní Agenda 21 byla ke dni 31. 12. 2023 ukončena.
Dotační program „Podpora vzdělávání a poradenství v oblasti životního prostředí“ pro roky 2024–2025	Dotační program byl vyhlášen radou Moravskoslezského kraje dne 18. 3. 2024. V rámci dotačního programu jsou podporovány projekty, které umožňují aktivní a odpovědnou realizaci EVVO a environmentálního poradenství v nejrůznějších formách na území Moravskoslezského kraje. Účelem programu je aktivně podporovat a rozvíjet ochranu životního prostředí na základě principů udržitelného rozvoje.
Dotační program „Drobné vodohospodářské akce“ pro roky 2024/2025	Podpora obcí do 2 000, resp. 5 000 obyvatel, které mají problémy s odváděním a čištěním odpadních vod nebo zásobováním obyvatel pitnou vodou.
Dotační program „Podpora návrhu řešení nakládání s vodami“ pro roky 2024/2025	Cílem dotačního programu je podpora projektů, které mají obcím pomoci nalézt optimální variantu řešení způsobu nakládání se srážkovými a odpadními vodami. Předmětem podpory jsou studie řešení odvádění a likvidace odpadních vod, studie řešící způsoby nakládání se srážkovými vodami a hydrogeologické posouzení lokalit z hlediska možnosti zasakování odpadních nebo srážkových vod, a to ve stávajících zástavbách i tzv. rozvojových lokalitách obcí.
Dotační program „Podpora odpadového hospodářství“ pro rok 2024	Cílem programu vyhlášeného v roce 2024 je podpořit sběr kuchyňského odpadu v rámci obecních systémů nakládání s odpady, podpořit zřizování překládacích stanic, v souladu s Plánem odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje pro období 2016–2026, a přispět tak k plnění cílů plánů odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje a ČR, Programu předcházení vzniku odpadů ČR a směrnic EU.
Dotační program „Podpora včelařství v Moravskoslezském kraji“ pro rok 2024	Cílem tohoto programu je podpora stávajících včelařů, stabilizace a zvýšení stavů kvalitních včelstev, přijetí opatření, která zlepší zdravotní stav včel, a rozvoj odborného vzdělávání osob zájímajících se o včelařství. Požadovaná celková výše dotace na jednoho žadatele může být minimálně 10 tis. Kč a maximálně 50 tis. Kč a příjemce se podílí na realizaci předmětu dotace v rozsahu nejméně 25 % uznatelných nákladů.
Kotlíkové dotace	Již od roku 2012 Moravskoslezský kraj podporuje výměnu starých nevyhovujících kotlů za moderní nízkoemisní zdroje tepla. Díky těmto dotacím se do konce roku 2024 podařilo vyměnit cca 26 tis. starých kotlů.

Poskytnutí neinvestičních účelových příspěvků v rámci EVVO pro příspěvkové organizace zřizované Moravskoslezským krajem pro školní rok 2024/2025	– podpora aktivit v zahradách – podpora badatelsky orientovaného vyučování – podpora projektových dnů a soutěží se zaměřením na životní prostředí
Podpora výsadby zeleně pro roky 2024/2025	Cílem dotačního programu je podpořit výsadbu zeleně jako jsou parky, sady, stromořadí, aleje, lesoparky, remízy apod. na území MSK. Oprávněnými žadateli jsou obce a spolky, v prvním roce vyhlášení tohoto dotačního programu bylo podpořeno 19 žadatelů celkovou částkou 2,6 mil. Kč.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2024

Zavedený systém environmentálního řízení a auditu EMAS v podmínkách Krajského úřadu Moravskoslezského kraje

Krajský úřad má od roku 2012 jako jediný kraj v České republice v úřadu zaveden certifikovaný systém environmentálního řízení a auditu známý pod zkratkou EMAS. V rámci jeho každoročního ověřování krajský úřad zároveň obhájí certifikát ISO 14001.

Systém environmentálního řízení a auditu EMAS je jedním z dobrovolných nástrojů ochrany životního prostředí. Krajský úřad tímto jasně deklaruje svůj postoj k problematice ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje a svoji odpovědnost za stav životního prostředí v regionu. Díky tomuto systému krajský úřad monitoruje a efektivně ovlivňuje dopad své činnosti na životní prostředí. Zároveň jím motivuje širokou veřejnost k odpovědnému environmentálnímu jednání. Moravskoslezský kraj a jeho Krajský úřad je v celé řadě oblastí „průkopníkem“ a slouží jako vzor dobré praxe pro ostatní subjekty veřejné správy.

Systém environmentálního systému řízení dle normy ČSN EN ISO 14001 a nařízení EMAS je součástí integrovaného systému řízení, který dále zahrnuje systém řízení kvality v souladu s normou ČSN EN ISO 9001 a systém řízení bezpečnosti informací dle zákona o kybernetické bezpečnosti a normy ČSN EN ISO/IEC 27001. Integrovaný systém řízení má krajský úřad zavedený od roku 2017.

Více informací o zrealizovaných aktivitách v environmentální oblasti včetně vyhodnocení environmentálních cílů je uvedeno v [Environmentálním prohlášení](#), které je zveřejněné na webových stránkách Moravskoslezského kraje (<https://www.msk.cz>).

Systém energetického managementu

V roce 2014 byl na Krajském úřadu a v příspěvkových organizacích zaveden systém energetického managementu. Systém hospodaření s energií v podobě energetického managementu je soubor opatření, jejichž cílem je efektivní řízení snižování spotřeby energie. V průběhu roku 2021 byl celý systém zaktualizován podle platných norem a rozšířen o 4 obchodní společnosti, ve kterých má kraj 100% majetkovou účast (vyjma Letiště Ostrava, a.s.). Koncem listopadu 2021 Moravskoslezský kraj prokázal efektivní implementaci systému, shodu s požadavky normy ČSN EN ISO 50001 a získal pro své energetické hospodářství Certifikát ČSN EN ISO 50001:2019 s platností na 3 roky. V roce 2024 proběhl úspěšně první recertifikační audit nastaveného systému a certifikát byl obhájěn opět na 3 roky. Naplňování požadavků vyplývajících z ČSN EN ISO 50001:2019 je u vybraných organizací podrobeno každoroční kontrole auditorskou společností.

Územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje na období 2020–2044

Územní energetická koncepce je základním koncepčním dokumentem kraje v oblasti nakládání s energií. Povinnost zpracovat územní energetickou koncepci pro území jednotlivých krajů je uložena zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií. V roce 2021 byla schválena nová územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje, která přispěje ke zlepšení životního prostředí, neboť mezi její hlavní cíle patří úspory energie, efektivní využívání energie a maximální náhrada využívání uhlí a dalších fosilních paliv za nízkouhlíkové nebo úplně bezemisní zdroje. Průběžně jsou realizovány aktivity, které vyplývají z cílů územní energetické koncepce.

Místní Agenda 21

Od roku 2010 realizoval Moravskoslezský kraj aktivity spojené s místní Agendou 21 a dosáhl v ní opakovaně úrovně kategorie C – středně pokročilý. Aktivity kraje v místní Agendě 21 směřovaly k povzbuzování zájmu obcí a jejich obyvatel o udržitelnou kvalitu života a životního prostředí v regionu – proces „jak dělat správné věci správně“. Kraj prostřednictvím samosprávy a Krajského úřadu navazoval na spolupráci s veřejností, obcemi a zástupci různých zájmových skupin s cílem dalšího rozvoje kraje. Moravskoslezský kraj byl členem Národní sítě Zdravých měst a přihlásil se k projektu Zdravý Moravskoslezský kraj. Místní Agenda 21 byla ke dni 31. 12. 2023 na Krajském úřadu ukončena, přesto pokračuje v těch městech a obcích kraje, které na místní Agendě 21 dále participují.

EVVO aktivity škol zřizovaných krajem, projekty podpořené Moravskoslezským krajem

„Memorandum se ZOO Ostrava o spolupráci v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty“ – prohlubování dosavadní spolupráce v oblasti EVVO v souladu s principy udržitelného rozvoje, podpora vzdělávacích aktivit v oblasti ochrany životního prostředí, podpora environmentálně šetrného chování a zvyšování poznatků široké veřejnosti v otázkách přírodovědných oborů.

Gymnázium Mikuláše Koperníka, Bílovec, p.o. – finanční podpora provozu pilotního projektu městského edukačního holubníku v půdních prostorách školy v roce 2024.

Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální Ostrava-Mariánské Hory, p.o. – financování aktivit Centra managementu vzdělávání a výchovy pro udržitelný rozvoj v roce 2024.

Albrechtova střední škola, Český Těšín, p.o. – financování studentské konference Ethical Travel.

Letní škola koordinátorů 2024 ve spolupráci s odborem školství a Life Coala.

Konference EVVO trendy a inspirace ve spolupráci s odborem školství a Life Coala.

Vydání omalovánek pro děti s názvem „Omalovánky z přírody“.

Edukativní divadelní představení pro děti ve vybraných MŠ – ve spolupráci s autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s. byly pořízeny tašky na třídění odpadů, které byly zdarma rozdány vybraným obcím v kraji.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2024

Aktivita	Garant aktivity
Stromy nám pomohou s adaptací na změny klimatu	Arnika – Centrum pro podporu občanů
Fotografický atlas rostlin České republiky	Fotografující botanici, z.s.
#nosím udržitelnost	MOMENT Česká republika, o.p.s.
Environmentální vzdělávací programy na Tradiční venkovské zahradě Hrušov	Balónek z.s.
Příroda kolem nás	Enviko, z.s.
Společně pro budoucnost: Vzdělávání a spolupráce	Komunitní centrum zahrádky, z.s.
Environmentální výchova a osvěta zacílena na klima, vodu a odpady	ZO ČSOP NOVÝ JIČÍN 70/02
Dny ekologických staveb VI.	Národní stavební klastr z.s.
Příroda na dosah	Příroda kolem nás, o.p.s.
Provoz záchranné stanice v Bartošovicích 2024	ZO ČSOP Nový Jičín 70/02
Odpadová dobrodružství: Zábavná učení o kompostování a oběhovém hospodářství	Ekočesko z.s.
Patronáty v Moravskoslezském kraji	Junák – český skaut, Skautský institut, z.s.
Podpora provozu azylu pro opuštěná zvířata	2nd Chance z.s.
Osvětové dny a tradiční řemeslo v Beskydech	EKO HUBERT z.s.
Od půdy k půdě	Kapradí, spolek
Tajemství lesa	Moravskoslezská společnost pro ochranu přírody a myslivosti o.p.s.
Osvětové činnosti a zapojení veřejnosti do ochrany velkých šelem v Moravskoslezském kraji	Hnutí DUHA Šelmy
Celoroční podpora výukové činnosti kroužků dětí a mládeže	Český rybářský svaz, z.s., místní organizace Ostrava

Prioritní environmentální problémy kraje

V kraji chybí infrastruktura pro přímé energetické využití odpadů, což vede k přípravě a výstavbě technologií zaměřených na uplatnění potenciálu směsných komunálních odpadů. Jedná se o zařízení na intenzifikaci třídění materiálově využitelných složek a k výrobě alternativních paliv, jako náhrady primárních paliv pro energetiku. Za hlavní priority kraje je možné považovat přechod k oběhovému hospodářství, důraz na předcházení vzniku odpadů, zvýšení recyklace a materiálového využití odpadů a odklon odpadů ze skládek.

Zdroj dat: KÚ Moravskoslezského kraje

Seznam zkratk

AMO	adaptační a mitigační opatření
AMS	automatická monitorovací stanice
AOPK	ČR Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
AOS	autorizovaná obalová společnost
B[a]P	benzo[a]pyren
BAT	nejlepší dostupné techniky (Best Available Techniques)
BSK₅	biochemická spotřeba kyslíku pětidenní
CCBC	Česká koalice pro ochranu biodiverzity
CDV, v.v.i.	Centrum dopravního výzkumu, veřejná výzkumná instituce
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CEV	centrum ekologické výchovy
CEVOH	Centrum environmentální výchovy odpadového hospodářství
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHSK_{Cr}	chemická spotřeba kyslíku dichromanem draselným
CORINE	koordinace informací o životním prostředí (Coordination of Information on the Environment)
ČESON	Česká společnost pro ochranu netopýrů
ČGS	Česká geologická služba
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSMJ	Českomoravská myslivecká jednota
ČSN	česká technická norma
ČSOP	Český svaz ochránců přírody
ČSV	Český svaz včelařů, z.s.
ČSÚ	Český statistický úřad
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
DDM	dům dětí a mládeže
DOSS	dotčený orgán státní správy
DPP	Dopravní podnik hl. m. Prahy, a.s.
EC	ekologické centrum
EEA	Evropská agentura pro životní prostředí (European Environment Agency)
EHP	Evropský hospodářský prostor
EMAS	Systém ekologického řízení a auditu (Eco-Management and Audit Scheme)
EO	ekvivalentní obyvatel
EPC	energetické služby se zárukou (Energy Performance Contracting)
ERÚ	Energetický regulační úřad
ETM	Evropský týden mobility
EU	Evropská unie
EVL	evropsky významná lokalita
EVP	ekologický výukový program
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FVE	fotovoltaická elektrárna

HA	vysoké obtěžování hlukem (High Annoyance)
HKK	Královéhradecký kraj
HMP	hlavní město Praha
HSD	vysoké rušení spánku hlukem (High Sleep Disturbance)
ICM	informační centrum pro mládež
ICT	informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
IP SK AQ	projekty zlepšení kvality ovzduší na Slovensku (Improvement Project Slovakia Air Quality)
IPPC	integrovaná prevence a omezování znečištění (Integrated Pollution Prevention and Control)
IROP	Integrovaný regionální operační program
IRZ	integrovaný registr znečišťování
ISKOV	Informační systém kvality ovzduší v Kraji Vysočina
ISKOZ	Informační systém kvality ovzduší ve Zlínském kraji
ISO	Mezinárodní organizace pro normalizaci (International Organization for Standardization)
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství
ITI	integrované územní investice (Integrated Territorial Investment)
IZS	integrovaný záchranný systém
JHC	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
k.ú.	katastrální území
KEV	klub ekologické výchovy
KVK	Karlovarský kraj
KÚ	krajský úřad
KÚOLK	Krajský úřad Olomouckého kraje
LAPV	lokalita pro akumulaci povrchových vod
LBK	Liberecký kraj
LCD	displej z tekutých krystalů (Liquid Crystal Display)
LP	lesní pedagogika
LPIS	veřejný registr půdy (Land Parcel Identification System)
M.R.K.E.V.	Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy
MA21	místní Agenda 21
MAS	místní akční skupina
MEC	Moravskoslezské energetické centrum, p.o.
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSIC	Moravskoslezské inovační centrum Ostrava, a.s.
MSID	Moravskoslezské investice a development, a.s.
MSK	Moravskoslezský kraj
MVP	malá vodní plocha
MZe	Ministerstvo zemědělství
MČ	městská část
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NEL	nepolární extrahovatelné látky

NIP	národní individuální projekt
NNO	nestátní nezisková organizace
NP	národní park
NPŽP	Národní program Životní prostředí
NRL	Národní referenční laboratoř pro komunální hluk
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
o.s.	občanské sdružení
OLK	Olomoucký kraj
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
OSR	odbor strategického rozvoje
OZE	obnovitelný zdroj energie
p.o.	příspěvková organizace
p.s.	pobočný spolek
p.č.	parcelní číslo
PAK	Pardubický kraj
PAU	polycyklické aromatické uhlovodíky
PCB	polychlorované bifenylly
PD	projektová dokumentace
PHA	Hlavní město Praha
PLK	Plzeňský kraj
PM	suspendované částice
PM₁₀	suspendované částice maximální velikostní frakce 10 µm
PM_{2,5}	suspendované částice maximální velikostní frakce 2,5 µm
POH	Plán odpadového hospodářství
PP	přírodní památka
PPO	protipovodňová ochrana
PR	přírodní rezervace
PUR	polyuretan
PZKO	Program zlepšování kvality ovzduší
REZZO	registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší
RP	regionální pracoviště
ReSAO	Regionální strategie adaptačních opatření
ř.km	říční kilometr
ŘSD ČR	Ředitelství silnic a dálnic ČR
s.p.	státní podnik
SCHKO	správa chráněné krajinné oblasti
SEA	posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (Strategic Environmental Assessment)
SEKM	Systém evidence kontaminovaných míst
SEV	středisko ekologické výchovy
SEZ	stará ekologická zátěž
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SHM	strategické hlukové mapování
SKO	směsný komunální odpad
SN-CZ	Svobodný stát Sasko-Česká republika
SSEV	síť středisek ekologické výchovy

STC	Středočeský kraj
STŘEVLIK	Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje
SUPŠ	střední uměleckoprůmyslová škola
SZÚ	Státní zdravotní ústav
ŠOV	Škola obnovy venkova
TAČR	Technologická agentura České republiky
TSK	Technická správa komunikací hl. m. Prahy, a.s.
ULK	Ústecký kraj
UR	udržitelný rozvoj
ÚČOV	Ústřední čistírna odpadních vod Praha
ÚDiF	Úžasně divadlo fyziky, z.s.
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
v.v.i.	veřejná výzkumná instituce
VD	vodní dílo
VN	vodní nádrž
VOC	volatilní (těkavé) organické látky
VP	výukový program
VYS	Kraj Vysočina
VÚKOZ, v.v.i.	Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, veřejná výzkumná instituce
VÚV T.G.M., v.v.i.	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce
YPEF	mezinárodní lesnická soutěž Mladí lidé v evropských lesích (Young People in European Forests)
z.s.	zapsaný spolek
z.ú.	zapsaný ústav
ZCHD	zvláště chráněné druhy (rostlin a živočichů)
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZEVO	zařízení na energetické využití odpadu
ZLK	Zlínský kraj
ZO	základní organizace
ZPF	zemědělský půdní fond
ZPS	zóna placeného stání
ZUŠ	základní umělecká škola
ZÚR	zásady územního rozvoje
ZČ HB	základní článek Hnutí Brontosaurus

An aerial photograph of a river meandering through a dense forest. The trees are in various stages of autumn, with some showing bright yellow and orange, while others remain green. The river is a light blue-grey color, reflecting the sky. In the background, a small town or village is visible on a hillside. The sky is filled with dramatic, dark clouds, suggesting a sunset or sunrise.

2024

envirometr.cz